

**Norges Kvinne- og
familieforbund**

Årbok 2015

**Midt i samfunnet
– fortsatt videre**

**Kvinner og pensjon – Familien i sentrum
Et varmere samfunn
Inkluderende lokalmiljø**

INNHold

Forbundsleder har ordet	4
Årsmelding fra forbundet	5
Marie-prisen	11
Årsmeldinger fra komitéer og utvalg	12
Årsregnskap	17
Revisjonsberetning	20
Henvendelser til offentlige	22
Høringsuttalelser	30
Pressemeldinger og leserinnlegg	36
Årsmeldinger fra kretsene	45
Årsmeldinger fra lag direkte til forbundet	66
Statistikker	68
Representasjon	70
Tillitsvalgte og ansatte	71

En stor takk til lagene og medlemmene for flott innsats i lokalmiljøet.
Vi håper at Årboken 2015 kan inspirere til å fortsette dette arbeidet.
Takk til alle kretser og komitéer som har levert inn årsmeldinger for 2015
og med det bidratt til innholdet i denne Årboken.

Redaksjon: May-Britt Havnsund
Layout: David Keeping
Utgitt: September 2016

Norges Kvinne- og familieforbund

Prinsesse Astrid fru Ferner, vår høye beskytter, som vi er meget stolte av.

Foto: Knut Falk, Scanpix

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) er en partipolitisk nøytral interesseorganisasjon som arbeider med kvinne- og familiepolitiske spørsmål og som ble stiftet i 1915 under navnet Hjemmenes Vels landsforbund. Hjemmenes Vels landsforbund var den første husmororganisasjonen i Europa. I 1933 endret organisasjonen navn til Norges Husmorforbund, og i 1997 til Norges Kvinne- og familieforbund.

K&Fs formålsparagraf

Norges Kvinne- og familieforbund er en landsomfattende, partipolitisk uavhengig kvinneorganisasjon som bygger arbeidet på kristne og humanistiske grunnverdier.

K&Fs arbeid

K&F er spredt i nesten alle landets kommuner. Vi har medlemmer i alle aldre, yrker, partier og livssituasjoner. Som medlem kan man velge å jobbe med nærmiljøet, med kvinne- og familiepolitikk eller forbruker- og internasjonale spørsmål. Som medlem får du muligheten til å luften tanker, ideer og kreativitet i et lag i nærmiljøet. K&F arrangerer møter, kurs og studieringer, som betyr triv-

sel og selvutvikling, mens vi påvirker nærmiljø og samfunn. K&F har siden 1997 utgitt et eget prinsippprogram. "Kvinner & familie" er vårt medlemsblad. Vi hjelper med å starte lokallag der folk bor. Som K&F-medlem er man med å påvirke både nærmiljø og sentrale myndigheter.

K&F setter disse sakene på dagsorden:

- Kvinner og pensjon
- Familien i sentrum
  - Innføring av skolemåltid
  - Omsorg
  - Omsorgslønn
- Et varmere samfunn
- Motarbeide vold og mobbing
  - Prosjektet «Omsorg som varmer» Guinness rekord lappeteppe
- Inkluderende lokalmiljøer
  - For integrering av innvandrere/asylsøkere

I tillegg til dette har forbundet prosjekter flere steder i verden. Vi arbeider også med kvinne- og familiepolitiske spørsmål internasjonalt.

Vital som aldri før – vi er midt i samfunnet og skal fortsatt videre

Da landsmøtet vedtok tema for landsmøteperioden 2014 – 2016 «Midt i samfunnet – fortsatt videre» så var det med håp om at arbeidet skulle gå videre. Nå ser vi at det har vi lyktes med og i tillegg faktisk klart å styrke arbeidet og være mer livskraftige og engasjerte enn på lenge.

2015 ble virkelig et entusiastisk år. 100-års jubileet ble en vitamininnsprøyting og ga grobunn for utrolig mange spennende aktiviteter. Lag, grupper og kretser brukte muligheten landet over til ikke bare å synliggjøre arbeid som har vært utrettet, men også planer og arbeid fremover. Det ble i løpet av 2015 mange flotte lokale oppslag.

Vi hadde i forbindelse med jubileet et mål om å forsøke å strikke verdens største lappeteppe. Vi må nok innrømme at vi en periode tvilte på om dette var mulig å få til. Byråkratiske bestemmelser og tanken om at vi kanskje var for få til å strikke, bidro til å styrke tvilen. Men vi bestemte oss – målet skulle nås. Rundt i hele landet ble det strikket små og store lappetepper. Utrolig mange flotte kunstverk som viste at kreativiteten er stor blant våre medlemmer. Engasjementet likeså når vi har satt oss et mål. Det å dekke nærmest hele Youngstorget i Oslo med lappeteppe – var fantastisk. Måleresultatet viste også at verdensrekorden var innen rekkevidde. Dokumentasjon og bekreftelser ble sendt inn – og vi har nå bevis og godkjennelse på at vi har laget verdens største strikkede lappeteppe.

Oppslutningen om jubileumsmarkeringen oversteg alle forventninger. Feiringen ble en skikkelig vitamininnsprøyting.

Vi har fortsatt klart å sette saker på dagsordenen. Skolemat er en viktig sak og debatteres stadig. Flere steder i landet er det forsøk på ordningen, men det endelige vedtaket om at dette skal innføres over hele landet lar vente på seg. Men vi gir oss ikke og arbeidet vil fortsette.

Vi opplever at enkelte saker som var viktig tidligere og som vi da fikk gjennomslag for, gradvis har vært nedprioritert og noen ganger lagt helt bort. Et eksempel på dette er husmorvikarsaken. I løpet av 2015 har vi satt saken på den politiske dagsorden. Vi får gode tilbakemeldinger. Likevel er det slik at det mangler på politisk vilje til å ta skrittet fullt

Forbundsleder Elisabeth Rusdal

ut og se at dette er nødvendig. Vårt håp er at denne saken kanskje kan løses i løpet av 2016.

I likestillingskampen og endringer i pensjonsordningen falt enkelte kvinner ut. Dette er kvinner som var hjemmearbeidene på heltid og ikke i lønnet arbeid. Vi har kjempet for disse kvinnenes rettigheter tidligere også. Da vant vi frem for enkelte, men fortsatt er det grupperinger som ikke er tilgodesett. Det handler om verdi-setting av det ulønnede omsorgsarbeidet og det handler om kvinners rettigheter og kompensasjon for sin innsats. Veien frem til en løsning er

lang, men vi tror at vi i 2015 fikk lagt et grunnlag og sendt inn noen forslag til løsninger som kanskje kan bringe saken til et tilfredsstillende resultat.

Vårt arbeid sentralt med å komme med forslag overfor det politiske miljøet er fortsatt stort. Mange steder skjer slikt arbeid også lokalt. Det avgis høringsuttalelser nasjonalt og nå også oftere lokalt. Dette er viktige bidrag i å skape gode vilkår for alle nasjonalt og lokalt. Det viser at vi har livskraft og meningers mot.

Vi kan glede oss over at den noe store nedgangen i medlemstall i løpet av 2015 har stagnert. Vi ser positive tegn som kan tyde på at vi kanskje er i ferd med å øke medlemstallet. Det gir inspirasjon til økt innsats. Vår internasjonale aktivitet når stadig nye engasjement-topper. Vi deltar i internasjonale fora både gjennom vårt internasjonale forbund og andre internasjonale organer. Vi er aktive i Nordens Kvinneforbund også. Dette krever både tid og krefter. Men samtidig får vi informasjon og kunnskap i saker som er viktige for oss, familien og samfunnet rundt oss.

Vår årbok blir stadig fyldigere. Årsaken er at aktiviteten og engasjementet øker. Dette skjer takket være innsatsen fra medlemmer og tillitsvalgte sentralt og lokalt. Vi gleder oss også over vår kongelige beskytter H.K.H. Prinsesse Astrid, fru Ferners engasjement og det gir inspirasjon å oppleve at hun følger oss aktivt og er så oppdatert om vårt forbunds arbeid.

Vi har vist at vi har vært viktige bidragsyttere i utviklingen av samfunnet vårt i 100 år. Vi skal vise at vi også de kommende år skal gi vårt bidrag. Vi tror dette er veien for utvikling og vekst for forbundet i 2016.

Elisabeth Rusdal

Årsmelding 2015

Innledning

Vi kan se tilbake på året 2015 som et positivt, energisk og godt år for forbundet. Vi registrerer at medlemsfrafallet avtar, lag melder om medlemsvekst og oppslutningen om forbundets aktiviteter synes å bedre seg.

100-års jubileet medførte også at lag og kretser gjorde sitt ytterste for å synliggjøre forbundet. Aktiviteten for å forsøke å strikke verdens størst lap-peteppa engasjerte svært mange av forbundets medlemmer.

Fortsatt inviteres vi til å komme med innspill og forslag til saker og tiltak fra ulike politiske miljøer. Vi ser at våre saker er på den politiske dagsorden. Vi får noe taletid i media, men har nok ennå muligheten til å bedre dette

Organisasjon

Medlemmer

31. desember 2015 hadde vi 3 453 medlemmer.

Disse fordelte seg som følger:

3 138 hovedmedlemmer

55 juniormedlemmer

196 direktemedlemmer

64 familiemedlemmer.

Det er registrert 12 æresmedlemmer, hvorav 1 æresmedlem i forbundet sentralt.

Vi har 211 lokallag, hvorav 10 lag som er direkte tilsluttet forbundet.

Vi har 18 kretser. 1 krets la ned sin virksomhet i løpet av året. Det er 2 kretser som har grupper.

I løpet av året har 9 lag lagt ned sin virksomhet. Dette er adskillig færre nedleggelse enn de senere årene.

Sentralstyret

Sentralstyret har bestått av:

Forbundsleder:	Elisabeth Rusdal
Nestleder:	Sonja Kjørhaug
Styremedlemmer:	Christine Andreassen Olaug Tveit Pedersen Wenche Rolstad
Varamedlemmer:	Liselotte Bjelke Ann-Louis Nordstrand

Det har i løpet av året vært avholdt 7 sentralstyremøter, hvorav 2 ekstraordinære som telefonmøter. De øvrige over minst 2 dager. Mellom styremøtene har styret hatt kontakt via e-post.

Styret har i løpet av året behandlet 100 saker. Fortsatt er økonomien og medlemsutviklingen viktige saker. Styret er av den oppfatning at man har god kontroll på situasjonen og klarer å møte de utfordringer som har kommet.

Kretser og lag

Fullstendig oversikt over aktiviteten i kretsene fremgår av kretsens årsmeldinger.

Fortsatt sliter noen kretser med å klare å få nok tillitskvinner til de ulike vervene.

Sentralstyret er opptatt av arbeidet i kretsene og tilbyr årlig å komme på besøk med foredrag. Mange velger at dette skal skje i tilknytning til årsmøtene. Basert på tidligere års erfaringer ble det også i 2015 utarbeidet et eget foredrag som ble benyttet ved besøkene. For å få bedre informasjon om alt arbeidet som skjer ute, har sentralstyret bedt om å få tilsendt referater fra kretsstyrenes møter. I løpet av året har flere kretser fulgt denne oppfordringen. I tillegg har sentralstyret fordelt kontaktansvar for den enkelte krets mellom seg. Det har vært kontakt mellom sentralstyrets medlemmer og kretsene enten på telefon eller via e-post i løpet av året. Dette har vært nyttig både for sentralstyret og kretsene.

Vi ser at det er stor og god aktivitet svært mange steder i landet. Aktivitetene som skjer bidrar til å skape gode nærmiljøer og økt trivsel i lokalsamfunnene. Det er ikke få dugnadstimer og frivillig innsats som våre medlemmer og tillitsvalgte utfører i løpet av året. Noen aktiviteter er faste og tradisjon i lokalsamfunnet. Likevel finner mange lag plass til nye aktiviteter og nye tilbud.

Flere lag har vært flinke til å synliggjøre forbundet og sakene våre i sine nærmiljøer. Forbundets jubileum og verdensrekordforsøket har vært brukt som innfallsvinkel. Mange aktiviteter i lagene er for å skaffe midler slik at laget kan gi tilskudd til andre, enten til andres aktiviteter eller til anskaffelse av utstyr eller ting som det er behov for i lokalmiljøet. I tillegg stiller mange på stand med servering av mat i forbindelse med større arrangementer i lokalsamfunnet.

Gledelig noterer vi at noen lag også står på stand for forbundets saker og for å verve medlemmer. Vi er imponert over alt som skjer – mange lag har medlemmer med etterhvert relativ høy alder eller laget sliter med å få tillitskvinner. Men aktiviteten holder de i gang. Det står det stor respekt av.

Komitéeer og utvalg

Det har vært et telefonmøte med Kontrollkomitéen. Hensikten med dette var formell konstituering av komiteen etter valget på landsmøtet. Det var ledelsen som tok dette initiativet. I tillegg deltok Kontrollkomitéens ordinære medlemmer i et ekstraordinært sentralstyremøte i forbindelse med en særskilt sak.

Det har også vært holdt telefonmøte med Valgkomitéen for å konstituere denne etter valget på landsmøtet.

Et telefonmøte har vært avholdt med Prinsippprogramkomitéen for å konstituere denne samt se på fremdriftsplanen for arbeidet med Prinsippprogrammet.

Det har vært jevnlig og god kontakt med internasjonalt utvalg og med beredskapsutvalget. Denne kontakten har skjedd via e-post og telefon. Dessverre har ikke økonomien tillatt store bevilgninger til utvalgene. Dette har medført at beredskapsutvalget ikke har kunnet møtes. Internasjonalt utvalg har ansvar for forbundets prosjekter og mottar tilskudd fra myndighetene til administrasjon av prosjektene, og dermed klarer de å møtes. Forbundsleder og nestleder har møtt i møter i internasjonalt utvalg i den utstrekning det har vært mulig.

Både internasjonalt utvalg og beredskapsutvalget har bidratt med innspill og forslag til høringsuttalelser i de tilfeller det har vært saker innenfor deres arbeidsområde. Sentralstyret er glade for den kunnskap og kompetanse som utvalgenes medlemmer besitter. Det bidrar til at forbundet kan komme med gode og velbegrunnede innspill i sakene.

Sentralstyret oppnevnte et ad-hocutvalg som på bakgrunn av landsmøtets vedtak i saken om fremtidig organisering av arbeidet i forbundet, skulle foreta utredning og komme med forslag. Utvalget som avleverte sin rapport i midten av desember har vært ledet av Liv Aasa Holm, Oslo krets. Utvalget har ellers bestått av Oddlaug Hovdenakk, Sunnmøre og Romsdal krets og Sølvi Skram Vedø, Østfold. Utvalgets rapport vil danne grunnlaget for det videre arbeidet med saken frem til landsmøtet i 2016.

Økonomi

Sentralstyret har fortsatt fokus på økonomi og følger utviklingen tett. Situasjonen er nå god og stabil og det gjør at vi ser lettere på hverdagen. Medlemsutviklingen har mye å si for den økonomiske situasjonen. Kontingentinntektene er svært viktige for oss. I tillegg betyr medlemstallet noe med tanke på statlig støtte. Dessverre er fortsatt medlemstallet noe synkende, men ikke så mye som vi fryktet ved årets begynnelse.

Vi har også i 2015 hatt lotteri. Takket være bidrag til gevinster fra kretser og lag og god innsats med salg av lodd, så har lotteriet også i år sikret oss et viktig tilskudd økonomisk. Lotteriet ga et overskudd på litt over 127 000 kroner i 2015.

Vi mottok kroner 225 000 i statlig driftstilskudd. Videre fikk vi 67 100 i tilskudd til seminarer i tilknytning til jubileet. Momskompensasjonen utgjorde 123 492 kroner og dette er en økning fra 2014.

Vi mottok bidrag fra lag og kretser i forbindelse med jubileet. Totalt utgjorde dette 135 000 kroner, hvorav 15 000 var øremerket jubileumsboken.

Regnskapet for 2015 viser et underskudd på 592 743 kroner Dette er 57 243 kroner dårligere enn budsjettet. Årsaken er økte utgifter i forbindelse med jubileet.

Sekretariatet

Det var ved årets start 1,5 årsverk i sekretariatet fordelt på tre stillinger samt en hospitant i 50 %. I tillegg har vi regnskapsfirma til føringen av dette. Redaktøren for medlemsbladet er honorert med fast sum for hver utgave av bladet. Organisasjonssekretæren sa opp sin stilling på forsommeren. I en periode frem til ny organisasjonssekretær var på plass, tok forbundsleder de fleste av oppgavene. For dette ble det utbetalt et honorar fastsatt av sentralstyret.

Mette Gunnari begynte som organisasjonssekretær i 80 % stilling 1.oktober. Den midlertidige stillingen som sekretær i 50 % ble avtalt forlenget til utgangen av september 2016. Avtalen med hospitant ble avsluttet i slutten av oktober. Ved årets slutt var det 1,8 årsverk i sekretariatet.

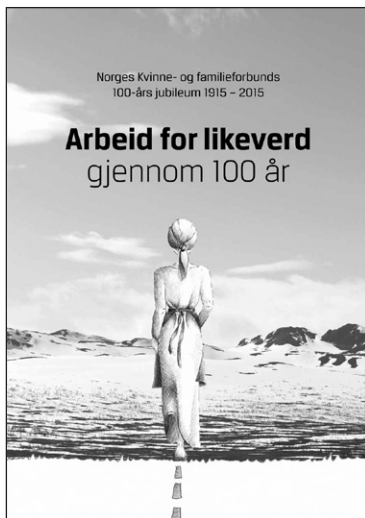
Medlemsregister

Etter å ha kjøpt medlemsregistertjenester eksternt i flere år opprettet vi medlemsregister i sekretariatet. Forberedelsen til dette startet senhøstes 2014 og 2015 var derfor det første året med vårt eget medlemsregister. Det har vært noen problemer og barnesykdommer, men det virker som vi har kontroll på dette. Endringer har medført at vi har bedre kontroll med medlemsmassen og utviklingen.

100-års jubileet

Arbeidet med å planlegge jubileet startet allerede i 2013. Da ble det nedsatt en jubileumskomite bestående av forbundsleder, Anne Enger, Oppland og Liv Holst, Akershus. Både Anne Enger og Liv Holst satt i sentralstyret da komiteen ble oppnevnt. Da de gikk ut av sentralstyret i 2014, var det likevel naturlig at de fortsatte i komiteen. Hele 2015 skulle komme til å bli preget av forbundets jubileum. Rundt om i hele landet var det ulike markeringer; jubileums-møter, åpne møter, stands og andre aktiviteter. Det var artikler i lokalmedier om forbundet, historie og veien videre. Dette var i tråd med sentralstyrets ønsker. Vi ønsket markeringer rundt i landet i tillegg til hovedmarkeringen i Oslo rundt stiftelsesdagen 15. september. Grand hotell ble valgt som sted for arrangementene.

Vi antok at 100 medlemmer ville delta på jubileet og planene var lagt for dette. Gledelig og utfordrende var det når over 300 meldte seg på til arrangementene. Det meste med så stor deltagelse lot seg løse, selv om antall hotellsenger bød på de største utfordringene. Oslo maraton ble arrangert samme helg, og det var vanskelig å få nok senger. Vi løste det selv om løsningen ikke var optimal for alle.

Forside jubileumsbok

Jubileumsbok

Tidlig var det klart at vi måtte ha en bok som summerte opp forbundets 100-årige historie. I forbindelse med tidligere jubileer har det vært utgitt egne bøker.

En bok om alt i løpet av 100-år ville bli enormt stor. Vi samlet oss om en bok som kunne kort summerte opp historien fra stiftelsen og frem til 1995. Dette fordi denne perioden er dokumentert i bøker. Hovedvekten av boken skulle legges på perioden fra 1995 og frem til 2015. Redaktøren for medlemsbladet, Lene Søgaard Gloslie ble engasjert som re-

daktør av boken. Rammen for innhold i boken ble godkjent av sentralstyret. Boken inneholder både lokalt og sentralt arbeid. Illustrasjoner i boken er laget av Stine Prøitz Jørgensen.

Utgivelsen skjedde 15. september etter planen.

Seminar

Planen var å arrangere jubileumsseminar 4 steder i landet på våren/forsommeren. Vi klarte ikke å få nok arrangører og måtte også erkjenne at vi sentralt ikke maktet å arrangere så mange seminarer i tillegg til daglig aktiviteter og resten av jubileet. Det ble derfor besluttet å gjennomføre et seminar i samarbeid med Bergen og Midthordland krets og internasjonalt utvalg i tillegg til et sentralt seminar under hovedmarkeringen i Oslo.

Det ble søkt om offentlig støtte til seminarene. Vi fikk på ingen måte det vi hadde søkt om, men likevel tilskudd slik at de to seminarene kunne gjennomføres.

I mai ble det derfor holdt åpent seminar med tittel: «Jaget i hjemlandet – uønsket i Norge». Seminaret samlet rundt 30 personer. Kunnskapsrike innledere gjorde at de som deltok fikk nyttig og sterk informasjon om hvordan det er å være flyktning/asylsøker.

Første dag av hovedmarkeringen i Oslo ble det arrangert et åpent seminar. Vi antok at rundt 100 personer ville delta. Oppslutningen om seminaret var stort og over 140 personer deltok. Tema for seminaret var «Kvinner midt i hverdagen». Her ble kvinners situasjon belyst i form av foredrag om verdien av ulønnet arbeid, kvinner og vold og kvinner i internasjonalt perspektiv. Vi var svært heldige og fikk de innlederne vi ønsket oss, Charlotte Koren, Margunn Bjørnholt, Mari Skåre, Tove Smaadahl og Gro Lindstad.

En fullsatt sal fikk med seg de interessante foredragene under jubileumsseminaret.

Festforestilling

Vi ville kombinere kunnskap og alvor med humor og latter. Tidlig bestemte vi at vi ville sette opp egen jubileumsforestilling. Etter mange henvendelser til

En fullsatt Oslo Domkirke under jubileumsgudstjenesten.

mulige scener og lokaliteter endte vi på Latter på Aker brygge. Dette viste seg å være et godt valg. I samarbeid med Latter fikk vi satt opp festforestillingen fredag kveld. Der deltok Hanne Krogh, Wenche Myhre og Cecilie Steinmann Næss. I tillegg var det fremføring av jubileumssangen vår av, et for anledningen, eget jubileumskor. Koret besto av forbundets medlemmer og ble ledet av Ingunn Thorsen, Stavanger. Under forestillingen ble vår egen pris; Marie-prisen delt ut for første gang. Konferansier for festforestillingen var Cecilie Andvig. Det ble en munter og fin kveld for de 250 som var tilstede.

Gudstjeneste og opptog gjennom Oslos gater

Lørdag morgen startet med samling i Oslo domkirke. Domprost Anne-May Grasaasen i samarbeid med Liv Holst hadde laget et fint program for samlingen. Etter samlingen var det oppstilling utenfor kirken og opptog gjennom Oslos gater. På grunn av Oslo Maraton var det vanskelig å få tillatelse, men dette ordnet seg i siste liten. Ruten måtte legges om og kortes ned, men det ble et flott tog. Kampen Janitsjar spilte og skapte en god ramme rundt toget. Hest og vogn til de som ikke orket gå dannet flott baktropp i toget.

Toget endte på Youngstorget der arbeidet med siste sammensying og oppmåling av lappeteppet foregikk.

Verdens største strikkede lappeteppe

Sentralstyret hadde hele tiden som mål at alle som ønsket skulle kunne ta del. Videre at vi i tilknytning til jubileet skulle ha en felles aktivitet. Denne aktiviteten valgte sentralstyret allerede i 2012 å informere landsmøtet om – det å strikke verdens største lappeteppe. Grunnen til så tidlig informasjon var at dersom det skulle være mulig å sette verdensrekord, måtte vi starte tidlig. Iveren var stor og det ble strikket og strikket.

Arbeidet med å få offisielt registrert verdensrekordforsøket i Guinness rekordbok var både vanskelig og tidkrevende og jubileumskomiteen fikk Eldbjørg Gunnarsson, Bergen og Midthordland krets til å ta ansvaret for dette. Lappeteppet besto av strikkede tepper – barneteppe og voksenteppe. Alle disse teppene ble montert til et stort lappeteppe. Monteringen skjedde på Youngstorget lørdag formiddag. Der var også oppmålingen. Spenningen var stor og måtte trekkes ut til etter jubileet. For marginene var små. I tillegg måtte oppmålingen kontrolleres og alt arbeidet dokumenteres overfor Guinness.

Vi hadde nok undervurdert viljen til å strikke. Så arbeidet med montering ble tidkrevende. Takket være alle som frivillig stilte opp under innspurten på Grand hotell, klarte vi å få alt ferdig og klart. Bilder og film ble tatt av monteringen, oppmålingen og ikke minst overrekkelsen til Frelsesarmeen. De fikk alle tepper som ikke skulle tilbake til institusjoner i lokalmiljøene.

Teppet målte 566,27 kvadratmeter. Det var nok til å sikre oss verdensrekorden. Trolig blir det plass i Guinness rekordbok også.

Prioriterte oppgaver

Husmorvikar

Arbeidet med hjelp til barnefamilier som opplever akutt sykdom fortsatte i hele 2015 også. Selv om kommunene er lovpålagt å ha et tilbud, er det mange kommuner som ikke har dette. Ofte brukes kommuneøkonomien som forklaring.

Via media og møter har vi argumentert for at husmorvikaren må gjeninnføres og at vi savner et sentralt grep for å få dette til. Mot slutten av 2015 fikk saken igjen ny aktualitet og vi fikk oppslag i media. Dette har medført flere møter med sentrale politikere i begynnelsen av januar 2016. Vi har håp om å få til bedring, men frustreres over at navnet på ordningen synes å være viktigere enn selve innholdet.

Fødetilbudet

Arbeidet med fødetilbudet fortsatte også i 2015.

Gjennom innlegg i media og henvendelser til regjeringen har vi forsøkt å få stanset nedleggelsen av lokale fødestuer. Så langt har nedleggelsene bare fortsatt.

Vi frykter fremtiden i og med at regjeringen foreslår nedleggelse av akuttkirurgisk tilbud flere steder i landet. Det betyr nedleggelse av fødetilbudet. Hvor langt skal fødende kvinner reise? Slik saken nå står må vi fortsette dette arbeidet også i 2016.

Skolemat

Spørsmålet om skolemat er nå på dagsorden ikke bare hos vårt forbund, men også politisk. Høsten 2015 ble et første trinn om skolemat behandlet i Stortinget. Situasjonen er ikke lenger om det skal innføres skolemåltid, men hvordan. I løpet av våren 2016 skal regjeringen legge frem en plan. Det gleder oss at dette arbeidet gjør fremskritt.

Også i 2015 har vi hatt sentrale politikere på besøk på Hundsunnd skolerestaurant, som ble tildelt Matomsorgsprisen 2015 for sitt arbeid.

Pensjon

Kvinner og pensjon er igjen et aktuelt tema. Vi ble i løpet av 2014 gjort oppmerksom på at en gruppe kvinner i bestemorgenerasjonen ikke har fått den enkepensjon de burde hatt fra Statens pensjonskasse. Dette skyldes en lovendring med tilbakevirkende kraft. Det har vært vanskelig å få politikere i tale om dette spørsmålet, men mot slutten av 2015 løsnest det noe. Så i løpet av tidlig 2016 er det avtalt flere møter om saken.

Vold

Arbeidet med vold har fortsatt i 2015. Denne gangen mye med fokus på vold i media og vannskilleprinsippet. Vi ser at nyhetsendinger oftere enn før sender grove innslag før kl. 2100. Skriftlig henvendelser til nyhetsredaksjonene har hjulpet noe, dessverre bare på kort sikt. Med alle de dramatiske situasjoner som skjer rundt i verden, ser vi at dette arbeidet må vi fortsette.

Internasjonalt engasjement

Vårt internasjonale engasjement er fortsatt stort. Det fremgår av internasjonalt utvalgs egen årsmelding. Engasjementet spenner fra prosjekter til arbeid i vårt internasjonale forbund; Associated Country Women of the World (ACWW) til internasjonale kvinnespørsmål.

Bidrag i form av Pennies for friendship ble samlet inn på forbundets ulike arrangementer. I tillegg går 1 krone av medlemskontingenten til dette. Flere kretser og lag er flinke til å samle inn ekstra bidrag. Dette

gjorde at vi i 2015 sendte 6 758 kroner til ACWW.

Sverige hadde ansvaret for Nordens Kvinneforbunds konferanse i 2015. Denne ble holdt i Gränna i slutten av juni. Tema var «Livskvalitet». Fra forbundet deltok 11 medlemmer.

Vårt forbund har også i 2015 hatt presidentskapet i Nordens Kvinneforbund.

Internasjonalt utvalg har ansvaret for forbundets prosjekter. Tilskudd til prosjektene mottas fra Norrad. I tillegg mottar vi mye støtte fra kretser og lag. Mer om dette kan leses i utvalgets egen rapport.

Anne Marit Hovstad, leder av forbundets internasjonale utvalg er leder av ACWWs prosjektkomité. Dette er et stort ansvar og en arbeidskrevende oppgave.

Forbundet ble oppfordret til å søke om plass i den offisielle norske delegasjonen til møtene i FNs Kvinnekommisjon i New York i mars. Forbundsleder ble tildelt plass og deltok. Utgiftene måtte forbundet dekke selv. Det ble gitt bidrag både fra Hulter til Bulter-fondet og Stavanger lokallag til deltagelsen. Effekten av deltagelsen er at forbundet nå direkte mottar mer informasjon om viktige kvinne- og likestillingspolitiske saker fra FN-systemet.

Studiearbeid

Mange lag arrangerer kurs og har gjort dette i mange år. Tradisjonelt er det mange kurs rundt håndarbeidsteknikker. I tillegg har det vært kurs i organisasjonsarbeid og prinsippprogrammet.

Anne Enger er medlem av studieforbundets styre. Olaug Tveit Pedersen er medlem av valgkomitéen i studieforbundet.

Kommunikasjon

Medlemsbladet er fortsatt vår viktigste informasjonskanal. *Kvinner& familie* kom også i 2015 ut med 3 utgaver. Suksessen med å ha et tema for hver utgave har vi fortsatt. Naturlig nok ble det i tillegg mye fokus på forbundets jubileum. I tillegg har vi viet lokalt stoff plass, i den grad vi har mottatt dette fra lagene eller kretsene.

Temaer i 2015 har vært: Forholdet mor og barn, forbundets arbeid gjennom 100-år, 100-års jubileet. Redaktør for bladet er Lene Sjøgaard Gloslie.

Kommunikasjon med medlemmene.

Direktemedlemmer og nye medlemmer har fått tilbud om å få nyhetsoppdateringer via e-post innenfor kvinnepolitikk, familiepolitikk, forbrukerpolitikk og vårt internasjonale engasjement. En del har takket ja til dette. Informasjonen har vært sendt ut med ujevne mellomrom.

I forbindelse med utsendelsen av kontingenten

ble det også i 2015 laget et eget brev som vedlegg til giroen med informasjon om viktige saker forbundet hadde arbeidet med og hvilke planer vi hadde videre. Brevene har blitt positivt mottatt.

Lagsutsendelse

I løpet av året har det vært 3 lagsutsendelser. Innholdet har vært både tips/ideer, informasjon og annet organisasjonsstoff.

Kretsene

Informasjon til kretsene har skjedd via e-post. Vi har forsøkt å sende informasjon noe mer samlet. De ganger vi har hatt utspill i media som vi har regnet med ville medføre oppslag har vi sendt informasjon til kretsene fortløpende. Stadig flere kretser sender informasjonen videre til lagene sine.

Vi har også sendt saker vi får på høring til kretsene for å få innspill og synspunkter.

Nettsidene.

Vi har arbeidet vi med å få en raskere oppdatering av nettsidene. Dette lyktes vi med første del av 2015, men av kapasitetshensyn maktet vi ikke dette i samme grad andre halvår.

Facebooksiden har vi lettere klart å holde oppdatert. Der ser vi også at vi treffer mange og nye grupper. Vi ser at aktiviteten øker ganske raskt og at vi når stadig større grupper.

Media

Forbundet sentralt har sendt ut en rekke pressemeldinger om aktuelle saker. I tillegg opplever vi oftere at media selv tar kontakt for å få forbundets kommentarer og syn.

Gledelig er det at flere kretser sender pressemeldingene til sine aviser. Stadig oftere kommer dette på trykk. I tillegg sendes det leserinnlegg – her sliter vi nok noe ennå med å få det på trykk i riksdekkende medier. Lag og kretser er flinke til å sende inn og dette kommer lettere på trykk.

Høringer og henvendelser til myndighetene

Vi mottar en rekke saker fra myndighetene og andre til uttalelse. Mengden er såpass stor at sentralstyret prioriterer dette fortløpende. Vi har ikke kapasitet til å besvare alle. Utgangspunkt i slike prioriteringer er landsmøtets vedtatte prioriterte oppgaver og saker som er særlig viktige for forbundet. Uttalelsen har i hovedsak vært utarbeidet av sentralstyrets medlemmer. I de tilfeller der det er aktuelt har uttalelsene vært sendt kretser eller utvalg for å få innspill. På eget initiativ har forbundet sendt henvendelser til departementer, de politiske partiene på Stortinget og andre etater med aktuelle og viktige saker for forbundet. Dette arbeidet krever tid, men er viktig for å kunne få gjennomslag for de sakene forbundet arbeider med.

Vi har også ved et par anledninger vært invitert til å komme med innspill i seminarer i regi av enkelte departement. Vi har også deltatt i innspillseminarer på Stortinget enten i regi av komiteer på Stortinget eller enkelte av partiene.

Sluttord

Engasjement, glede og jubileum har preget 2015. Debatter om sakene våre har vært mange.

Jubileet har gitt oss økt aktivitet og mye glede. Det å ha et fellesprosjekt som verdensrekordforsøket har virket samlende. Like stor var gleden da rekorden var et faktum.

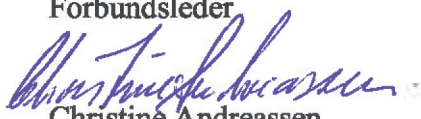
Det som er oppnådd og gjennomført i 2015 har vært mulig takket være innsatsen til tillitsvalgte, ansatte og enkeltmedlemmer. Dette har hatt stor betydning både for forbundet, lokalmiljøene og samfunnet rundt oss.

Takket være alt dette kan vi trygt si at vi har hatt felles målsetting om at vi sammen skal gå fremover, da med fokus på mer enn meg og mitt. Vi har vist at vi er en meget livskraftig 100-åring. Vi vil være midt i samfunnet og komme med forslag til veien videre for samfunnet rundt oss.

Oslo, 30. januar 2016

Elisabeth Rusdal
Forbundsleder

Christine Andreassen
Styremedlem

Olaug Tveit Pedersen
Styremedlem

Sonja Kjølraug
Nestleder

Wenche Rolstad
Styremedlem

Marie-prisen ble innstiftet av forbundets sentralstyre i 2015 og ble første gang utdelt under jubileumsfeiringen i september 2015. Prisen består av en statuett og et diplom.

Marie-prisen er oppkalt etter forbundets grunnlegger, Marie Michelet. Prisen kan deles ut til en som i Marie Michelets ånd har utmerket seg i arbeidet i saker som er viktig for kvinner og deres familier. Prisen skal i utgangpunktet tildeles utenfor forbundets egne rekker.

Den første Marie-prisen ble tildelt Tove Smaadahl, daglig leder ved Kriesesentersekretariatet og Wanja Sæther, leder for Kriesesenteret i Salten. Begge har satt tydelige og varige spor etter seg i kampen for kvinners rettigheter og likestilling på et felt der kvinner står aller svakest.

Marie Michelet

Valgkomiteen

Komiteen har bestått av:

- Leder: Anna Solberg
- Medlem: Inger Vestby
- Medlem: Gjertrud Vik
- 1.Varamedlem: Kari Johnsen
- 2. Varamedlem Edel Mikkelsen

Året 2015 var et hvileår uten nevneverdig aktivitet i valgkomiteen. For å legge planer for valgarbeidet i kommende år var det tillyst møte i valgkomiteen under forbundets jubileumsfeiring. Møtet ble dessverre noe amputert grunnet sykdom hos et medlem av komiteen. Inger Vestby og Anna Solberg gjennomførte derfor møtet. En slagplan for gjennomføringen av arbeidet i valgkomiteen i 2016 ble likevel drøftet og videreformidlet. Vi var enige om at et lite fremstøt for å oppmuntre til å jobbe med verving av kandidater til neste års valg under jubileumsseminaret, ville være på sin plass, noe som også ble gjennomført. Budskapet ble derfor gitt og godt mottatt.

Noen tidlige sonderinger for å finne ut av lederkabelen ble gjennomført i slutten av 2015, slik at valgkomiteen har noe å starte med til valgarbeidet i 2016.

Anna Solberg
Leder

Kontrollkomiteen

Komiteen har hatt følgende sammensetting:

- Leder: Kristin Hansen
- Medlem: Vigdis Løseth
- Medlem: Anne Enger
- Varamedlem: Kari Johnsen

Kontrollkomiteens mandat i følge vedtektene er å føre tilsyn med K&Fs virksomhet og påse at alle vedtak er i tråd med organisasjonens formål, vedtekter og landsmøtevedtak. Det skal også legges vekt på de økonomiske forhold og disposisjoner for virksomheten, i tillegg kan komiteen vurdere spesielle organisasjonsmessige forhold.

1. I denne perioden har Kontrollkomiteen fått forelagt følgende saker:
2. Spørsmål om tolking av Vedtekter for lag § 8, siste ledd vedrørende gjeldsansvar ved nedleggelse av lag.
3. Orientering om forslag til vedtektsendring på Landsmøte 2016
4. Full orientering ved ansettelse av ny organisasjonssekretær.

Kontrollkomiteen har deltatt på telefon i utvidet sentralstyremøte.

Saksbehandlingen er foretatt ved telefonmøte og e-post og om nødvendig pr. telefon.

Kontrollkomiteen har fått tilsendt saksliste, regnskapsoversikt og all dokumentasjon til sentralstyremøtene, samt alt som er blitt sendt til lag og kretser. Komiteen er videre blitt godt orientert om aktuelle saker i forbundet. Det har vært god kontakt mellom Kontrollkomiteen og Forbundsleder og ved spørsmål fra komiteen, har informasjonen blitt gitt raskt og tilfredsstillende.

Kontrollkomiteen finner ikke noe å utsette på sentralstyrets saksbehandling, den er i tråd med forbundets formål, vedtekter og landsmøtevedtak og vedtak er blitt fulgt opp.

Kontrollkomiteen har mottatt revisjonsberetning og signert regnskap for 2015. Underskudd for dette året er fullt ut forklarlig og det er full tillit til god økonomistyring av Forbundsleder og sentralstyret. Kontrollkomiteen vil berømme ledelsen for arbeidet som er lagt ned på alle plan, da også særlig med tanke på at dette for de er mye frivillig arbeid!

Det har for Kontrollkomiteen ikke bydd på problemer at det har vært kun ett varamedlem største delen av året.

Kristin Hansen
Leder

Prinsippprogramkomiteen

Komiteen har hatt følgende medlemmer:

- Leder: Randi Støre Gjerde
- Medlem: Anny Forthun
- Sentralstyrets representant: Christine Andreassen
- 1. Varamedlem: Eldbjørg Gunnarson
- 2. Varamedlem: Edel Karin Mikkelsen

Arbeidet med prinsippprogrammet har for det meste foregått via e-post. Vi hadde et arbeidsmøte i februar før første utkast skulle sendes til Sentralstyret 1. mars. Komiteen har mottatt to innspill fra medlemmer som er vurdert, og delvis tatt med i det nye programmet. Vi mottok også et godt gjennomarbeidet forslag til et nytt kapittel om skole og utdanning fra Elisabeth Andreassen. Siden vårt program er sentrert rundt våre fire søyler, og vi ikke ønsket å utvide PP med et nytt kapittel, har vi tillatt oss å bruke deler av teksten med underpunkter i forskjellige avsnitt i eksisterende program. Vi sender en stor takk til Elisabeth for bidraget.

Nytt utkast til program skulle vært sendt inn til Sentralstyret 1. mai. Komiteen hadde ikke mottatt flere innspill fra lag eller medlemmer innen den tid, og heller ikke kommet videre med eget arbeid på programmet, vi hadde dermed ikke et nytt utkast å sende til Sentralstyret på det tidspunkt.

Komiteen avsluttet sitt arbeid 1. juni og sendte inn sitt endelige forslag til Prinsippprogram 2017-2019 til

Sentralstyret. Arbeidet med å ajourføre alle våre ” vi vil at ” punkter i programmet er ganske omfattende og tidkrevende. Det gjøres stadig endringer fra statlig hold på beløpsgrenser, aldersgrenser, behovsvurderinger og andre reguleringer som vårt omfattende program omhandler. Som komiteemedlem må man sette seg inn i mange fagområder, noe som har vært lærerikt og gitt ny kunnskap som har kommet til nytte også i andre sammenhenger.

Randi Støre Gjerde
Komiteleder

Internasjonalt utvalg

Utvalget har bestått av:

Leder: Anne Marit Hovstad
Kasserer: Eva Vatile Skeie
Sekretær/prosjektmedarbeider: Merethe Brattetaule
Prosjektleder: Kristin Hansen
Forbundsleder og ACWW-representant:
Elisabeth Rusdal
Representant Nordens Kvinneforbund:
Sonja Kjølraug
Varamedlem utvalget: Tone C.R. Gulowsen
2. representant ACWW: Ann Louis Nordstrand
Vara til 2.representant ACWW: Grete Frogn Brænd
Vara til 2.representant Nordens Kvinneforbund:
Merethe Brattetaule

Prosjektgruppen har bestått av:

Prosjektleder: Kristin Hansen
Utvalgsleder: Anne Marit Hovstad
Sekretær/Prosjektmedarbeider: Merethe Brattetaule

Det har vært avholdt 2 styremøter og 25 saker har vært til behandling. Styremøtene har vært holdt i forbundets lokaler. Internasjonalt utvalg mottar nå mye mindre i administrasjonspenger, som regnes ut i forhold til prosjektstøtte, fra FOKUS og møter blir derfor arrangert når vi har behov for å møtes. Kommunikasjonen ellers

Internasjonalt utvalg ved Anne Marit Hovstad, Kristin Hansen og Merethe Brattetaule Strømmen på seminar på Namirembe

har gått via e-post og evt. vedtak har blitt protokollert på første påfølgende møte i utvalget. Informasjon fra møter i prosjektkomiteen blir gitt på utvalgsmøtene og på e-post hvis noe haster. Uttalelser på spørsmål vedr. internasjonalt arbeid, FOKUS, ACWW m.m. blir oversendt forbundsledelsen til videre behandling.

Møteprotokollen sendes internasjonale kretskontakter, kretsledere, Kontrollkomiteén, sentralstyret, og sekretariatet.

Utvalget har mottatt kr. 1.000 i støtte fra forbundet for 2015.

Prosjekter

MAFA, Maganjo Farmers Association, kvinner og landbruk, Kampala i Uganda

UMWA, Uganda Media Women Association, kvinner og media, Kampala i Uganda

Disse 2 organisasjonene, sammen med vår tidligere samarbeidspartner COWA, jobber sammen i programmet: The East African Program for Empowerment of Grassroots Women, Uganda.

Gaver:

Gaver fra medlemmene/lag/kretser:

Til Cowa:	kr.	237.891
Til Romania:	kr.	2.400
Unit 2, Nest Sri Lanka	kr.	4.000
Til MAFA:	kr.	14.000
Til UMWA:	kr.	15.000

Fra Cultura Bank til «De glemte kvinnene på Sri Lanka» (Unit 2): kr 40.049

Salg av kurver, laget av våre samarbeidspartnere på prosjektene, kr. 20.750. Dette er penger som sendes tilbake til prosjektene til egenandeler og gaver.

Til Unit 2 Nest Sri Lanka ble det i desember oversendt kr. 40.000,- Når vi ikke lenger har vanlig prosjektsamarbeid med Nest er vi veldig glade for å kunne bidra med midler fra forbundets medlemmer sammen med Cultura Bank til Nest og Unit2.

Fra styremøte i ACWW. Nærmest Area President for Asia South East & the far east, HRH Princess Azizah Iskandar, Anne Marit, UN Committee Chair Sharon Hatten, i bakgrunnen Magdie de Kock som er komiteleder for Communication & Marketing Committee

Krisesenteret i Romania som i 2014 ble tildelt prosjektmidler fra EØS for en periode på ca. 2 år med kr. 2.3 mill., har hatt kurs og opplæring på temaet. Vårt håp er nå at de etter dette kan finne donorer til å drive senteret videre og få fokus på problemet fra det offentlige.

Alle pengegavene fra kretser, lag og enkeltpersoner viser et stort engasjement for internasjonalt arbeid i vårt forbund og takknemligheten til mottakerne er stor. Salg av kurver er også et godt bidrag til prosjektene. Ved tildeling av prosjekt fra FOKUS/Norad må vi dekke egenandel på 10%, dette året ble det kr. 74.173, og for å dekke dette er vi avhengig av pengegaver fra lag, kretser og enkeltpersoner. Alle beløp er svært velkomne!

Prosjektreise

Uganda 17.08. - 4.09. Denne reisen ble foretatt av prosjektleder og utvalgsleder. Det årlige seminaret for The East African Program for Empowerment of Grassroots Women (EAGWEN) inneholdt gode foredrag om bl. a. kvinnerepresentasjon og deltakelse til valg lokalt og sentralt i 2016. I tillegg gikk vi grundig gjennom regnskapsforståelse og rapportering i de nye skjemaene. Rapport er mottatt i ettertid, reiserapport er også utarbeidet, som begge er oversendt FOKUS. COWA CVTS har formannsvervet. Vi får inntrykk av at prosjektene drives bra, selv med små midler. Flere av landbruksgruppene i MAFA er blitt selvstendige og kan leve av det de produserer og selger. Mediekvinnene drev veldig aktivt med opplysningsvirksomhet i forbindelse med valget 2016, for å få engasjement blant kvinnene.

ACWW

Forbundet er fortsatt meget aktiv i ACWW sammenheng. Anne Marit Hovstad er leder for organisasjonens prosjektkomité. I tillegg til at dette er et viktig bidrag for å styrke ACWW's arbeid, gir det vårt forbund verdifull og nyttig informasjon om kvinners situasjon verden over. Denne informasjonen benyttes i utvalgets arbeid og i arbeidet generelt i forbundet der dette lar seg gjøre. Prosjektleder var i 2015 med Anne Marit Hovstad på prosjektoppfølgning av ACWW's egne prosjekter i Uganda i 2015, det var veldig lærerikt og man fikk et godt innblikk i småskalaprojekter som har stor verdi.

ACWW er tema på hvert utvalgsmøte i tillegg til på utvalgets seminar. Her blir det også samlet inn bidrag til Pennies for Friendship.

I 2015 ble det sendt kr. 6.298 til ACWW i London- til «Pennies for Friendship». Dette er inklusiv kr. 1 som ligger i medlemskontingenten (ca. 3.500 medlemmer).

Norden

Se egen årsmelding skrevet av President i Nordens Kvinneforbund, Elisabeth Rusdal.

FOKUS

På Representantskapsmøte 19.11. møtte forbundsleder Elisabeth Rusdal, ingen fra utvalget. Ved valget ble Kris-

tin Hansen gjenvalgt til valgkomiteen. Prosjektleder har deltatt på obligatorisk kurs i prosjektforvaltning.

FOKUS kunne dette året feire 20 årsjubileum og ved markeringen var forbundsleder, utvalgsleder og prosjektleder invitert.

På Kontaktkonferansen 3. - 4. februar med tema Beijing +20; Kvinners Reproduktive helse og rettigheter og Kvinner og media, deltok forbundsleder.

Seminar 9.–10. mai.

Dette ble holdt på Danckert Krohn Eldresenter i Bergen med tema: «Jaktet i hjemlandet, uønsket i Norge». Interessante foredrag med fokus på: Kjønnsbasert forfølgelse, Asylbarna – rettigheter – muligheter og Psykisk helse. 26 medlemmer deltok lørdag.

10.mai var det oppsummering av lørdagens seminar. En pressemelding på temaet ble vedtatt og sendt ut.

Representasjon

Utvalgsleder:

Utvalgsmøter, prosjektoppfølgning i Uganda. Møter i FOKUS, både i forhold til prosjektene, medlemsmøter, kurs/foredrag i kretser og lag. Mars og oktober: Møte i ACWW's prosjektkomité i London.

Prosjektleder:

Utvalgsmøter og eksterne foredrag/seminar i forbindelse med internasjonalt arbeid, Valgkomite- og medlemsmøter og kurs i FOKUS, Nordens sommerkonferanse i Gränna i Sverige. Prosjektoppfølgning i Uganda.

Kristin Hansen

Prosjektleder

Sammendrag av internasjonalt arbeid i kretsene

De fleste kretsene har internasjonal kretskontakt eller annen kontaktperson som har levert rapport på skjema. 17 av 19 kretser har gitt tilbakemelding. Noen kretser har liten aktivitet og rapportert direkte i e-post. Mange kretser har rapportert om god aktivitet i lagene og det er gitt pengestøtte til mange land fra lags- og kretskasser. Det er meldt om innsamlinger til støtte for mange forskjellige land og fadderbarn.

Lagsmøter med internasjonalt tema:

I alt 6 kretser melder om at det har vært holdt lagsmøter med internasjonale emner og det varierer fra 1 til 10 møter i løpet av året.

Fjernadopsjon:

11 kretser melder at de har fjernadoptert barn, det er telt opp 24 fadderbarn. Det er fadderbarn i Mellom-Amerika, Asia, Europa og Afrika. I tillegg melder noen av de 11 kretsene at de støtter SOS-barnebyer. Hordaland krets har mest med 11 fadderbarn.

Støtte til andre land:

Det har vært gitt økonomisk støtte til land i alle verdensdeler, men mest til Afrika. Tilsammen er det meldt om kr. 230.796,-. Den største donoren er Aust-Agder som

har gitt kr. 120.000 til COWA. Hordaland krins gir også mye, kr. 59.450,- til forskjellige formål.

Salg av ulandsvarer:

Bergen og Midhordland, Hordaland og Oslo krets melder om salg av kurver.

Deltakelse i TV-aksjonen:

Hele 8 kretser melder om deltakelse i TV-innsamling. Totalt har 17 lag engasjert seg. Noen melder om deltakelse i organiseringen av innsamlingsarbeidet, bøssebæring og ren pengegave.

Vennskapsmynten:

6 kretser melder at det er samlet inn til Vennskapsmynten til ACWW. Her er det ikke oppgitt nøyaktig beløp.

Kretskontaktens aktivitet:

Kretskontaktene i Sogn og Fjordane og Bergen og Midhordland krets er medlemmer av internasjonalt utvalg og deltar på disse møtene. I alt har 4 kretser meldt om kretskontaktens deltakelse på internasjonalt seminar.

Kretsens egne prosjekt:

Hordaland krins melder om at de har "Solsikkedamene" som eget prosjekt i Latvia. I 2015 ble det gitt 19.850,- til dette prosjektet.

Merethe Brattetaule

Medlem internasjonalt utvalg

Kretskontakt Bergen og Midhordland

Beredskapsutvalget

Utvalget har bestått av:

Leder: Bjarnhild Hodneland

Medlem: Anne Lise Johnsen

Medlem: Liv Holst

Varamedlem: Grete Nordbæk

Tillitsverv

K&F er medlem i Kvinners Frivillige Beredskap og har flere medlemmer bl.a. som fylkeskontakter. Herav også bl.a. beredskapsutvalget.

Bjarnhild Hodneland er fylkeskontakt i Hordaland og er leder av KFBs valgkomite.

Anne Lise Johnsen, leder av KFB og fylkeskontakt i Møre & Romsdal.

Liv Holst var vara til KFBs valgkomite for Hodneland.

Grete Nordbæk var K&Fs representant i KFBs hovedstyre og fylkeskontakt i Hedmark.

Seminar

Beredskapsutvalget har lav økonomi og har derfor ikke hatt mulighet for å samle kontaktene eller andre til beredskapskurs. Dette er vårt ønske og vi arbeider med å finne løsninger for et kurs sentralt eller ute i distriktene. Vi oppfordrer medlemmer til å bli med på kurs i KFBs regi eller samarbeidskurs mellom KFB og K&F. Det har vært avholdt en del slike kurs med tema «Psykisk førstehjelp» rundt om i fylkene.

Utvalget har deltatt på møter/kurs for KFBs fylkeskontakter. Leder har holdt foredrag om beredskap på eksterne møter, som fylkeskontakt. KFBs leder har representert på svært mange møter og dette har gitt oss verdifull informasjon.

Informasjon

Beredskapsutvalget har en egen side i medlemsbladet og vil på den måten formidle aktuelt stoff.

Medlemmene har også besøkt lag i egen krets og deltar på kretsårs møtene.

I 2015 var vi flere ganger på facebook. Spesielt minnet vi om beredskap ved jule- og påsketider, men også ved andre aktuelle saker som vi ville kommentere. Utvalget sender også ut informasjon om KFBs viktige konferanser og møter som er åpne for alle.

Undersøkelser/forslag

I 2014 - 2015 hadde vi en undersøkelse i kretsene om bruk/forhold til legevakten. Ikke alle kretsene har svart. Svarene var veldig forskjellige og viste at noen var meget fornøyde og ga ros til personalet, mens andre beskrev lang ventetid, lang vei og ikke så fornøyd med bl.a. mottagelsen på legevakten. Beredskapsutvalget vil se mer på dette.

Beredskap er blitt et tema som nå inkluderes i nesten alt som foregår i samfunnet som skoler, barnehager, korps, fotball og mat for å nevne noe.

Utvalget hadde forslag til en sak på KFBs årsmøte bl.a. vedr. sterkere beredskap ved skoler, barnehager og sykehjem. Forslaget førte bl.a. til at årstema for KFB ble «Beredskap i kommunene».

Styremøter

Utvalget har valgt å legge sine styremøter til samlinger i K&F og KFB da vi alle likevel er samlet der.

Vi har også kontakt via e-post og telefon.

Vi vet at medlemmene er interesserte og viktige medspillere ute i kretsene og har stor betydning for lokalsamfunnene.

Beredskapsutvalget kan både gi og ta i mot tips.

Vi takker for samarbeid i 2015 og ønsker lykke til med spennende og viktig arbeid videre.

Bjarnhild Hodneland Anne Lise Johnsen Liv Holst
Beredskapsutvalget

Nordens kvinneforbund

Medlemmer

Nordens Kvinneforbund, stiftet 1. juli 1919, og består i dag av Riksförbundet Hem och Samhälle (Sverige), Kvenfélagsamband Islands (Island), Marttaliitto (Finland), Finland-svenska Marthaförbundet (Finland) og Norges Kvinne- og familieforbund (Norge).

Til sammen representerer disse organisasjonene over 67.000 kvinner.

Styret

Hver medlemsorganisasjon har 2 styremedlemmer. Presidentskapet går på omgang mellom landene og medlemsorganisasjonene. Hver presidentperiode er på 4 år. Norges Kvinne- og familieforbund har presidentskapet fra 2012 til 2016.

Styret møtes minst 1 gang årlig i forbindelse med sommerkonferansen.

I 2015 ble det avholdt styremøte i tilknytning til konferansen i Gränna i Sverige i juni.

Styret ser også på muligheten til å få medlemmer fra de andre nordiske landene og vil fortsette arbeidet med utvidelsen i 2016.

Aktiviteter

Landene har på skift ansvar for det Nordiske brevet. Dette leses i medlemsorganisasjonene i forbindelse med Nordens dag 10. mars hvert år. Brevet blir skrevet av en forfatter, politiker, kvinne.

I 2015 ble brevet skrevet av musikk, - kommunikasjons- og kunstterapeut Birgitta Andersson fra Sverige. Tema for brevet var musikkens positive betydning.

I juni ble det arrangert sommerkonferanse i Gränna, Sverige, der over 50 kvinner fra hele Norden deltok. Konferansens tema var «Livskvalitet» som ble belyst gjennom flere foredrag. I tillegg var det sightseeing til områdene rundt Gränna. Deltagerne fikk et godt innblikk i svensk kultur og hverdagsliv. Konferansen vedtok følgende uttalelser:

Livskvalitet – også når vi blir eldre

Omsorg fra nærstående familiemedlemmer

Uttalelsene ble oversendt Nordisk Råd og Nordisk ministerråd. I tillegg sendte medlemsorganisasjonene det til sine respektive lands regjeringer.

Aktiviteten i medlemsorganisasjonene varierer noe i tema, fra mat, mattradisjoner, eldres situasjon, forbrukerspørsmål til barn og unges hverdag og internasjonale kvinne- og likestillingsspørsmål.

Temaene belyses gjennom artikler i medlemsbladene og ved foredrag og andre aktiviteter. I løpet av året er det avholdt flere hundre møter i hele Norden. Svært mange av disse møtene er åpne for alle. Også de som ikke er medlem i noen av organisasjonene.

I tillegg har medlemsorganisasjonene i 2015 vært opptatt med å se på sin egen organisering av arbeidet i organisasjonene. Formålet er å styrke organisasjonene og drive mer effektivt og bedre tilpasset morgendagens

samfunn. Det arbeides mye med synliggjøring og medlemsrekruttering.

Alle organisasjonene har egne medlemsblader. Disse sendes også til de andre medlemsorganisasjonene i Nordens Kvinneforbund.

Økonomi

Medlemsorganisasjonene betaler en årlig kontingent på 300 euro. Dette dekker delvis utgifter til styremøter. Reiseutgiftene må dekkes av medlemsorganisasjonene. Den organisasjonen som har presidentskapet må selv dekke de utgifter som presidentskapet medfører. Konferansene dekkes via deltakeravgift. Nordens Kvinneforbund har ikke fått tilskudd fra noen offentlige myndigheter eller andre.

Sluttord

Det å ha et nordisk fellesskap der saker som berører kvinner og familier i de nordiske land er viktig. I tillegg gir de årlige konferansene organisasjonenes medlemmer muligheten til å komme sammen, bli kjent med synspunkter på aktuelle saker og kunnskap om kultur i de nordiske landene. På denne måten bidrar arbeidet i Nordens Kvinneforbund til økt forståelse mellom kvinner i de nordiske land.

Elisabeth Rusdal
president

«Hulter til Bulter» Diktsamling

Møter: Komiteen har ikke hatt muligheter dette året til å møtes, men har hatt kontakt på telefon og på e-post. Komitemøter: Februar, 20. mars og 15. desember.

Årsmøtet fant sted 20. mars i Oslo. Tilstede var Bjarnhild Hodneland og Sonja Kjølraug. Vi hadde hele tiden kontakt på telefon med Sigrunn Strøm.

Bevilgninger: Komiteen bevilget dette året kr. 5000,- til forbundet for at forbundsleder kunne delta i FNs kvinnekommisjons møte i New York 9. - 14. mars 2015.

Det har ikke vært inntekter dette året. Vi har ingen norske bøker igjen og det ser ut som at lag/kretser som har hatt bøker i kommisjon, nå er ferdig med salget.

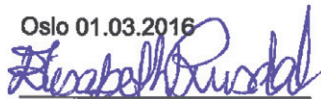
På K&Fs lager i Oslo har vi 1 dansk og 2 svenske bøker.

Bjarnhild Hodneland Sonja Kjølraug Sigrunn Strøm
Styret

REGNSKAP NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND 2015

RESULTATREGNSKAP	REGNSKAP		BUDSJETT
	2015	2014	2015
DRIFTSINTEKTER:			
Kontingenter	1 281 168	1 488 999	1 318 000
Annonser	3 200	16 600	10 000
Sponsorinntekter	30 076	35 061	20 000
Overført fra Frimurerer	0	44 611	0
Refundert mva	123 492	106 910	100 000
Landslotteri	129 500	137 840	135 000
Tippemidler		181 289	
Tilskudd mottatt	225 000	190 238	360 000
Varesalg	54 914	39 465	20 000
Andre inntekter	1 77 275	166 774	65 000
Sum driftsinntekter	1 924 625	2 407 787	2 028 000
DRIFTSKOSTNADER:			
Lønn/fremmede tjenester	2 1 374 528	974 187	1 351 000
Forbruk varer	9 926	32 115	20 000
Driftskostnader	3 961 082	999 776	977 500
Medlemsbladet	4 218 335	247 629	265 000
Ordinære avskrivninger			
Tap på fordringer			
Sum driftskostnader	2 563 871	2 253 707	2 613 500
DRIFTSRESULTAT	-639 246	154 080	-585 500
FINANSINNT./KOSTNADER			
Finansinntekter	46 503	60 300	50 000
Finanskostnader			0
Netto finansinntekter	46 503	60 300	50 000
ÅRSRESULTAT	-592 743	214 380	-535 500

Oslo 01.03.2016

Elisabeth Rusdal
Forbundsleder

Sonja Kjølraug
nestleder

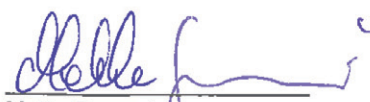

Christine Andreassen
sentralstyremedlem

Wenche Rolstad
sentralstyremedlem

Olaug Tveit Pedersen
sentralstyremedlem

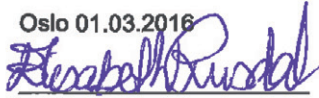

Mette Gunnari
organisasjonssekretær

REGNSKAP NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND 2015

Balanse pr. 31.12.	2015	2014
VARER:		
Varebeholdning	40 190	41 414
Sum varer	40 190	41 414
FORDRINGER:		
Andeler	600	600
Kundefordringer	5 516	-577
Forskuddsbetalte kostnader	92 049	95 566
Sum fordringer	98 165	95 589
BANKINNSKUDD, KONTANTER:		
Kasse, bank	3 078 673	3 746 850
Sum bankinnskudd, kontanter	3 078 673	3 746 850
Sum omløpsmidler	3 217 028	3 883 853
SUM EIENDELER	3 217 028	3 883 853
EGENKAPITAL:		
Egenkapital 1/1	3 274 484	3 060 104
Årsresultat	-592 743	214 380
Sum Egenkapital	2 681 741	3 274 484
KORTSIKTIG GJELD:		
Leverandørgjeld	27 475	30 815
Skyldig skatt, arb.g.avg., feiep. m.m.	174 362	127 479
Påløpne ikke forf.kostnader	0	0
Forskuddsbetalt kontingent	0	2 343
Ubenyttede bevilgninger, internasj.arb.	141 701	251 942
Ubenyttede bevilgninger, K&F	25 894	25 894
Vennskapsmynten	6 298	4 294
Motkonto Norden	115 053	121 899
Dobbelte medl.kont.	26 373	30 972
nedlagt krets, kortsiktig gjeld	18 131	13 731
Sum kortsiktig gjeld	535 287	609 369
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	3 217 028	3 883 853

Oslo 01.03.2016

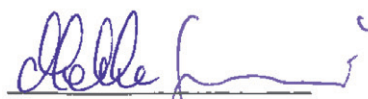

Elisabeth Rusdal
Forbundsleder

Sonje Kjølberg
nestleder

Christine Andreassen
sentralstyremedlem

Wenche Rolstad
sentralstyremedlem

Olaug Tveit Pedersen
sentralstyremedlem

Mette Gunnari
organisasjonssekretær

NORGES KVINNE-OG FAMILIEFORBUND

OVERSIKT OVER ØREMERKEDE MIDLER

2 015

MARIE MICHELETS Midler**Til internasjonalt arbeid**

Konto 6034.56.03150

Saldo pr.01.01.

67 891,46

Renter

969,81

Omkostninger

-1,25

Saldo pr 31.12.**68 860,02****ADAM OG MARIE WORSØES MIDLER****Til håndverksteder**

Konto 6034.56.03134

Saldo pr.01.01.

117 564,93

Utbetalt støtte

-3 000,00

Gebyr

-4,00

Renter

1 669,85

Saldo pr .31.12.**116 230,78****DAGNY BJØRNARAAS Midler****Til deltakelse på landsmøtet**

Konto 6034.56.03142

Saldo pr.01.01.

53 087,02

Renter

758,36

Saldo pr.31.12.**53 845,38**

Riktige Leker AS, 3 aksjer

Sågat-Såmiid Àviisa AS, 5 aksjer

Vi viser til revidert regnskap

Oslo.

Fredrik Wilhelmsen Langseth
Statsautorisert revisor

Til
Norges Kvinne- og familieforbund

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Norges Kvinne- og familieforbund som viser et underskudd på kr 592.743. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonskikk i Norge, herunder internasjonale revisjonsstandarder vedtatt av International Auditing and Assurance Standards Board. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for forbundets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av forbundets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norges Kvinne- og familieforbund pr 31. desember 2015 og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av forbundets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 1. mars 2016
Langseth Revisjon AS

Fredrik W. Langseth
Statsautorisert revisor

Tine AS

Oslo 4. februar

Vitamintilsetning i biola

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) er en interesseorganisasjon som arbeider med kvinne- familie- og forbrukerpolitiske spørsmål blant annet. Vi er partipolitisk nøytrale og har i år, i vårt 100-års jubileumsår, over 3 500 medlemmer fordelt over hele landet.

Vi var i sin tid, da under navnet Norges Husmorforbund, en av stifterne av Forbrukerrådet.

Kosthold og ernæringsspørsmål har alltid vært et av våre områder. Både gjennom foredrag i våre mer enn 220 lokallag og gjennom vårt medlemsblad oppdateres våre medlemmer.

God merking av matvarer slik at forbruker vet hva produktet inneholder er for oss viktig.

Vi har i flere år vært bekymret for den stadig økende tendens til tilsetning av vitaminer og/eller mineraler i matvareprodukter. Når vi nå henvender oss til Tine er det D-vitamintilsetningen i Biola vi ikke setter pris på. Vi er klar over at vi her nord trenger D-vitaminer i de mindre solrike månedene. Men vi tror at dette kan folk tilegne seg via naturlig kosthold. En del tar også vitamintilskudd.

Vi vet at mange benytter Biola av ulike årsaker. Mange setter pris på variantene med fruktsmak. Disse kan man nå ikke få uten vitamin D-tilskuddet. For oss som da ikke vil ha denne type tilsetninger via matvarer, så er ikke lenger Biola et produkt vi kan velge. Vi oppfordrer Tine til å slutte med vitamintilsetningen eller sørge for Biola med de ulike fruktvariantene både med og uten D-vitamin. Da gir man forbrukeren et valg, man unngår å påtvinge forbruker vitamintilskudd. Vi er klar over at Biola naturell er uten D-vitamin, Dette er ikke et fullgodt alternativ for alle.

Vi, på samme måte som Tine, kjenner selvsagt til at for lite av et vitamin gir grunnlag for nedsatt helse. På samme måte gir overskudd av vitamin også fare for nedsatt helse.

Vi håper på en snarlig endring, slik at vi igjen kan kjøpe Biola.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal (sign)   Wenche Rolstad (sign.)
 Forbundsleder   Sentralstyremedlem

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og pressen

Oslo 18. februar 2015

Kontantstøtte – eksport til lavprisland

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) var i sin en sterk pådriver for å innføre kontantstøtten. Det var vi som fremmet forslaget om hvordan ordningen kunne utformes og finansieres i sin tid.

Vår hensikt var å skape valgfrihet for småbarnsforeldre og gi en økonomisk mulighet til å være hjemme og ta omsorg for familiens egne barn for en periode.

Med årene har vi tatt til ordet for at det burde være mulig å velge litt kontantstøtte og litt barnehage. Dette er i dag delvis mulig. Men kommunene tolker og bruker regelverket for antall timer i barnehage ulikt. Dette medfører at noen ikke kan bruke kombinasjonen. For kommunen tar utgangspunkt i barnehagens åpningstid og ikke den faktiske tiden barnet er i barnehagen. Dette har vi tidligere skrevet til departementet om.

Med ulike mellomrom har det stormet rundt kontantstøtteordningen. Vi har gang på gang deltatt i forsvaret av ordningen. Videre har ulike politiske partier sagt de ønsker å avskaffe ordningen. Når også reduksjonen i antall år man kunne motta kontantstøtte ble endret og da med tilbakevirkende kraft, skaper det usikkerhet. Vi forstår at foreldre da føler seg utrygg på om man kan satse på å benytte den.

Vi har fått med oss innslaget i NRK Dagsrevyen om at kontantstøtten blir eksportert til hjemlandet til veldig mange utenlandske arbeidere, som jobber i og betaler skatt til Norge. Dette fordi kona og barna bor igjen der. Vi hørte at kontantstøtten i lavprisland utgjorde mange prosent av vanlig lønn i landet. I Polen ca 80% av vanlig lønn. Vi ser, på lik linje med statsråd Horne at dette kan være problematisk. Kontantstøtten var slett ikke ment til dette. Da kontantstøtten ble innført var ikke dette en aktuell problemstilling. Vi er glad for at man nå ser på hvordan dette kan løses.

Vi har ikke nok kunnskap om EØS-bestemmelser i så henseende om hva som lar seg gjøre og ikke

Vi ser at et forslag om at kontantstøtten blir omgjort til en kommunal ytelse og at det må være bo-plikt i kommunen for å få den kan være en løsning. Det må naturligvis være lik sum over hele landet. Dette kan muligens knyttes opp mot at en av for-

eldrene må være hjemmearbeidende på hel tid og dermed ha omsorgen for barnet.

Da vi lanserte vårt forslag i 1997 om hvordan kontantstøtte kunne finansieres, var det med utgangspunkt i størrelsen på det statlige tilskuddet til heldags barnehageplass. Vi gjorde ikke det for å lokke noen til ikke å benytte barnehage. Vi gjorde det med utgangspunkt at de politiske partiene ga løfter om full barnehagedekning. Da måtte det jo være økonomiske rammer for alle i kontantstøttealder. Muligens kunne en slik modell benyttes med tanke på mottakere i land utenfor Norge. De mottar kontantstøtte med utgangspunkt i hjemlandets statlige tilskudd til en barnehageplass. Det kunne så ha samme prosent-sats som dagens kontantstøtte i Norge har i forhold til tilskudd til en heldagsbarnehageplass.

Når vi ser på utviklingen av kontantstøtten så er det siste år en nedgang bare på 8 mottakere. Videre ser vi at 98 prosent av kontantstøttemottagerne mottar full kontantstøtte. Videre ser vi at det har vært en økning i antall mottakere i utlandet fra 2013 til 2014. Sammenligner man antallet i 2014 med antallet i perioden 2009–2011 så har det vært en nedgang. Det er Polen som klart skiller seg ut som største mottakerland. Utviklingen her kom som et stort hopp allerede fra 2006 til 2007 og da med over dobling. Vi antar at dette hadde sammenheng med arbeidsinnvandringen.

Vi har forståelse at man nå ønsker å endre situasjonen. Vi tror at dette er viktig også med tanke på at det kan være et bidrag til å skape ro rundt ordningen. Men man skal ha i tankene at av over 16 000 kontantstøttemottakere, så er det altså rundt 4 prosent av mottagerne som bor i land utenfor Norge. Man må derfor være varsom slik at endringer ikke skaper uheldige konsekvenser for de mottagerne som bor her i landet.

Om ønskelig deltar Norges Kvinne- og familieforbund mer enn gjerne i diskusjonene rundt eventuelle forslag til endringer i ordningen. Vårt utgangspunkt vil da være å sikre ordningen for de som bor her i landet.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal(Sign.)

Forbundsleder

Helsedirektoratet

postmottak@helsedir.no

24. mars 2015

Innspill til «nye nasjonale retningslinjer for mat og måltider i skolen»

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) vil innledningsvis takke for invitasjonen til å komme med våre innspill og synspunkter til «Nye nasjonale retningslinjer for mat og måltider i skolen».

Innledning

Norges Kvinne- og familieforbund har lang historikk med tanke på kosthold og ernærings spørsmål. Vi var blant de første som startet opp med husmor-skoler. Videre engasjerte vi oss mye for at husstøttemottakere skulle inn i undervisningen i skolen. Fortsatt er vi opptatt av undervisningen innenfor dette området og arbeider for at faget mat og helse skal styrkes.

Vår hensikt har i alt dette vært at kunnskapen om riktig kosthold og ernæring skal være høy i befolkningen.

Når det gjelder spørsmålet om skolemåltid, så har vi også her lang erfaring og god kunnskap. Ett av våre lag har de siste 6,5 år hatt ansvar for ordning med tilbud om varm skolemat ved en av skolene i sitt nærområdet.

Vi har også på ulike arenaer drevet informasjon om mat, matlaging, matvaresikkerhet og beredskap. Vår hensikt har i alt dette vært at kunnskapen om riktig kosthold og ernæring skal være høy i befolkningen.

Våre innspill omfatter både «Bra mat i barneskole og skolefritidsordning» og «Bra mat i videregående skole».

K&Fs vurdering av forutsetninger for en god skoledag for barn og unge er:

Viktige forutsetninger for en god skoledag for barn og unge er

- Mat
  - Arbeidsmiljø, fysisk og psykisk
- Fysisk helse
- Reisevei

K&F mener at det må serveres skolemåltid, helst varmt, ved alle skoler. Mange barn kommer på skolen uten å ha spist frokost, etter til dels lang reisevei, og lunsj blir ofte hurtigmat fra nærmeste bensinstasjon. Undersøkelser har vist at barna får bedre konsentrasjon og lærer mer når de får mat. Arbeidsmiljøet blir også bedre for både elever og lærere.

Fysisk aktivitet må prioriteres i skoledagen, både som kroppsøvingstimer og i andre sammenhenger. Mange skoler har dårlig fysisk arbeidsmiljø både for elever og lærere. Bygninger må oppgraderes.

Innspill

Det er meget positivt at det nå kommer en oppdatering av veiledning til bra mat i barneskolen og SFO. Den er mer omfattende enn de forrige og således mer rettledende. Men vi stiller oss undrende over hensikten med den nye veilederen og ønsker å utdype dette.

Innledningsvis, i forordet, står det at skolen har ansvar for å utjevne de sosialøkonomiske forskjellene. I praksis når det kommer til mat i skolen i Norge så er det foreldrenes ansvar hva barna spiser på skolen. Det er ikke utjevning av sosialøkonomiske forskjeller. Barn i Norge er i dag avhengig av at foreldrene har kunnskap og kompetanse om ernæring og matlaging.

De fleste barneskoleelever i Norge har medbragt matpakke og utfordringene er at:

- 1) Barna er avhengig av foreldrenes kunnskap og kompetanse om mat, ernæring og behandling av mat.
- 2) Barna er avhengig av foreldrenes økonomi (Barn som vokser opp i hjem som vi regner som fattige får ikke et varmt måltid hver dag)
- 3) Foreldrene er avhengig av oppbevaringsmuligheter for å holde matpakken «frisk» gjennom en hel dag. De minste barna som går på SFO har gjerne matpakke nr 2 i sekken opptil 7 timer.
- 4) ALLE har ulike matpakker og det er kjent fenomenet at barna bytter mat med hverandre.
- 5) Kvaliteten på maten (etter å ha ligget i en sekk flere timer) er ikke å regne som «frisk», og med det øker man ikke interessen for mat, smak og gode dufter.
- 6) Det er alt for liten tid å spise, i tillegg er det vanlig at det vises film eller at lærer leser en bok i mens barna spiser. Det gjør at barna blir mer opptatt av dette enn å spise.
- 7) Mat blir noe man tar i hånden og putter i munnen fordi man må.
- 8) Innvandrere er ikke vant til matpakke fra sitt hjemland. Skolemåltid vil således kunne ansees også å være et integreringstiltak.

Skolefrukt

Etter regjeringsskiftet ble skolefrukten borte i flere kommuner. Vi ser ikke på dette som feil. Mange meldinger kom om kvaliteten på frukten og en utstrakt kasting av dette også.

Hva tilbyr skolen elever som ikke har med mat hjemmefra?

Vi savner en kartlegging på hvor mange skoler som faktisk gjør dette og hva de tilbyr?

K&F kjenner også til skoler som ikke tillater pålegg eller yoghurt som inneholder sukker. Samme skole tilbyr mulighet for kjøp av noe å spise en gang i måneden. Da er det boller og sjokoladecake som tilbys. Hvilken form for kommunikasjon om sunne matvarer er dette?

Resultatet er at barna lærer at mat er ikke viktig, det er noe som ikke «regnes» i samfunnet.

Helhetlig arbeid med mat og måltider

For å få til en kunnskap og kompetanse om matens og måltidenes betydning i en fremtidig skole må dette forankres sentralt. Det vil si fra Stortinget til fylkesmannen (videregående) og til sist kommunene (grunnskolen).

I tillegg er det essensielt at de ulike departementene arbeider sammen. Mat og måltider i stort omfang favner både helse, landbruk, kunnskap og næring.

Vi registrerer videre at informasjonsbladet «Bra mat i skolan» fra Sverige er flittig brukt som kilde til dette dokumentet. Forskjellene er dog betydelige da den svenske versjonen baserer seg på et allerede eksisterende system der alle skoler er pålagt gjennom loven å servere varm lunsj med salat og tilbehør, hver dag hele skoleåret. Den baserer seg i tillegg som et informasjonshefte til FAGFOLK. Det er ansatte kokker og fagpersoner på hver skole og i hver kommune er det i tillegg ansatte kostholdsøkonomer som samordner menyer og arbeidet med mat i skolen. Hver skole har en kantine der alt er tilrettelagt for servering av varm mat.

I dette dokumentet legger man opp til at de ansatte på SFO, lærere, foreldre og skolehelsetjeneren skal medvirke til at det enten serveres «noe» på skolen som følger retningslinjene og/ eller at foreldrene skal skaffe seg denne kompetansen til å lage matpakke.

Vi mener at ingen av delene vil være godt nok for å oppnå det man har hensikt om og ønsker. Per i dag inngår ikke stillingsinstruksene i skolen noe om

den matkunnskap som er nødvendig for tillaging av mat i store mengder. Der det finnes et tilbud er det gjerne enkle tiltak i form av hel- og eller halvfabrikata.

Med å basere seg på frivillighet vil man også få meget ulike type skoler.

Mat og måltider i skolen er for viktig til å basere seg på frivillig innsats fra de personer som har en interesse av mat til barn. Det undergraver en fagpersoners kompetanse og kunnskap om og i faget. Det er en fire års utdanning for å bli kokk i Norge. I tillegg til matkunnskap og å lage god mat til mange, læres det også opp til kunnskap og kompetanse i forhold til mattilsynets reglement.

Skoler i Norge har ikke lokaler som er tilrettelagt for servering av et felles måltid.

K&F mener at alle NYE skolebygg skal bygges for fremtiden med kantine og storkjøkken.

Videre at det etableres ordninger for tilbud om varmt skolemåltid i kommunens øvrige skoler.

Videre så stiller vi spørsmål om servering av et «varmt måltid i SFO». Ved slik servering vil barna være mette til familiens middag. I tillegg er skolen ferdig og behovet for energi i forhold til konsentrasjon i lære- arbeidet faller bort. Derfor mener vi det er opplagt at en servering av et godt tilrettelagt måltid må skje når barna trenger det som mest. I skoletiden midt på dagen.

SFO kan bidra med et mellommåltid i form av frukt eller lignende.

Mat og helse faget i skolen er ikke som det var før. I dag møter mange barn ufaglærte lærere som ikke har interesse av å lage mat. Det er kun to trinn i hele grunnskolen som utøver faget. Vi vet også at mange skoler ikke har økonomi til å handle inn de råvarer som trengs til å lage mat fra bunn. Mange eksempler finnes der man har gått til innkjøp av posesuppe som et substitutt. Videre tegner man også tallerkener med mat der det ikke lages mat.

Vi mener at «alt henger sammen» Mat som serveres i skolen, matfaget i skolen MÅ forbedres og bli anerkjent som et viktig fag å lære. Det er en livskompetanse som er nødvendig. Alle trenger bra og god mat. Både for forebyggende helse og velvære. Mat påvirker oss i større grad enn det vi aner både fysisk og psykisk.

Servering av et varmt, godt og tilrettelagt måltid i skolen vil utjevne de sosialøkonomiske forskjellene og er det største argumentet i land som har servering av skolemåltid.

Vi ønsker og ser frem til at alle trinn i grunnskolen utøver kost- og helsefag.

Oppsummering:

Norges Kvinne- og familieforbund vil:

- At alle nye skolebygg blir bygget med kantine og storkjøkken
- At fagfolk skal inn i skolen der det skal serveres tilberedt mat
- At fagfolk skal undervise i alle mat- og helsetimer – og ser frem til at alle trinn i grunnskolen utøver mat- og helsefag.
- At skoler selv kan tilrettelegge skolemåltid i samarbeid med lokale «krefter» som har tilgang på matkompetanse og kjøkken så som: hoteller, aldershjem, kaféer, cateringselskap m.m.
- At det stilles høye krav til servering av varmmat. Gjerne en sertifisering.
- At det meste av den tilberedte varme maten lages fra bunn
- At kost- og helsefaget og servering av mat i skolen forankres i de rette instanser
- At det pålegges skolene å ha godkjente oppbevaringsmuligheter til matpakke slik at den holder seg «frisk»
- At det settes av nok tid til matpause i løpet av skoledagen.

Voksne arbeidstakere har ofte kantine på sin arbeidsplass der det tilbys varm mat. Dette er ikke et diskusjonstema, men noe som svært mange ser som en selvfølge. I starten var begrunnelsen for dette at arbeidsdagen kunne være lang og for en del var reiseveien til og fra arbeid lang.

I dagens samfunn har elevene lange dager og i mange deler av landet har de også en lang reisevei. I og med foreldres økte yrkesdeltagelse, så kan det bli sen ettermiddag/tidlig kveld før familien samles til middag. Da er tilbud om skolemåltid viktig.

Det å satse på skolemåltid, er å gi barn og unge et verdifullt og nødvendig tilbud. Satsing på barn og unge er å satse på fremtiden.

Vårt forbund har erfaring med skolemåltid og finansiering av dette. Vi deltar mer enn gjerne i videre arbeid med utformingen av et slikt tilbud i Norge. Dersom det er spørsmål, uklarheter eller behov for ytterligere informasjon/utdypninger, så ta gjerne kontakt.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal
Forbundsleder

Liselotte Bjelke (sign)
Sentralstyremedlem

UTTALELSE FRA NORDENS KVINNEFORBUNDS KONFERANSE 2015

4. september 2015

Livskvalitet

– også når vi blir eldre

Nordens Kvinneforbund samlet til konferanse i Gränna, Sverige 26.- 28. juni 2015 ønsker å sette søkelyset på livskvalitet for eldre.

Innsatsen for å sikre eldre en god livskvalitet må styrkes i alle nordiske land. Denne innsatsen må styrkes enten de eldre oppholder seg i eget hjem med hjelp fra det offentlige eller de oppholder seg i institusjon eller med hjelp av pårørende.

De eldre må sikres god omvårdnad og god næringsrik mat. Maten må være veltillaget og innbydende.

Alle eldre må ha muligheten til ulike typer aktiviteter og frisk luft, hver dag. Dersom den eldre trenger assistanse for å kunne komme ut, må det settes av ressurser til dette. På hvilken måte er opp til det enkelte lokalsamfunn og/eller institusjon.

En bedring av livskvaliteten innebærer også muligheten til å kunne benytte ulike former for kulturtilbud. Dette kan skje enten ved å få assistanse til å komme seg ut på konsert/forestillinger eller ved at dette tilbys regelmessig i institusjonene.

Det er nødvendig at de ansatte lærer seg om de ulike terapeutiske metoder som finnes, f.eks. musikkterapi som et tilskudd til vanlig pleie og omsorg.

Vi har alle rett på en verdig alderdom med god livskvalitet.

UTTALELSE FRA NORDENS KVINNEFORBUNDS KONFERANSE 2015

4. september 2015

Nærstående vurdere

Allt eftersom kvarboende i det egne hjemmet ökar behöves också fler närstående vurdere. Detta är personer som ger avkall på sitt eget för att ge någon annan möjlighet att få bo kvar hemma. Att hela tiden anpassa sig och planera sin egen tid efter en annans behov av stöd är krävande både psykiskt och fysiskt.

Samhället sprarar resurser på att närstående vurdere ställer upp.

Vi anser att ekonomisk ersättning och möjlighet

till avlastning är ett måste! Förutsättningarna ska vara lika för alla närstående vurdere oavsett i vilken kommun man bor.

Til alle politiske partier på Stortinget og Julie-Margrethe Brodtkorb statssekretær ved Statsministerens kontor

INNSPILL TIL PARTIPROGRAM OG STATSBUDSJETT

18. Desember 2015

Norges Kvinne- og familieforbund har 100-års tradisjon med å komme med synspunkter og forslag til tiltak både nasjonalt, regionalt, lokalt og internasjonalt. I forbindelse med vårt 100-års jubileum laget vi en "Fremtidspakke" med synspunkter frem til 2025. Heftet ble lansert på vår stiftelsesdag 15. september. Vi gjør oppmerksom på at arbeidet med heftet ble avsluttet i begynnelsen av august. Mye har endret seg siden den gang. Vi mener likevel at det vi her foreslår har stor aktualitet.

Vi vil utpå nyåret komme med innspill til statsbudsjett for 2017.

Vi deltar gjerne i debatt/møter med mer utdypning av emner om det er ønskelig.

Vi benytter anledningen til å takke for hyggelig kontakt i 2015 og ser frem til videre kontakt og samarbeid også i 2016.

Karin Andersen, Stortinget, SV

FORESPØRSEL OM MØTE – KVINNER SOM IKKE FÅR SINE PENSJONSRETTIGHETER FRA STATENS PENSJONSKASSE

18. Desember 2015

Kortversjon av skilte kvinner, pensjon og rettigheter

Statens pensjonskasse hadde en ordning der ekte menn kunne betale inn pensjon slik at deres ektefelle kunne få enkepensjon. Denne ordningen var i en tid da de fleste kvinner var hjemmearbeidene på heltid, og enkemenn. Enkemennene har fått sitt og dette tiltross for at det aldri var innbetalt noen premie til enkemannspensjon for dem.

Videre har fru Klettum – i en nesten sammenligningbar sak fått avslag i sine rettsaker. Den saken er nå oversendt CEDAW som nå har bekreftet at de vil se på saken. Klettumsaken er imidlertid ikke så

klart sikret via særrettigheter. Likevel velger CEDAW å se på saken.

Saken har vært tatt opp med ulike politikere på ulike nivåer. Signalene er at dette burde gjøres noe med. Så skjer ikke mer.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet svarer i brev av 26.februar at de ikke anser det nødvendig med møte. Klettumdommen er klar og de vil ikke gjøre mer.

En av «gullenkene» har arbeidet mye for å få sine rettigheter. Statens pensjonskasse sendte hennes sak til Trygderetten. Trygderetten avsto saken med begrunnelse av Klettumdommen. Dette tiltross for at selv Statens pensjonskasse i sin oversendelse viste til at «gullenkene» var annerledes enn Klettumsaken.

Det hadde vært ønskelig å løse «gullenkens» sak før også den havner hos CEDAW.

Helsedirektoratet

INNSPILL TIL BRA MAT I SKOLEN OG SKOLEFRITIDSORDNINGEN

Norges Kvinne- og Familieforbund vil innledningsvis takke for invitasjonen om å komme med våre innspill og synspunkter til Bra Mat i barneskolen og Skolefritidsordningen

Innledning

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) har lang historikk med tanke på kosthold og ernæringsspørsmål. Vi var blant de første som startet opp med husmorskoler. Videre engasjerte vi oss mye for at husstellære skulle inn som undervisning. Fortsatt er vi opptatt av undervisningen innenfor dette området og arbeider for at dette skal styrkes. Vår hensikt har i alt dette vært at kunnskapen om riktig kosthold og ernæring skal være høy i befolkningen. Et tilrettelagt skolemåltid handler om å forebygge helse, få en bedre skole med økt konsentrasjon og bedre resultat, og det handler ikke minst om MATKULTUR. Og sitte ned sammen med gode venner å spise et godt måltid i hverdagen... hvem vil vel ikke det?

Den overordnede hensikten er dog at man ved et felles skolemåltid, der alle får servert den samme maten – utjevner de sosialøkonomiske forskjellene. Alle får det samme næringsberegnete måltidet og får bli mette, slik at de orker læring en hel skoledag.

K&Fs vurdering av forutsetninger for en god skoledag for barn og unge er:

3.3. Skole og utdanning

Viktige forutsetninger for en god skoledag for

barn og unge er

- Mat
  - Arbeidsmiljø, fysisk og psykisk
- Fysisk helse
- Reisevei

K&F mener at det må serveres skolemåltid, helst varmt, ved alle skoler. Mange barn kommer på skolen uten å ha spist frokost, etter til dels lang reisevei, og lunsj blir ofte snar mat fra nærmeste bensinstasjon. Undersøkelser har vist at barna får bedre konsentrasjon og lærer mer når de får mat. Arbeidsmiljøet blir også bedre for både elever og lærere.

Fysisk aktivitet må prioriteres i skoledagen, både som kroppsøvingstimer og i andre sammenhenger. Mange skoler har dårlig fysisk arbeidsmiljø både for elever og lærere. Bygninger må oppgraderes.

INNSPILL

Det er meget positivt at det nå kommer en oppdatering av veiledning til bra mat i barneskolen og SFO. Den er mer omfattende enn de forrige og således mer rettleidende. Men vi stiller oss undrende over hensikten med den nye veilederen og ønsker å utdype dette.

Innledningsvis, i forordet, står det at skolen har ansvar for å utjevne de sosialøkonomiske forskjellene. I praksis når det kommer til mat i skolen i Norge så er det foreldrenes ansvar hva barna spiser på skolen. Det er ikke utjevning av sosialøkonomiske forskjeller. Barn i Norge er i dag avhengig av at foreldrene har kunnskap og kompetanse om ernæring og matlaging.

De fleste barneskoleelever i Norge har medbragt matpakke og utfordringene er at:

- 1: Barna er avhengig av foreldrenes kunnskap og kompetanse om mat, ernæring og behandling av mat.
- 2: Barna er avhengig av foreldrenes økonomi (Barn som vokser opp i hjem som vi regner som fattige får ikke et varmt måltid hver dag)
- 3: Foreldrene er avhengig av oppbevaringsmuligheter for å holde matpakken «frisk» gjennom en hel dag. De minste barna som går på SFO har gjerne matpakke nr. 2 i sekken opptil 7 timer.
- 4: ALLE har ulike matpakker og det er kjent fenomenet at barna bytter mat med hverandre.
- 5: Kvaliteten på maten (etter å ha ligget i en sekk flere timer) er ikke å regne som «frisk», og med det øker man ikke interessen for mat, smak og gode dufter.
- 6: Det er alt for liten tid å spise, i tillegg er det van-

lig at det vises film eller at lærer leser en bok i mens barna spiser. Det gjør at barna blir mer opptatt av dette enn å spise.

7: Mat blir noe man tar i hånden og putter i munnen fordi man må.

Resultatet er at barna lærer at mat er ikke viktig, det er noe som ikke «regnes» i samfunnet.

Skolefrukt.

Fakta: Etter regjeringsskiftet ble skolefrukten borte i flere kommuner.

Skolen tilbyr elever som ikke har med matpakke hjemmefra

Vi savner en kartlegging på hvor mange skoler som faktisk gjør dette og hva de tilbyr?

Helhetlig arbeid med mat og måltider

For å få til en kunnskap og kompetanse om matens og måltidenes betydning i en fremtidig skole må dette forankres sentralt. Det vil si fra stortinget til fylkesmannen (videregående) og til sist kommunene (grunnskolen).

I tillegg er det essensielt at de ulike departementene arbeider sammen. Mat og måltider i stort omfang favner både helse, landbruk, kunnskap og næring.

Vi registrerer videre at informasjonsbladet «Bra mat i skolan» fra Sverige er flittig brukt som kilde til dette dokumentet. Forskjellene er dog betydelige da den svenske versjonen baserer seg på et allerede eksisterende system der alle skoler er pålagt i følge loven å servere varm lunsj med salat og tilbehør, hver dag hele skoleåret. Den baserer seg i tillegg som et informasjonshefte til FAGFOLK. Det er ansatte kokker og fagpersoner på hver skole og i hver kommune er det i tillegg ansatte kostsjefer som samordner menyer og arbeidet med mat i skolen.

Hver skole har en kantine der alt er tilrettelagt for servering av varm mat.

Mat og måltider i skolen er for viktig til å basere seg på frivillig innsats fra de personer som har en interesse av mat til barn. Det undergraver en fagpersoners kompetanse og kunnskap om og i faget. Det er en fire års utdanning for å bli kokk i Norge. I tillegg til matkunnskap og å lage god mat til mange, læres det også opp til kunnskap og kompetanse i forhold til mattilsynets reglement.

I dette dokumentet legger man opp til at de ansatte på SFO, lærere, foreldre og skolehelsetjenes-

ten skal medvirke til at det enten serveres «noe» på skolen som følger retningslinjene og/ eller at foreldrene skal skaffe seg denne kompetansen til å lage matpakke.

Vi mener at ingen av delene vil være godt nok for å oppnå det man har hensikt om og ønsker. Per i dag inngår ikke stillingsinstruksene i skolen noe om den matkunnskap som er nødvendig for til-laging av mat i store mengder. Der det finnes et tilbud er det gjerne enkle tiltak i form av hel- og eller halvfabrikata.

Med å basere seg på frivillighet vil man også få meget ulike type skoler.

Skoler i Norge er ikke tilrettelagt i lokalene for servering av et felles måltid.

Vi mener at alle NYE skolebygg skal bygges for fremtiden med kantine og storkjøkken.

Videre så stiller vi spørsmål om servering av et «varmt måltid i SFO». Ved slik servering vil barna være mette til familiens middag. I tillegg er skolen ferdig og behovet for energi i forhold til konsentrasjon i lære- arbeidet faller bort. Derfor mener vi det er opplagt at en servering av et godt tilrettelagt måltid må skje når barna trenger det som mest. I skoletiden midt på dagen.

SFO kan bidra med et mellommåltid i form av frukt eller lignende.

Kost og helse faget i skolen er ikke som det var før. I dag møter mange barn ufaglærte lærere som ikke har interesse av å lage mat. Det er kun to trinn i hele grunnskolen som utøver faget. Vi vet også at mange skoler ikke har økonomi til å handle inn de råvarer som trengs til å lage mat fra bunn. Mange eksempler finnes der man har gått til innkjøp av posesuppe som et substitutt. Videre tegner man også tallerkener med mat der det ikke lages mat.

Vi mener at «alt henger sammen» mat som serveres i skolen, mat faget i skolen MÅ forbedres og bli anerkjent som et viktig fag å lære. Det er en livskompetanse som er nødvendig. Alle trenger bra og god mat. Både for forebyggende helse og velvære. Mat påvirker oss i større grad enn det vi aner både fysisk og psykisk.

Servering av et varmt, godt og tilrettelagt måltid i skolen vil utjevne de sosialøkonomiske forskjellene og er det største argumentet i land som har servering av skolemåltid.

Vi ønsker og ser frem til at alle trinn i grunnskolen utøver kost- og helsefag.

Oppsummering:

Norges Kvinne- og familieforbund vil:

- At alle nye skolebygg blir bygget med kantine og storkjøkken
- At fagfolk skal inn i skolen der det skal serveres tilberedt mat
- At fagfolk skal undervise i alle kost- og helsetimer og ser frem til at alle trinn i grunnskolen utøver kost- og helsefag.
- At skoler selv kan tilrettelegge skolemåltid i samarbeid med lokale «krefter» som har tilgang på matkompetanse og kjøkken så som: hoteller, aldershjem, kaféer, cateringselskap m.m.
- At det stilles høye krav til servering av varmmat. Gjerne en sertifisering.
- At det meste av den tilberedte varme maten lages fra bunn

- At kost- og helsefaget og servering av mat i skolen forankres i de rette instanser
- At det pålegges skolene å ha godkjente oppbevaringsmuligheter til matpakke slik at den holder seg «frisk»
- At dette innspill også regnes til videregående skole med samme tema.

Et lag i vårt forbund (Snarøya Kvinne- og familielag) har driftet Hundesund Skolerestaurant i 6,5 år. De sitter med betydelig erfaring om skolemåltid. Vennligst se vedlegg.

De står til disposisjon hvis man ønsker et møte eller komme på besøk til skolerestauranten.

Med Vennlig hilsen

Liselotte Bjelke, Varamedlem, sentralstyret Norges Kvinne- og familieforbund

Prosjekt "Uten mat og drikke duger helten ikke", varm mat i skolen

Kunnskapsdepartementet

Oslo 19. januar 2015

Hørings svar til forslag til endringer i barnehageloven og tilhørende forskrifter

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) har mottatt Forslag til endringer i barnehageloven og tilhørende forskrifter til uttalelse.

K&F har lang erfaring i barnehagespørsmål og drift av barnehager. Mange av våre lokallag eier og driver fortsatt barnehager etter ulike modeller.

Kommentarer med tanke på tilsyn

Vi ser av forslaget at kommunene ikke fratras tilsynsmyndigheten. Det gir grunnlag til å stille spørsmål om kravet om uavhengig tilsyn oppfylles.

Fortsatt er det svært mange private barnehager. Kommunene er nå også de fleste steder i landet drivere av mange barnehager. Det at kommunen skal føre tilsyn med egne barnehager kan skape problemer med tanke på habilitet. Det er underlig at noen skal kontrollere seg selv og egen drift.

Dersom man skal opprettholde forslaget om at kommunene skal ha tilsynsmyndigheten må det være klare skiller. Dette kan gjøres ved at tilsyn gjøres av en annen avdeling enn avdelingen som har ansvar for driften av kommunale barnehager. Dette er ikke en optimal løsning.

Vi tror kanskje heller at tilsyn bør utføres av Fylkesmannen. Vi ser at man da får et problem med klageinstans. Da må i tilfelle Bufdir eller departementet være klageinstans.

Kommentarer med tanke på reaksjonsmidler bruk av tilskudd

Vi ser behovet for å kunne sørge for at tilskudd til barnehagene brukes etter intensjonen. Med tanke på private barnehager så er disse ulike i sin organisering, driftsform, økonomiske rammer og ikke minst eierform. Fortsatt er det slik at mange barnehager drives av ideelle organisasjoner. Her er det tillitsvalgte/medlemmer som av egen fritid nedlegger et betydelig arbeid i barnehagedriften. Videre er det også slik at en del av eierorganisasjonene samler inn eller på annen måte gir tilskudd til driften.

Vi er godt kjent med at det også er profesjonelle barnehagedrivere organisert som foretak.

Vi ser behovet for å sikre at ikke disse eierne ikke tar ut store fortjenester.

Regler for sanksjoner på dette området kan dersom man ikke er bevisst utformingen, fort også ramme

de små barnehagene eiet og drevet av frivillige og ideelle organisasjoner.

Videre så er vi av den oppfatning at det også må føres tilsyn med kommunenes bruk av tilskudd til barnehagedrift. Dette tilsynet deler vi departementets syn på om at må skje ofte og mye mer regelmessig.

Dokumentasjon

Vi ser barnehagenes behov for å registrere og samle dokumentasjon om barnets utvikling på en rekke områder. I høringsnotatet foreslås det å legge dokumentasjon som en del av barnehagens virksomhet inn som en del av barnehagens pedagogiske virksomhet, her ser vi det slik at behovet for foreldrenes samtykke fjernes.

K&F er av den oppfatning at barn og ansvaret for deres hverdag og utvikling i hovedsak er foreldrenes. Vi mener av den grunn at overlevering av opplysninger fra barnehage til skole må ha foreldrenes samtykke. Vi er av den oppfatning at foreldre i utgangspunktet vil egne barns beste. Vi tror at ved god kontakt og kommunikasjon mellom barnehage og foreldre, så vil ikke spørsmålet om samtykke være noe problem.

Eieransvar

Notatet peker på at det er eier som har det juridiske ansvaret for at dokumentasjonsverktøy og observasjonsmetoder er innenfor lovens rammer. Dette kan medføre at eier med fjernt forhold til barnehagens drift, velger verktøy som er rimelige, men kanskje ikke hensiktsmessig for den aktuelle barnehagen. Vi er usikre på om departementet mener at pedagog/styrer fratras medbestemmelse rundt dette spørsmålet.

K&F mener at det derfor i loven må komme klart frem at eier er juridisk ansvarlig for valg av verktøy osv. men at dette må skje i nært samarbeid med barnehagens faglige ansvarlige. Videre må også eier pålegges å kontrollere praksis på dette området.

Endring av stillingsbetegnelse

K&F har ingen innvendinger med tanke på forslaget om at førskolelærer endres til barnehagelærer. Vi ser dette som en endring i samsvar med andre lover.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal

Forbundsleder

Christine Andreassen (sign.)

Sentralstyremedlem

Mattilsynet

Seksjon for forbrukerhensyn

Oslo 3. februar 2015

HØRINGSUTTALELSE UTKAST TIL ENDRING AV FORSKRIFT 26. FEBRUAR 2010 NR. 247 OM TILSETNING AV VITAMINER, MINERALER OG VISSE ANDRE TILSETNINGSTOFFER TIL NÆRINGSMIDLER

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) har mottatt nevnte endringsforslag til uttalelse. Vi er klar over at dette er endringer på bakgrunn av rettsakt som er under behandling i EU-kommisjonen.

K&F er opptatt av mat og matpolitiske spørsmål. Vi har lange tradisjoner i dette både gjennom informasjon og opplysning til medlemmer og våre lokallags nærmiljøer.

Vi stiller oss kritiske til den stadig økende grad av tilsetninger av vitaminer og andre stoffer i matvareproduktene. Vår bekymring er grunnet på at den økende tilsetningen kan medføre at den enkelte får tilført for mye av noen stoffer. Vi har større tro på grundig og god kunnskap om behovet for vitaminer og mineraler og hvordan dette på en naturlig måte kan tilføres via det daglige kostholdet.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal

Forbundsleder

Mattilsynet

Seksjon for forbrukerhensyn

Oslo 4. februar 2015

Høringsuttalelse utkast til endring av forskrift 20. Mai 2004 nr. 755 Om kosttilskudd

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) har mottatt nevnte endringsforslag til uttalelse. Vi er klar over at dette er endringer på bakgrunn rettsakt av som er under behandling i EU-kommisjonen.

K&F er opptatt av mat og matpolitiske spørsmål. Vi har lange tradisjoner i dette både gjennom informasjon og opplysning til medlemmer og våre lokallags nærmiljøer.

Vi stiller oss kritiske til den stadig økende grad kosttilskudd som tilbys på markedet. Videre så er det bekymringsfullt at merkingen av disse og manglende kunnskap hos de som selger denne type produkter synes lav.

Vi stiller oss kritiske til den stadig økende grad av tilsetninger av vitaminer og andre stoffer i matvareproduktene. Vår bekymring er grunnet på at den økende tilsetningen kan medføre at den enkelte får tilført for mye av noen stoffer. Vi har større tro på grundig og god kunnskap om behovet for vitaminer og mineraler og hvordan dette på en naturlig måte kan tilføres via det daglige kostholdet.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal

forbundsleder

Kulturdepartementet

Oslo 30. juni 2015

Hørings svar – Forslag om endringer i helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) har mottatt forslaget om endringer i helligdagsloven for å kunne tillate søndagsåpne butikker. Vi har også merket oss den debatten forslaget har skapt. Vi har selv som organisasjon merket en stor pågang fra enkeltmedlemmer, lokallag og kretser i forbindelse med forslaget. Så vi kan med stor sikkerhet si at når vi nå uttaler oss har vi et meget stort flertall, om ikke alle våre 3 600 medlemmer med oss. Det er sjelden at såpass mange engasjerer seg som i denne saken.

Forslaget om endringer og det å gi tillatelse til søndagsåpne butikker kunne kanskje for 20 år siden vært en sak. I dag synes dette forslaget mer som å gå baklengs inn i fremtiden. Vi har i dag langåpent i alle butikker. Videre er butikker åpne lenge på lørdager. I enkelte turistkommuner har noen mindre butikker anledning til søndagsåpning. Dette er ikke bare av hensyn til kunden, men også for å sikre butikker i utkantstrøk, med mange turister, muligheten til å sikre økonomisk inntekt som sikrer driften også utenom turistsesongen. Dette gjør at de fastboende får et stabilt tilbud. Vi kan ikke se at behovet for endringer her heller er nødvendig.

I dagens samfunn handles det mer og mer via internett. Det finnes tilbud der man får matvarer levert hjem. Dette sammen med dagens åpningstider gjør at vi ikke kan se behovet.

Det er også nødvendigvis slik at noen må arbeide på søndager for at butikken skal kunne holdes åpen. Kundene forventer kunnskap når de handler. Ikke alltid kan denne kunnskapen ivaretas av skoleelever/studenter som har dette som ekstra inntekt. I tillegg er det slik at butikker som holder til i sentre,

enten de er store eller mindre, tvinges til å holde åpent dersom senteret vil ha søndagsåpent. Da har heller ikke de ansatte noe valg, de må jobbe. Dette vil gå ut over en allerede liten tid som familien har til samvær. Det er ikke slik at resten av familien kan innrette seg enten det er i forhold til jobb eller skole og ta en annen ukedag som sin «søndag».

Vi ser tendensen til at sentre i konkurranse med andre sentre vil holde søndagsåpent. Dermed tvinges de ansatte på jobb. I dagens situasjon vokser nødvendigvis ikke jobber på trær.

Vi ser også at vi alle trenger en dag som er annerledes enn resten av uken. Vi ser at det «tvinger oss» til andre aktiviteter som friluftsliv og samvær i familien. Det er nødvendig for å ta stressnivået ned og senke skuldrene.

Vi har merket oss at regjeringen også foreslår en modell der den enkelte kommune kan velge. Vi stiller oss undrende til om denne valgfriheten blir reell. Hvilket valg har en kommune dersom nabokommunen skulle innføre søndagsåpning. De vil føle presset for å opprettholde butikker i egen kommune.

Vi frykter også at det i distriktene vil skape en økt belastning på de butikker som sliter. For mange distrikter er lokal butikk et viktig samlingspunkt og sosialt treffsted i tillegg til tilgangen på nødvendige varer uten å måtte reise lange avstander. Er en slik lang reise med bruk av egen bil miljøvennlig? Ikke alle steder lar det seg gjøre å benytte kollektiv transport. Vi håper virkelig ikke at regjeringen mener at søndagen skal brukes til nødvendig innkjøp ved bruk av kollektiv transport.

Vi antar at de økte utgiftene som søndagsåpning vil medføre, flyttes over på forbrukerne i form av prisøkning. Dette vil ramme familier med en vanskelig og anstrengt økonomi særlig hardt. De har allerede en vanskelig og bekymringsfull hverdag. De trenger på ingen måte enda en belastning.

Konklusjonen er at vi i Norges Kvinne- og familieforbund sier et klart nei til alle varianter av forslag til søndagsåpne butikker. Dagens ordning er mer enn nok og dekker dagens behov. Regjeringens forslag frykter vi snarere vil rasere dagens tilbud enn videreutvikle eller øke handelen. Vi vil ikke gå baklengs inn i fremtiden.

Dersom det skulle være behov for ytterligere avklaringer i forbindelse med vårt høringssvar, så ta gjerne kontakt.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal
Forbundsleder

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Oslo 8. oktober 2015

Høringssvar – forslag til endringer i reglene for telefonsalg

Norges Kvinne- og familieforbund har mottatt nevnte høring for uttalelse. K&F er engasjert i forbrukerpolitiske spørsmål og er derfor glad for å kunne komme med synspunkter i denne saken. Vi har med ujevne mellomrom registrert henvendelser der det fremkommer misnøye rundt telefonsalg.

Vi er enige i departementets forslag om at samtykke må foreligge og at det kun kan gis direkte til en aktør. Videre deler vi departementets syn om at man ikke gir samtykke ved å delta i en enkelt internettkonkurranse og på den måten innhente såkalt samtykke fra flere aktører.

Vi er videre glade for at departementet strammer inn dette med å kunne drive telefonsalg overfor kunder næringsdrivende har, men som har reservert seg i Reservasjonsregisteret. K&F er av den oppfatning at også der man har et kundeforhold, må det gis samtykke til telefonsalg.

K&F vil også foreslå at det i tillegg understrekes at når kundeforholdet opphører, så opphører et eventuelt samtykke også. Vi har erfaring med at forbruker blir oppringt en tid etter avsluttet kundeforhold for å forsøke å etablere nytt kundeforhold. Dette mener vi ikke skal være mulig – og for å sikre at dette overholdes er K&F av den mening at dette må med i endringene.

K&F mener at frivillige organisasjoner må forholde seg til at forbrukere har reservert seg mot telefonsalg. Selv om en forbruker gir et bidrag, betyr ikke dette at vedkommende har etablert et kundeforhold. Kun de som er medlem av en frivillig organisasjon kan defineres som kunde. For frivillige organisasjoner vil det gjennom medlemsinformasjon/blad eller annet kunne tilbys varer, gis anledning til bidrag. Derfor mener K&F at frivillige organisasjoner på lik linje med andre må respektere reservasjoner i Reservasjonsregisteret. Sekundært kan organisasjonen ved innmelding be om samtykke til telefonsalg. Et slikt samtykke kan da eventuelt bare gjelde inntil medlemskap/kundeforhold opphører.

K&F foreslår at det innføres en øvre aldersgrense for telefonsalg. Vi foreslår at denne aldersgrensen settes til 80 år. Eldre personer har ofte vanskelig for å si nei. Vi har mottatt klager både fra eldre selv og fra pårørende der eldre har følt seg presset av hyggelig samtale til å si ja til salget.

K&F er av den oppfatning at en reservasjon i Reservasjonsregisteret skal stå inntil forbrukeren selv opphever registreringen.

K&F er av den oppfatning at tilbud som aksepteres under telefonsalg alltid skal følges opp av et skriftlig tilbud og en skriftlig aksept av tilbudet før salget er en realitet.

Ved registrering i Reservasjonsregisteret mener K&F at det må holde å registrere navn, adresse og telefonnummer. Mange kvier seg av sikkerhetshensyn å oppgi personnummer. Vi kan ikke se at det er behov for personnummer i Reservasjonsregisteret.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal

Forbundsleder

Olaug Tveit Pedersen (sign.)

Sentralstyremedlem

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Oslo 23. oktober 2015

Høring – ny lov om Forbrukerklageutvalg

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) har mottatt nevnte forslag til uttalelse. Vi beklager at vår uttalelse kommer noe sent, men håper likevel våre synspunkter vil komme med i det videre arbeidet.

Vi vil innledningsvis si oss enige i departementets forslag til at tvister som omfattes av Forbrukertvistutvalgets saksområde, slik det er i dag, skal behandles av Forbrukertvistutvalget etter meklings i Forbrukerrådet. Videre er K&F enig i at Forbrukerrådet fortsatt skal mekle i saker før de behandles av Forbrukertvistutvalget. Vi synes det er riktig at Forbrukerrådet og Forbrukertvistutvalget skilles organisatorisk slik at Forbrukerrådet også blir et selvstendig meklingsorgan.

K&F mener at El klagenemnda fortsatt skal behandle «sine tvister», men at det fortsetter med unntak for avtaler om elektrisk energi. Vi mener at dette unntaket må videreføres som i dag.

Vi mener videre at det må fastsettes en øvre og en nedre grense for hvilke saker som kan tas til behandling i Forbrukertvistutvalget.

Når det gjelder Forbrukertvistutvalgets sammensetning er K&F av den oppfatning at her må det settes krav til lik fordeling mellom kjønnene. Vi mener også at ledelsen må bestå av en kvinne og en mann, f.eks. leder: kvinne – da er nestleder mann og omvendt. Videre må også kjønnsfordelingen mellom utvalgets øvrige medlemmer være 50 -50.

K&F mener at utvalgets sammensetning må være slik: tre fra forbrukersiden (forbrukerorganisasjoner), tre fra næringslivet og så en leder og en nestleder.

Videre understreker vi at det må være breddekompetanse i utvalget. Funksjonstiden må være fire år. Da får man en noe helhet i arbeidet. Dersom saker skal avvises av utvalget, må dette skje ved enighet i utvalget.

Selv om det er et Forbrukertvistutvalg er K&F av den oppfatning at Forbrukerrådet fortsatt må ha muligheten til å mekle i saker før de bringes inn for Forbrukertvistutvalget.

Vi mener at klage til Forbrukerrådet kan fremmes skriftlig av forbrukeren som klagen gjelder, men ikke av næringsdrivende. Dette begrunner vi ut fra de ressurser og muligheter som er mellom partene. Næringslivet har større ressurser. Den enkelte forbruker har som regel noe mer begrensede ressurser både kompetansemessig og økonomisk.

Når det gjelder forkynning av vedtak mener K&F at det i tillegg til postforkynning med mottakskvittering at det kan benyttes forkynnelse via e-post. Det forutsettes da at e-posten blir besvart eller melding om at e-posten er lest blir sendt tilbake til avsender.

Vår oppfatning er at det kun må være forbruker som kan trekke en klage uansett om det er forbruker eller klager som har fremmet klagen.

Vår oppfatning er at det ikke skal være mulig å belaste forbruker med kostnader dersom Forbrukertvistutvalget velger å kalle inn sakkyndige til saken. Partene kan selvsagt oppfordres til selv å innhente sakkyndige uttalelser. I slike tilfeller må den som gjør dette selv dekke kostnadene ved dette.

K&F ser ingen grunn til å endre gjeldende praksis når det dreier seg om dekning av kostnader når en sak bringes inn for domstolene. Dette dreier, seg ut fra informasjon i høringsdokumentet, om kun 1 – 2 % av det totale antall saker og er såpass lite at vi ikke anser det som grunnlag for å endre praksis.

K&F understreker betydningen av at det legges betydelig vekt på god og riktig informasjon på Forbrukertvistutvalgets nettsider og steder hvor informasjon er lett tilgjengelig for forbruker.

Forbundet støtter departementets syn om at bestemmelse om brudd på foreldelse når saken mekles av Forbrukerrådet eller meklingsorgan er godkjent etter regler i ny lov. Brudd på foreldelse bør etter vårt syn tas inn i ny lov om klagesaker.

Avslutningsvis vil vi legge til at det er meget vik-

tig at saker løses hurtigst mulig. Dette har stor betydning for den enkelte forbruker.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal   Forbundsleder
Olaug Tveit Pedersen(sign.)   Sentralstyremedlem

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Oslo 30. september 2015

Hørings svar – Forslag til endringer i barneloven for å fremme likestilt foreldreskap

Norges Kvinne- og familieforbund har mottatt ovennevnte forslag til høring. Vi har stor forståelse for behovet for å styrke et likestilt foreldreskap. Vi er også enig i at barn har rett og best av samvær med begge foreldre som utgangspunkt. Vi deler departementets syn om at det skal være felles foreldreansvar også i de tilfeller der foreldrene ikke bor eller har bodd sammen når barnet blir født som en grunnholdning.

Vi ser imidlertid at likestilt foreldreskap kan være uheldig for barnet i enkelte situasjoner. Videre ser vi at likestilt foreldreskap slik det foreslås i noen tilfeller, vil øke konfliktnivået mellom foreldrene. Dette vil ikke være til barnets beste, kanskje snarere tvert imot.

Vi er av den oppfatning at likestilt foreldreskap i tilfeller der mor og barn har flyttet fra en voldelig far ikke er heldig. På samme måte som det er uheldig dersom far og barn har flyttet fra voldelig mor. I disse tilfellene mener vi det må være unntak fra bestemmelsen om likestilt foreldreskap. Likestilt foreldreskap i de tilfeller der barn er konsekvensen av en voldtekt mener vi blir helt feil. Selv om dette vil være få tilfeller, er det viktig å ha lovverk som beskytter barnet i slike situasjoner. Her må mor kunne si nei til felles foreldreskap og bli hørt. Da vil man unngå unødvendige konflikter og bekymringer som bare vil gjøre barnets hverdag mer vanskelig.

Spørsmålet om delt bosted har nok som intensjon å ha barnets beste som grunnlag. Vi hører at enkelte barn synes dette med delt bosted er vanskelig. Vi har hørt foreldre som har forsøkt ordningen med at barnet har et bosted og at foreldrene alternerer. Ikke sjelden finner foreldrene at dette er veldig slitsomt. Videre så vil igjen delt bosted kunne skape ytterligere eskalering i en eventuelt konfliktfylt skilsmisse. Vi har tro på en videreføring

av dagens rett der foreldre må være enige og at delt bosted fremheves som et alternativ.

Når det gjelder spørsmålet om flytting med barn er K&F av den oppfatning at dagens ordning fungerer. Hvorvidt det skal forsterkes meldeplikt ☐ så har vi ikke noen klar oppfatning av dette. Vi ser at dette kan være en løsning for å motvirke sabotasje av samværsretten.

Vi er ikke tilhenger av at det skal være enighet mellom foreldrene før den ene flytter. Det kan være mange årsaker til at den ene forelder vil/må flytte. Eksempler på dette kan være jobbsituasjon. Skal en forelder være uten arbeid fordi den andre forelder motsetter seg flytting? I konfliktfylte forhold, vil dette virkelig eskalere konfliktene. Ikke alle har nødvendige ressurser eller krefter til å løse dette. Ikke alltid er rettsalen en løsning heller. Der det er dype konflikter foreldrene imellom vil et forslag om enighet innebære at den ene part kan gi den andre flytteforbud. Dette tror vi ikke er til barnets beste.

Vår generelle grunnholdning er at foreldre er bra for barn og at de fleste situasjoner lar seg løse. Men det er nettopp de situasjoner der det er konflikt det er viktig å ikke legge opp til lover som vil bidra til å eskalere konfliktene.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal   Forbundsleder
Christine Andreassen (sign.)   sentralstyremedlem

Arbeids- og sosialdepartementet

Oslo 15. desember 2015

Høringsuttalelse – Forslag til endringer i reglene om rett til pleiepenger ved syke barn etter folketrygdloven kapittel 9

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) har mottatt forslaget til uttalelse. Innledningsvis vil vi gi uttrykk for at vi forstår behovet for å forsøke å rydde opp i de «gråsoner» som oppleves med dagens ordning fordi regelverket er komplisert. Vi ser også at det ikke er en løsning at foreldre sykemeldes for å kunne klare å løse sine omsorgsoppgaver når de har et kronisk sykt barn eller et barn med helt eller delvis nedsatt funksjonsevne.

Vi konstaterer at det i forslaget ikke er tatt opp en problemstilling som er svært reell for gruppen som omhandles av forslaget, nemlig kvinner. Vår erfaring er at det oftest er kvinnen som utfører mye av omsorgen daglig og som har helt eller del-

---

vis tilknytning til lønnet arbeid. Dette har som regel sin bakgrunn i familiens økonomiske situasjon og at kvinner ofte har lavere inntekter enn menn. Sett i et likestillingsperspektiv, savner vi en problematisering av nettopp dette.

K&F ser betydningen av at foreldre til den gruppe som forslaget omfatter også kan beholde en viss grad av kontakt til arbeidslivet. Vi ser også at dette kan være særlig viktig for kvinner. Vi håper bare ikke dette vil brukes som et press overfor denne gruppen. Vi oppfatter at et slikt press kan oppstå når man foreslår at det skal innføres en reduksjon i utbetaling av pleiepenger til 66 % etter ett år.

Vi er meget positive til at det foreslås en utvidelse av aldersgrenser fra 12 til 18 år. Vi er også positive til at kravet til kvalifisert sykdom fjernes og at det åpnes for skjønnsvurderinger. Vi kjenner til at det kan ta svært lang tid før riktig diagnose stilles, dermed har det vært mange som ikke har fått et nødvendig tilskudd for å kunne ivareta barnets pleie- og omsorgsbehov eller som har måttet utsette familiens økonomi for stor belastning. Dette vil da gå ut over familiens øvrige medlemmer og sette familien i gruppen fattige.

Vi er glad for at forslaget gir foreldre rett til pleiepenger fra dag en når barnet er innlagt i institusjon og at 7 dagers karenstid foreslås fjernet.

Forslaget om en slags konto av dager som foreldre kan ta ut som tilsvarer ett års sykepenger er vi positive til. Det er også positivt at en slik ordning kan benyttes av steforeldre og besteforeldre. Slik vi tidligere har nevnt er vi derimot kritiske til at utbetalingene etter dette reduseres til 66 %. Dette vil medføre økt press på familien. Særlig med tanke på at dersom begge foreldre tar ut dager samtidig så blir dette å regne som to dager. Det betyr at det ikke nødvendigvis blir ett år som familien har. I en del tilfeller vil situasjonen kunne tilsi at det er behov for at begge foreldre deltar aktivt i pleien. Det synes derfor urimelig at det da skal regnes som to dager.

Vi er bekymret for at retten til pleiepenger for psykisk utviklingshemmede opphører når barnet fyller 18 år. Vi er klar over at den psykisk utviklingshemmede har egne rettigheter i folketrygdloven,

men ser at det i flere tilfeller kan være behov for at dette ikke endres. Dette gjelder i de tilfeller der den psykisk utviklingshemmede bor hjemme og mottar omsorgen i hjemmet fra foreldre. Vi er klar over at psykisk utviklingshemmede har mange rettigheter i henhold til kommunale omsorgstjenester. Samtidig kjenner vi til at det stadig kuttes i disse budsjettpostene. Dette medfører at tilbudet reduseres også. Ved å sette grensen til 18 år for å kunne motta pleiepenger tvinges foreldre til å overlate omsorgen til en institusjon. Allerede i dagens situasjon ser vi at dette ikke er en optimal løsning for alle. Vi kjenner til historier der den psykisk utviklingshemmede flyttes som ledd i kommunale innsparinger. For mange i denne gruppen er dette meget vanskelig og traumatiserende. Vi kjenner også til at personale ved flere av disse institusjonene skiftes ut ofte. Dette skaper også usikre forhold for brukeren.

Norges Kvinne- og familieforbund er av den oppfatning at retten til omsorgspenger for psykisk utviklingshemmede også etter den nye ordningen må gjelde etter fylte 18 år.

Norges Kvinne- og familieforbund er imot at det skal være en tidsbegrensning på 5 år for foreldre til kronisk syke barn. Vi er også imot at utbetalingen reduseres til 66 % etter 1 år. Vi kjenner til at bestemmelser i arbeidsmiljøloven kan bedre noe for familien med tanke på retten til utvidet rett til ulønnet permisjon. Men dette vil i så fall medføre for eksempel tap av pensjonspoeng. Vi er av den oppfatning at dette særlig vil ramme kvinner. Dette fordi kvinner som regel er den i familien med lavest inntekt og dermed «tvinges» til å tre ut av lønnet arbeid.

Norges Kvinne- og familieforbund konkluderer med at forslaget inneholder mye positivt for foreldre til barn under 18 år med lang, men tidsbegrenset sykdom. Forslaget er imidlertid ikke positivt for de foreldre som har barn med livslang og varig sykdom.

Med vennlig hilsen

Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal

Forbundsleder

Christine Andreassen (sign.) sentralstyremedlem

DRIVER MYNDIGHETENE GJØN MED UNGE OG ENSLIGE ASYLSØKERE?

11. mai 2015

Det er grunn til å stille spørsmål om myndighetene driver gjøn med unge og enslige asylsøkere.

Unge og enslige asylsøkere er kanskje den gruppen av alle asylsøkere som er vanskeligst stilt. De har ofte reist langt og har måttet greie seg som best de kunne på ferden til Norge. De har rømt fra krig og nød i eget land med dramatiske opplevelser og traumer i bagasjen. Her i landet får de innvilget midlertidig opphold som betyr at når de fyller 18 år, høyst sannsynlig kommer til å bli sendt ut av landet, til det landet der de først ble registrert som flykninger dersom de ikke har dokumenter og bevis på identitet. Det er ikke slik i alle livets situasjoner at man kan planlegge sin flukt. Ofte skjer dette på bakgrunn av en dramatisk situasjon. Da blir det å komme seg i sikkerhet viktigere enn papirer.

Hva skjer videre med disse ungdommene? Blir de sendt videre? Hvordan skal de klare seg?

Ikke sjelden har de startet på en skolegang her i landet og dermed fått ett nettverk. Så skal de altså rives opp og sendes på nytt ut i det ukjente, igjen alene med alle sine tidligere opplevelser. Er dette noe vi i vårt samfunn kan være bekjente av?

Dette og andre spørsmål ble belyst på Norges Kvinne- og familieforbunds (K&F) årlige internasjonale seminar i Bergen i år med tema "Jaget i hjemlandet – uønsket i Norge", et tema med stor aktualitet.

Mange bærer på stor ensomhet og savner familie og hjemland og må leve med dette alene, uten særlig kontakt med folk som kan hjelpe dem til å finne seg til rette. De faller mellom så mange stoler og har ikke noe koordinert opplegg (helse, barnevern, opplæring, bl.a. språk) der deres ulike behov blir ivaretatt.

Et skremmende eksempel på dette var Amal Aden som i sin tid ble plassert i en enkelt møblert leilighet midt i Oslo og som så måtte greie seg på egen hånd totalt uten nettverk og noen hun kunne støtte seg på i en for henne totalt ukjent verden. Hun reagerte med sinne og protest, flott! At hun til slutt fant en familie som virkelig ble hennes, skyldtes ikke systemet, men tilfeldighetene. Hennes historie viser hvor bra det kan gå, dersom kontakten til det norske samfunnet er der og kan lose vedkommende gjennom til et bedre liv.

Hvor dårlig det kan gå når "livlinen" til det norske samfunnet ikke finnes, har vi alt for mange triste eksempler på. Mangel på kontakt og meningsfulle oppgaver, det være seg utdanning eller arbeid, fører til isolasjon med økende nerveproblemer, traumer og angst for å bli hjemsendt ved fylte 18 år kan få alvorlige konsekvenser. Dette hindrer en i å komme i gang med livet, og kan tvert i mot føre til døden, for en selv eller andre. Tilfeldige kontakter kan få disse ungdommene fullstendig på avveie og føre til radikaliserings og rekruttering til farlige miljøer der bruk av vold og våpen er temmelig vanlig. Alt for mange blir inspirert til å dra til f. eks. Syria for å kjempe der. Dersom de overlever og kommer tilbake med helte status, vil de bli et enda større problem med nyrekruttering for andre som vil følge deres eksempel. I det lange løp fører dette til en uønsket utvikling i det norske samfunnet med skadde mennesker som ikke kan gjøre nytte for seg og som må holdes oppe av fellesskapet.

Vår rettsfølelse sier oss at slikt kan og må vi ikke godta. Samfunnet har latt det skure og tar avgjørelser på et svært tilfeldig grunnlag for å få bli kvitt dem. Deltagerne på K&Fs internasjonale seminar i Bergen ber derfor om at unge enslige asylsøkere blir tatt vare på med forståelse, omsorg og respekt slik at de kan få håp om et bedre liv der de kan greie seg selv, i vissheten om at de er gode nok i egne og andres øyne.

Dersom disse ungdommene hadde blitt tatt hånd om på en forsvarlig måte, ville mye kunne ha gått helt annerledes. Nå blir det alt for mange tragedier som følger dem som ikke hører hjemme noe sted. Vi sier, la dem få bli! Når våre myndigheter sender dem ut av landet med verdens beste samvittighet, har de små sjanser til noensinne å finne trygghet og hjem og land å kalle sitt. Men det er jo ikke vårt problem. - "Ute av øye, ute av sinn". Vær så god neste!

LAR REGJERINGEN BEVISST VÆRE Å SØRGE FOR AT EN GRUPPE KVINNER IKKE FÅR DET ØKONOMISKE TILSKUDET DE HAR KRAV PÅ? STATEN FREMSTÅR SOM «RØVER»

6. august 2015

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) registrerer at regjeringen fortsatt ikke retter opp den urett som ca. 200 skilte kvinner med tidligere rettigheter til «gull-enkepensjon» er blitt rammet

av. Dette til tross for at det i sin tid ble innbetalt pensjon til nettopp denne gruppen fra deres daværende ektefeller. Mange politikere og instanser er enige om at de har denne rettigheten, likevel skjer ingenting. Det er på høy tid at noe gjøres, en nesten tilsvarende sak er oversendt FNs kvinne-diskrimineringskomite (CEDAW) som har sagt de vil se på saken. En dom der vil være en pinlig sak for likestillingslandet Norge.

Etter ny regel av 1991 i Lov om Statens pensjonskasse med tilbakevirkende kraft ble alder ved skilsmissetidspunktet endret. Etter den nye regelen som trådte i kraft i 1993 må man være 45 år på skilsmissetidspunktet for å få enkepensjon. Etter tidligere regel gjaldt ingen alder på skilsmissetidspunktet for kvinner med omsorg for barn. Den nye loven av 1991 fikk tilbakevirkende kraft fordi den rammet kvinner som allerede var skilt på tidspunktet for lovendring.

«Gull-enker» er kvinner med en konstitusjonell (grunnlovsvernet) særrettighet til enkepensjon etter avtale med Statens pensjonskasse fra tidligere enn 1.10.1976.

Loven med tilbakevirkende kraft er diskriminerende fordi den rammer kun kvinner og stort sett kvinner av bestemorgenerasjonen som fikk barn tidlig og som måtte være hjemmearbeidende med omsorg for barn etter tidligere samfunnsforhold og kjønnsrollemønster.

Den tilbakevirkende loven som rammer disse kvinnene er kryssdiskriminerende fordi den rammer både pga. alder, sivil status, kjønn og også like rettighetshavere kvinner (gullenker) i mellom. Kryssdiskriminering sammen med tilbakevirkning trår Grunnloven lett for nær, § 97 tilbakevirkning og § 98 diskriminering.

Enkepensjon er nå også definert av Eftadomstolen i 2007 som lønn/etterlønn = eiendom.

I denne saken er mange politikere fra ulike partier enige i at dette er feil og bør rettes opp. Likestillingsombudet er av samme oppfatning. Utallige henvendelser til departementet fører ikke til annet enn taushet. Det lengste vi har kommet er at man skal se på saken. Hvor mange år skal man gjøre dette? Det gir grunnlag til å stille spørsmålet om departementet og regjeringen bevisst lar være å gjøre noe. Beløpene man snakker om er ikke store. Så det burde la seg enkelt ordne. Men her er det mangel på vilje og politisk handlekraft. Slik K&F ser saken nå, er dette diskriminering av en gruppe kvinner. Vi håper den saken som er sendt CEDAW ender med

dom og vi dermed kan sende de andre sakene dit. Dette handler om likestilling, rettigheter og diskriminering. Da gir vi oss ikke. Denne gruppen kvinner må få sine opparbeidede rettigheter. Til nå fremstår staten som en «røver».

«GULLENKER» KJEMPER OM PENSJONS-PENGER: - DET HAR BLITT GJORT STOR URETT MOT DISSE KVINNENE

13. august 2015

De tidligere ektemennene betalte tilleggspensjon for disse kvinnene, men på grunn av en lovendring som fikk tilbakevirkende kraft, vil ikke staten utbetale pengene. Derfor mener jeg det er røveri, sier en forbannet forbundsleder Elisabeth Rusdal i Norges Kvinne- og familieforbund til Nettavisen.

I lang tid har forbundet jobbet med saken som omfatter 200 kvinner. Rusdal mener at de til sammen blir røvet for 4,5 millioner kroner i året i pensjon.

- Fordi disse kvinnene i dag bare har minstepensjon, så har de ikke mulighet til å gjøre noe selv. Det koster mye penger å gå til sivilt søksmål mot staten, sier hun.

Nå vurderer forbundet de juridiske sidene av saken. I tillegg vil FNs kommisjon mot kvinnediskriminering (CEDAW) se på én av disse sakene. Den aktuelle saken ble avgjort av Høyesterett i 2006. Høyesterettsdommen har blitt kritisert av flere jusksperter. Nå vil CEDAW se om Norge har brutt internasjonale konvensjoner ved å nekte kvinnen pensjon.

Gullenkene

Fram til 1. oktober 1976 hadde Statens pensjonskasse en ordning der ektemenn kunne betale inn pensjon slik at deres ektefeller kunne få enkepensjon.

Dette var en populær og god ordning i en tid da mange kvinner var hjemmearbeidende. Enkene som fikk utbetalt penger etter denne ordningen, ble gjerne kalt «Gullenker».

I 1991 kom den nye Ekteskapsloven, og paragraf 86 (ekstern lenke) ble gitt tilbakevirkende kraft. Konsekvensen ble at mange skilte, tidligere hjemmearbeidende husmødre, plutselig mistet en vesentlig del av sin pensjon, og måtte møte alderdommen som minstepensjonister.

– Grunnlovens paragraf 97 sier at ingen lov skal gis tilbakevirkende kraft. Dette gjelder tydeligvis ikke for skilte kvinner i bestemor-alder, sier Rusdal.

– Gir ikke Norge mye ære

– Denne saken gir ikke Norge mye ære, sier professor Kirsten Ketscher ved det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Hun holder foredrag om det prinsipielle i denne saken også utenfor Norge.

– Da kvinner giftet seg på 50-tallet var det vanlig å jobbe hjemme. Husmorrollen ble høyt verdsatt i det norske samfunnet og man diskuterte en periode også om de skulle få husmor lønn, sier hun.

Mens kvinnene passet hus og hjem, sto mennene for inntekten. Mange menn betalte en ekstra pensjon som skulle sikre kvinnene en god alderspensjon den dagen forsørgeren gikk bort.

Ketscher poengterer at en EFTA-dom fra 2007 fastslår at denne enkepensjonen skal anses som lønn/etterlønn for utført arbeid.

Det har blitt gjort en stor urett mot disse kvinnene, og det hadde ikke kostet staten noen ting å rette opp dette

- Så skjer det altså en endring. Stortinget vedtar en lovendring i 1991 med tilbakevirkende kraft. Man var så grepet av likestillingstanken at man ikke tenkte på de kvinnene som hadde jobbet som husmødre i en helt annen tid, sier Ketscher.

Hun sier at saken har mange interessante juridiske sider, men påpeker at det store poenget er at loven fra 1991 hadde tilbakevirkende kraft, og at det resulterte i at disse kvinnene mistet sine rettigheter.

– Det har blitt gjort en stor urett mot disse kvinnene. For staten er det ikke snakk om store beløp, men for den enkelte er det en vesentlig forringelse av pensjonsnivået. Staten bør rette opp dette, og etterbetale den pensjon som de er berettiget, sier hun.

- Ikke avgjort

Arbeids- og sosialdepartementet svarer Nettavisen at fordi saken er til behandling i FNs kvinnekommisjon, ønsker ikke departementet å kommentere sakskomplekset.

Departementet forklarer at sakskomplekset ekteskapslovens regler om ektefellepensjon til fraskilte personer.

– Da ekteskapsloven ble endret med virkning fra 1. januar 1993, ble vilkårene for å kunne motta ektefellepensjon etter fraskilt ektefelle strammet inn. Endringen fikk virkning også for dem som allerede var skilt på lovendringstidspunktet, men hvor ingen av de fraskilte var døde. Når den ene av ektefellene senere døde, medførte endringen at enkelte som

ville fått etterlattepensjon etter de gamle reglene ikke fikk etterlattepensjon etter de nye reglene. Dette er tilfellet i saken som nå står for FNs kvinnekommisjon, CEDAW, skriver departementet som altså ikke ønsker å kommentere den pågående saken ytterligere.

16 DAGER TIL HOVEDSTADEN FYLLES AV KVINNER..... REKORDSTOR DELTAGELSE

31. august 2015

Fra og med 17. september og tre dager til ende feirer Norges Kvinne- og familieforbund sitt 100-års jubileum. I løpet av feiringen vil det bli gjennomført et verdensrekordforsøk – verdens største lappeteppes. I tillegg seminar «Kvinner midt i hverdagen» og egen festforestilling på Latter med Hanne Krogh, Wenche Myhre og Cess. Det hele avsluttes med festmiddag på Grand hotell med gjester fra inn og utland. Over 300 vil delta på festmiddagen.

Hva har så forbundet bidratt med disse 100 årene? Forbundets arbeid springer ut fra omsorgstanken.

Listen er lang – vi nevner raskt:

- * Helsestasjoner for mor og barn
- * Lokale fødetilbud
- * Husmorskoler – og utdanning av husmorvikarer
- * Førskoler
- * Hjemmehjelpstjeneste
- * Merking av matvarer med opprinnelsesland
- * Barnetrygd til 18-år
- * Kontantstøtte
- * Fedrekvote i forbindelse med fødsel
- * Skolemåltid – der jobbes det ennå
- * Fødetilbudet – her jobbes det fortsatt

I tillegg en rekke andre tiltak nasjonalt.

Internasjonalt har forbundet satt spor etter seg gjennom bærekraftige og vellykkede bistandsprosjekter for kvinner og deres familier. Dette arbeidet har ført til sosialt nettverk mellom kvinner fra en verdensdel til en annen.

Så klart vi føler vi har grunn til å feire oss selv.

Norges Kvinne- og familieforbund ble stiftet 15. september 1915 av Marie Michelet. Navnet var den gangen Hjemmenes Vels landsforbund. Aktivitet rundt kvinners stemmerett, kostholds- og ernæringsprosjekter var viktige saker. I tillegg til nordisk og internasjonalt samarbeid. Helt grunnleggende var familien og tiltak som kunne styrke denne.

Forbundet skiftet navn i 1933 til Norges Husmor-

forbund. Arbeidet for kvinners rettigheter og familiens stilling fortsatte. I tillegg ble det gjennom lo-kallagene mange aktiviteter lokalt for å skape gode oppvekstvilkår for barn og gode nærmiljøer. I 1997 skiftet forbundet navn til Norges Kvinne- og familieforbund.

VI VIL STRIKKE OSS TIL VERDENSREKORD

1. september

Lørdag 19. september skal medlemmene i Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) forsøke å lage verdens største lappeteppe og komme i Guinness rekordbok. Oppmåling skjer på Youngstorget i Oslo etter først et tog gjennom Oslos gater.

Bakgrunnen er forbundets arbeid under tema ”Om-sorg som varmer”. I over 1 år har forbundets medlemmer strikket.

Torsdag 17. september ankommer alle bidragene til Grand hotell i Oslo. Da starter den store jobben med å sy sammen alle bidragene til ett teppe. Siste sting sys på Youngstorget lørdag formiddag.

Pressen er velkommen til å overvære sammen-syingen på Grand hotell, opptøget med Kampen janitsjar foran og selvsagt selve oppmålingen på Youngstorget.

For å klare å sette en slik verdensrekord strikkes det nå landet rundt. Lappetepper monteres og man gjør seg klar for reisen til Oslo.

Det meldes inn om tepper som er ferdige og tepper som er under produksjon. Men fortsatt trenger vi tepper skal vi lykkes. Så her gjelder det å strikke på.

ELDRE TRENGER MER ENN PLEIE FOR Å OVERLEVE

3. september 2015

Vi er mange som husker den eldre mannen i en Vestfold kommune som offentlig tok til ordet for maten han fikk servert på sykehjemmet i kommunen for noen år siden. Han som gledet seg til får – i – kål og som fikk en puréaktig grå masse. Løfter fikk han om bedre mat – men den gang ei. Vi var mange som trodde at nå ville alt bli bedre. Dessverre ble det ikke slik.

I dag er det slik at 60 prosent av eldre som er brukere av kommunale helsetjenester er underernærte eller i ernæringsmessig risiko. Riktig ernæring er viktig for å opprettholde god funksjonsevne.

Mat som er fristende tillaget og som er velsmakende sammen med en hyggelig ramme rundt måltidet og som er tilpasset den enkelte, bidrar til at inntaket av mat blir bedre.

Eldre og syke som mottar pleie- og omsorgstjenester har rett til et mat- og måltidstilbud som fremmer trivsel og livskvalitet. Dette er det kommunene som i hovedsak har ansvaret for.

Løfter i valgkampen blir ingen god næring – det gjelder å gå fra ord til handling. Server gjerne kommunepolitikerne den maten som serveres kommunenes eldre. Noen kommuner har gjort dette med hell. Mener vi maten er god for de eldre så er den god for alle andre også. Smaker den ikke – vis politisk vilje og foreta forbedringer. De eldre fortjener det. De trenger mer enn pleie for å overleve.

Elisabeth Rusdal

Forbundsleder

Norges Kvinne- og familieforbund

JORDMORMANGELENE ER EN REALITET

7. september

Kari Løvendahl Mogstad stiller i Aftenposten 6. september spørsmål om jordmormangelen er en realitet. Ved lesning av hennes innlegg blir jeg sittende igjen med det inntrykket at vi er i gang med en profesjonskamp igjen. Det er trist. Det å si at det å påstå at mangelen på jordmødre er en fagforeningssak gjør ikke saken noe bedre.

Klart at fastleger har svært god kompetanse. Men svært mange steder er fastlegene ganske belastet arbeidsmessig allerede. Videre så er det mange kvinner som ønsker oppfølging av jordmor. Det er også slik at ved transport til fødeavdeling – og den type transport blir det flere av – så skal jordmor følge med. Stadig oftere skjer ikke dette på grunn av kapasitet. Det meldes også fra fødeavdelinger om at de har et for stort press.

Når det nå er foretatt en undersøkelse av behovet for jordmødre, er det trist at det stilles spørsmålstegn ved resultatet.

Vi i Norges Kvinne- og familieforbund mottar henvendelser fra kvinner som uttrykker sin bekymring for mangelen på jordmødre – det er kvinner som skal, eller nettopp har født. Vi tror de peker på et reelt problem. Flere jordmødre vil ikke medføre mindre behov for fastleger. Det vil heller kunne medføre at fastlegene får en avlastning og bedre tid til den enkelte pasient. Og det vil gi fødende kvinner en valgfrihet.

FØDENDE KVINNER ER IKKE PAKKEPOST

24. september

Den senere tids oppslag i Bergens Tidende om situasjonen rundt Kvinneklubben og fare for stenging i helgene, gir grunnlag til enda større bekymring rundt situasjonen for fødende kvinner. Når man så ser nedleggelse av lokale fødetilbud rundt i distriktene, så er det grunnlag for å understreke at fødende kvinner ikke kan sendes land og strand rundt.

Norges Kvinne- og familieforbund har fryktet eskalering av situasjonen med stadig lengre reisevei for fødende kvinner. Allerede tidlig i 2011 tok vi dette opp med departementet. Vi møtte svært liten forståelse for vår bekymring. Vi har senere med jevne mellomrom tatt dette opp med ulike helseministere. Svarene har vært ulike – men kan summeres opp i at vi har så godt utstyrte ambulanser!! Vi har aldri vært i tvil om at ambulansene både er godt utstyrt, ei heller at ambulanspersonellet er kunnskapsrike. Men skal det være slik at vi i hovedsak skal føde i ambulanse eller i baksete på privatbiler parkert i en busslomme eller i veikanten?

Presset på de større fødeavdelingene er naturlig nok økende i og med nedleggelse av fødeavdelinger lokalt. Dette har medført kortere liggetid ved fødeavdelingen. Videre at mor og barn heller må komme tilbake for oppfølging. Mye skal etter hvert overlates til helsesøster i kommunen. Hvem? – er et naturlig spørsmål. Mangelen på helsesøstre er også stor og deres arbeidsbelastning er stor. Jordmødre har vi også mangel på. Hva da med oppfølging og muligheter for å få råd og veiledning? Når reiseavstanden til fødeavdeling er 2 timer eller mer med bil, sier det seg selv at mange kanskje kan føle seg ensomme.

Lokale fødetilbud som har vært lagt ned er i noen tilfeller erstattet av lokalmedisinske sentre. Disse har svært ofte alle funksjoner – med unntak av et fødetilbud. Noen steder har det lokalmedisinske sentret fått adskillig bedre og bredere tilbud. Det er bare fødetilbudet som er fjernet. I sin tid var begrunnelsen for nedleggelse av lokale fødetilbud at det var nødvendig med et visst antall fødsler for å opprettholde forsvarlig kompetanse. Andre ganger har begrunnelsen vært at man trenger akuttmedisinsk kompetanse. Hva blir den neste begrunnelsen? Jeg håper det ikke er at vi sparer penger eller trenger sengene til noe annet. Men det ville faktisk ikke forundre meg.

Når presset på fødeavdelingene er stort betyr dette også at det fort kan være usikkerhet om hvor man skal føde. Med vei og føreforhold i vårt vidstrakte land blir dette en ekstra belastning.

Fødende kvinner trenger trygghet og forutsigbarhet rundt sin fødesituasjon. Slik det er nå er dette langt fra tilfellet for mange.

Norges Kvinne- og familieforbund har bedt om et hastemøte med helseministeren for igjen å forsøke å belyse situasjonen og få til stans i nedleggelsene som raser landet rundt. Vi venter ennå på svar på den henvendelsen.

Inntil noe skjer – så vil altså fortsatt fødende kvinner sendes rundt som pakkepost.

Fødende kvinner gir liv til kommende generasjoner – en viktig innsats. Da burde vi kunne satse på forholdene rundt. Barna er fremtiden – de fortjener faktisk at vi fra dag en prioriterer dem.

Takk til de ansatte som nå tydelig sier fra – la oss håpe at de blir hørt og at endringer skjer – og det raskt.

Elisabeth Rusdal

Forbundsleder

Norges Kvinne- og familieforbund

STATSBUDSJETT 2016

DETTE FORVENTER VI KOMMER I FORSLAGET TIL STATSBUDSJETT FOR 2016

7. oktober

Vi er klar over at landets økonomiske situasjon er stilt overfor utfordringer og at det sammen med statsbudsjettforslaget vil fremmes en skattereform.

Vi har følgende forventinger til det som om noen timer legges frem:

• Styrking av kommuneøkonomien

Kommunene har allerede i dag mange oppgaver som de ikke klarer å løse på en tilfredsstillende måte. Dette er f.eks.:

~ Hjelp til barnefamilier ved akutt sykdom – husmorvikar

Flere kommuner har ikke dette eller planlegger å kutte ordningen

~ Eldreomsorgen

Mange eldre som har behov for sykehjems plass står fortsatt i kø.

Bemanningen på mange sykehjem er for lav

~ Skolehelsetjenesten

Stadig oftere etterlyses det mer tilstedeværelse av helsesøster ved den enkelte skole

~ Skolenedleggelse

Flere og flere skoler legges ned i barns nærmiljø. Det blir større skoler og barn får lang reisevei til/fra skole

• Tiltak som stanser nedleggelsen av lokale sykehus og fødetilbud

Det har over lang tid vært nedleggelse av lokal-sykehusfunksjon. Gradvis reduseres det faglige miljøet og tilbudene flyttes til de større sykehuse-
sene. Dette gjelder også fødetilbudet. Fra deler av landet signaliseres det at de større sykehuse-
ne ikke makter sine oppgaver.

Fødende kvinner fraktes rundt som pakkepost. Når lokale fødetilbud legges ned f.eks. på Vestlandet og kvinnene tenkes fødetilbud på Haukeland sykehus der de ansatte har varslet at tilbudet i helgene ikke lenger er forsvarlig. Hvor skal de da reise?

- **Tiltak som medfører økt utdanning av jordmødre og helsesøstre**

Behovet for økt antall helsesøstre og jordmødre har lenge vært dokumentert. Vi forventer nå at regjeringen kommer med tiltak som medfører økt utdanning av disse to yrkesgruppene.

Dette vil medføre styrking av helsestasjonstjenesten og skolehelsetjenesten. Samtidig som det vil bidra til at fødende kvinner som transporteres rundt for å føde, er sikret jordmor med under transporten.

- **Barnetrygden må økes**

Barnetrygden har lenge vært akterutseilt i forhold til pris- og kostnadsutviklingen ellers. Vi forventer nå at dette etterslepet dekkes inn og at det innføres indeksregulering av ordningen.

- **Integreringstiltak – åpen barnehage**

Åpen barnehage har vist seg som et effektivt integreringstiltak. Tilskuddsordningen til denne type barnehage er imidlertid såpass uforutsigbar at mange kommuner ikke har eller tenker å legge ned ordningen. Med den økte strømmen av flyktninger som nå kommer til landet, vil nettopp en styrking av dette tilbudet være viktig.

Forslag om ekstra tilskudd til denne barnehagedriften forventer vi kommer enten i dagens forslag eller i tilleggsmeldingen som statsministeren i går varslet vil komme om en måned.

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) har over 3 300 medlemmer fordelt på over 220 lokallag rundt i hele landet. Forbundet er opptatt av kvinne- og familiepolitikk, forbrukerspørsmål og internasjonalt samarbeid. I 100 år har forbundet satt sitt preg på utviklingen av dagens samfunn enten i form av å etablere nødvendige tiltak eller ved å fremme forslag til tiltak/endringer. K&F etablerte i sin tid både husmorvikarordningen, hjemmehjelpstjenesten og helsestasjonene. Dette er ordninger som det offentlige i dag har overtatt. Forbundet har også bidratt sterkt til at

barnehagedekningen er god gjennom å sikre statlig støtte til privat barnehagedrift samt drift av en rekke barnehager landet over i lokallags regi.

LIKESTILLINGSMELDINGEN

9. oktober

“Når regjeringens Likestillingsmelding legges frem i formiddag håper vi virkelig at den inneholder en definisjon av hva regjeringen legger i begrepet. Vi håper at likestillingsmeldingen våger klart å definere hva likestilling er”, uttaler forbundsleder Elisabeth Rusdal i Norges Kvinne- og familieforbund.

Likestilling handler ikke bare om rettigheter, det handler om respekt og likeverd og IKKE minst respekt for den enkeltes verdivalg. Her har vi en lang vei å gå her i landet.

Vårt forbund har arbeidet med spørsmål knyttet til kvinner og likestilling og familie og likestilling i 100 - år.

Vi gleder oss til å lese meldingen og se hva som foreslås. Vi er klare til å ta debatten.

VERDENREKORD ER ET FAKTUM

20. oktober

Verdens største lappeteppe er strikket av medlemmer av Norges Kvinne- og familieforbund. Det er i kveld godkjent av Guinness rekordbok. Målene på

det nye rekordteppet er: 566,279 m². Det veide 311,03 kg. Brukt 654 800 meter garn som tilsvarer 6548 nøster. Bruk av garn tilsvarer en verdi på ca. 229 000 krone. I mer enn 2 år har medlemmene i forbundet strikket lapper og laget tepper.

Norges Kvinne- og familieforbund er 100 - år. I forbindelse med jubileet har organisasjonen satt seg som mål å lage verdens største strikkede lappeteppe. Dette er et ledd under motto: Omsorg som varmer. Mange hundre mindre lappetepper fra alle kanter av landet kom til Oslo i midten av september. Dette ble så sydd sammen til ett stort teppe. Det er kontrollmålt, veid og inspisert for riktig håndarbeidsteknikk. Alt dokumentert og sendt inn til Guinness rekordbok.

Teppeet er så demontert og overlevert til syke- og aldershjem rundt i landet. Svært mange tepper ble overrakt Frelsesarméen som skal benytte dette ved sine mottak. Så rekordforsøket vil varme i mange, mange år.

Vedlagt følger bilde som viser monteringen som skjedde på Youngstorget lørdag 19. september.

Fakta om Norges Kvinne- og familieforbund

Forbundet ble stiftet i 1915 av Marie Michelet. Hun hadde også tilknytning til Bærum hvor hun blant annet startet Rosenvilde husmorskole.

Forbundet ble stiftet under navnet Hjemmenes Vels landsforbund. I 1933 skiftet forbundet navn til Norges Husmorforbund for i 1997 å skifte til dagens navn Norges Kvinne- og familieforbund.

I løpet av forbundets 100-årige historie er det ikke lite den har bidratt med i utviklingen av gode nærmiljøer og viktige tiltak for kvinner og familier. Bærums første private barnehage ble etablert i 1950-årene. I mange år drev organisasjonens lokallag helsekontroll for kvinner. Forbundet tok initiativet til dannelsen av helsestasjoner, lokale fødetilbud, hjemmehjelpsordning og husmorvikarer. Fortsatt drives det barnehager i noen lokallags regi.

Nasjonale tiltak er barnetrygd til 18-år, kontantstøtte, verdisetting av ulønnet omsorgsarbeid, omsorgslønn, varedeklarasjon og merking av opprinnelsesland for frukt og grønnsaker.

I dag arbeider forbundet for innføring av skolemåltid – et tilbud startet av Snarøya kvinne- og familielag, sørge for husmorvikarordning til barnefamilieene i alle kommuner. Videre er forbundet engasjert i bevaringen av lokale fødetilbud, en nasjonal omsorgslønnsordning lik over hele landet, motvirkning av vold og mobbing og det å skape inkluderende lokalmiljøer.

Forbundet arbeider også internasjonalt med likestillings- og familiepolitiske spørsmål. I tillegg driver forbundet bistandsprosjekter særlig rettet mot kvinner i andre deler av verden.

SITUASJONEN FOR FØDENDE KVINNER

22. oktober

På bakgrunn av oppslag blant annet i Bergens Tidende er vi mer enn bekymret for fødetilbudet. Haukeland er et av de store fødetilbudene i landet - når det også her er problemer da er vi kanskje ikke lenger bare bekymret, men vi finner situasjonen dramatisk.

Fødende kvinner trenger trygghet og forutsigbarhet.

Fødende kvinner i Norge har krav på gode fødetilbud - de gir liv til kommende generasjoner.

Vi har tidligere forsøkt å varsle at situasjoner som den ved Haukeland kunne oppstå. Nå skjer det. Det er beklagelig. Vi ba derfor på bakgrunn av oppslaget om Haukeland sykehus om et møte med statsråden. Vi har i svar fra departementet fått melding om at saken er overlatt Helsedirektoratet.

Vi retter derfor denne henvendelsen for å få mer informasjon om hva som gjøres og hvilke planer som finnes for å bedre forholdene. Hvorvidt direktoratet ønsker å gi dette skriftlig eller vil at vi skal møtes for å diskutere forholdene, så er vi åpne for det.

Internasjonalt seminar i Bergen, Jaktet i hjemlandet - uønsket i Norge

FLYKTNINGER, INTERGRERING, ØKONOMI OG BISTAND

29. oktober

I disse dager står Norge i likhet med mange andre land i Europa overfor utfordringen med å løse den enorme flyktingestrømmen. Debatten raser om hvor mye det vil koste og hvordan tingene skal løses. Men slik situasjonen er så er det ikke tid til lange dis-

kusjoner – for situasjonen kom så raskt og akselererte så raskt at nå må løsninger på plass fortløpende og helst skulle de vært der “i går”.

Vi får via media høre om situasjonen i Sverige og protestene der. Videre hører vi norske politikere som sier at det beste er å hjelpe folk der de er. De som lever under krig og konflikt er neppe enig i det. Og hva gjør vi for å løse disse konfliktene?

Men det mest interessante her er debatten om å hjelpe der folk er og samtidig kravene om integrering. Når man ser disse to temaene opp mot forslagene i statsbudsjett for 2016 – det er da spørsmålene kommer i hodet.

Hvordan kan vi hjelpe folk der de er – dersom vi skal foreta store kutt i bistandsbudsjettet?

Integrering er avhengig av to parter – de som skal integreres i vårt samfunn og vi som borgere i dette samfunnet. Vi vet at mange er skeptiske og vegrer seg. Ofte er dette forårsaket av mangel på kunnskap og informasjon. Her gjør mange frivillige organisasjoner et viktig arbeid gjennom tiltak som bidrar til å øke kunnskapen om forhold og bakgrunn i land der flykninger kommer fra. Skal vi bedre integreringen må det med andre ord økt informasjon ut til innbyggerne i Norge. Hvordan tenker man seg at dette skal skje fremover når det er store kutt i informasjonsstøtten?

To enkle spørsmål som jeg håper kan besvares – vi trenger det vi som frivillig arbeider med både bistand og informasjon for å se en vei ut av noe som akkurat nå virker helt meningsløst.

Elisabeth Rusdal

Forbundsleder

Norges Kvinne- og familieforbund

NASJONAL SYKEHUS- OG HELSEPLAN VI FRYKTER FORSLAG SOM RAMMER FØDENDE KVINNER OG DERES FAMILIER

20. november

Vi venter med spenning på innholdet i regjeringens forslag til nasjonal sykehus- og helseplan. Vi frykter nedleggelse av akuttkirurgi. Det vil da trolig bety nedleggelse av flere fødetilbud rundt i landet. Skjer dette så er det skandaløst og direkte ansvarsløst. Når vi sier det så skarpt allerede nå så er det fordi jordmødre flere steder, blant annet ved Haukeland, advarer om forholdene for fødende kvinner. Vi erfarer at det er et økende antall transportfødsler og stadig flere får lengre reisetid til fødeavdeling. I tillegg så går liggetiden ned og noen steder må fami-

lien tilbake den lange veien til fødeavdelingen for nødvendige kontroller.

Når så mange kommuner sliter med å ha et tilfredsstillende helsestasjonstilbud – da er vi dypt bekymret.

“Vi håper i det lengste at regjeringen tar fødende kvinners situasjon på alvor og sikrer eller helst utvider dagens tilbud. Vi frykter imidlertid at dette ikke blir tilfelle. I så fall skal vi stå på og jobbe som best vi kan sammen med våre nesten 3 500 medlemmer,” sier forbundsleder Elisabeth Rusdal i Norges Kvinne- og familieforbund

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) har nesten 3 500 medlemmer fordelt på over 220 lokallag rundt i hele landet. Forbundet er opptatt av kvinne- og familiepolitikk, forbrukerspørsmål og internasjonalt samarbeid. I 100 år har forbundet satt sitt preg på utviklingen av dagens samfunn enten i form av å etablere nødvendige tiltak eller ved å fremme forslag til tiltak/endringer.

K&F etablerte i sin tid både husmorvikarordningen, hjemmehjelpstjenesten og helsestasjonene. Dette er ordninger som det offentlige i dag har overtatt. Forbundet har også bidratt sterkt til at barnehagedekningen er god gjennom å sikre statlig støtte til privat barnehagedrift samt drift av en rekke barnehager landet over i lokallags regi.

HUSMORVIKAR- IKKE FOR HVERDAGSUTFORDRINGER, MEN FOR DE AKUTTE SITUASJONER

9. desember

«Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) ønsker husmorvikartilbud i alle landets kommuner. Vi ønsker IKKE en ordning som skal løse de daglige utfordringene som barnefamilieene møter. Vi ønsker husmorvikar for å bistå barnefamilier som opplever akutte situasjoner», uttaler forbundsleder Elisabeth Rusdal i Norges Kvinne- og familieforbund.

Akutte situasjoner kan være i forbindelse med ulykker, alvorlig sykdom og slike ting som rammer en av foreldrene. Aleneforeldre og familier der en av foreldrene pendler eller arbeider skift er også grupper som kan ha et behov for et slikt tilbud. Ikke alle har et nettverk rundt seg som kan trå til. Dagens besteforeldre er som regel i fulltids lønnet arbeid. Flytte og bosettingsmønstre gjør at det ikke er sikkert familie eller nærstående bor i nærheten.

Det er ikke nødvendigvis slik at store utfordrende situasjoner kan planlegges slik en flerbarnsfød-

sel til en viss grad kan. Bekkenløsning, komplikasjoner ved fødsel, ben/armbrudd og lignende oppstår som regel akutt på samme måte som alvorlig sykdom. Svangerskapsdepresjon er et annet eksempel på situasjoner der en kan ha behov for bistand en periode.

K&F har registrert at enkelte tar til orde for at hjemmehjelp eller hjemmesykepleie kan være en løsning. Vi er usikre på dette. Disse tjenestene er allerede i dag også temmelig belastet. I tillegg er dette ordninger man må søke om og søknaden må behandles. Dette kan ta dager eller uker. Målgruppen, slik vi ser den for husmorvikarordning, er i en situasjon der behovet er akutt og der det blir vanskelig å vente i dager.

Tilbudet om akutthjelp til barnefamilier skal ikke være et tilbud over lang, lang tid. Det skal være et akutt tilbud over kortere tid.

K&F mener at ordningen må ha en egenandel basert på familieinntekt på lik linje med andre kommunale ordninger med gradert egenbetaling.

«Vi er klar over at det er tilbud i mange kommuner, men erfarer at fortsatt mange kommuner

ikke har noe tilbud. Vi ønsker å få en bedre oversikt. Derfor hører vi gjerne fra dem som mener de har et behov for husmorvikar, men som ikke får det. Selvsagt hører vi gjerne fra dem som i dag nyter godt av en husmorvikar eller et tilsvarende tilbud.

Vi deltar selvsagt i debatten rundt utformingen av et slikt tilbud og hvordan det bedre kan organiseres. Barnefamilier i akutte situasjoner trenger dette – og vi er opptatt av å finne gode løsninger», avslutter Elisabeth Rusdal, forbundsleder i Norges Kvinne- og familieforbund.

Norges Kvinne- og familieforbund har med sine 3 500 medlemmer fordelt på over 200 lokallag arbeidet i 100 år for kvinne- og familiepolitiske spørsmål. Forbundet drev i sin tid skoler for utdannelse av husmorvikarer og bidro til at ordningen ble etablert i sin tid. I tillegg til saken om husmorvikar er forbundet aktivt engasjert i fødetilbudet rundt i landet, innføring av skolemåltider for å nevne noe. Forbundet er internasjonalt engasjert i kvinne- og likestillingspolitiske spørsmål og driver også grasrotnære kvinnerelaterte prosjekter i blant annet Uganda, Kenya og på Sri Lanka.

Fra Søre Sunnmøre gruppes 75-års jubileum.

Fra venstre: Randi H. Hindseth, Jorid Klette Berg, Liv Beate Elnan Garnvik, Trine Berg Fines, Anne Eggestøl, Guri Punde Moen, Gunvor Rognes, Helen Blind Brandsfjell og Marit Valseth Evavold

«Trøndertreff 2015»

Akershus Krets

Kretsstyret har bestått av:

Kretsleder: Solvor Larsen
Sekretær: Liselotte Bjelke
Kasserer: Cecilie Huseby

Kontakter:

Kvinner Frivillige Beredskap:
Liv Holst
Internasjonalt Utvalg: Anna Solberg
Håndverkssted For Barn og Unge:
Marte Aastad

Solvor Larsen

Virksomhet i kretsen

Antall lag pr. desember 2015: 17 stk. Antall medlemmer pr. desember 2015/2014: 2014: 416 betalt, 417 aktive. Styremøter ble holdt: 17. mars, 21. april, 2. september og 16. desember. Vi hadde i tillegg telefonmøter den 25. mars, 4. juni, 14. oktober. Kretsens årsmøte ble avholdt den 15. april.

Arbeidsoppgaver:

Innspill på høring om tiltaksplan for barn og unge i Bærum Kommune. Brev til Gjøannes Kvinne- og familielag om nåværende situasjon 17. april 2015. Administrasjon rundt Jubileet. Administrere e-post. Kommet med innspill til en eventuell organisasjonsendring.

Virksomhet i lagene:

I forhold til innsendte aktiviteter på skjema fra forbundet sentralt, er det enkelte lag som tilrettelegger andre typer av samlinger, så som for eksempel: Førstehjelpskurs, hobbytreff for eldre, feiring av kvinnedagen, julemiddag, juleverksted, hobbykveld, brukkøysalg, ulike aktiviteter sammen og for ungdom på Hundesund, markedsføring av Kvinne- og familieforbundet på Hundesund samt sommertur.

Dette viser tydelig at i Akershus har vi et mangfold av aktiviteter som er tilrettelagt ut ifra interesse og behov i de ulike delene i fylket. Dette er meget positivt og vi oppfordrer til fortsatt godt arbeid videre. Har DU/DERE tenkt på mer markedsføring av aktivitetene?

Solvor Larsen
Kretsleder

Aust Agder krets

Kretsstyret har bestått av:

Kretsleder: Else Marie Holm
Kasserer: Anne Marit Hovstad
Styremedlemmer: Esther Haugland,
Anne Grete G. Birkenes og Gro
Herdis Jareid

Else Marie Holm

Virksomhet i kretsen

Vi har hatt 2 ordinære styremøter, hatt kontakt via e-post, årsmøte,

deltatt på 100 års jubileet til forbundet og på internasjonalt seminar i Bergen. Vi har også deltatt på en fellestur til Hillestad.

Virksomhet i lagene

K&F, Evje

Laget har holdt to lagsmøter, reist på tur til Kristiansand til kretsårsmøtet som ble holdt der. De har deltatt i frivilligsentralens arbeide. Laget har ryddet i gamle papirer og protokoller. De støtter: Blomsterstiftelsen med kr. 500, støttegruppe for Jamshild Naza med kr. 500, Flerkulturell kvinne gruppe med kr. 5000.

Medlemstall: 6

K&F, Hornnes

Laget har hatt fem medlemsmøter med ulike temaer som: Påsketradisjoner (nye og gamle), bretting av servietter og pynting av bord, potetlapper med div. tilbehør, julemøte og årsmøte. Laget har dratt på tur til Kristiansand, med besøk på Kvarstein gartneri og spist middag på Sørlandssenteret. De har også dratt på tur til Vassendvann på Ulebergheia. De har holdt bunadskurs for åtte personer og svømming/vanngymnastikk for til sammen 56 personer.

Medlemstall: 7

K&F, Risør

Laget har hatt ett årsmøte, to styremøter, ett julemøte, de har deltatt på kretsens årsmøte og på felles tur til Hillestad. De har også deltatt på 100 års jubileet til forbundet og de har kjøpt lodd i landslotteriet.

I samarbeid med Risør Røde Kors startet laget opp et strikkekurs for kvinner på asylmottaket i kommunen. Laget kjøpte en startpakke med garn og strikkepinner til alle kvinnene som kom på kurset. Strikkekurset fikk god oppslutning. Mellom 9 og 12 kvinner møtte hver tirsdag i 2 timer, til hyggelig samvær og strikking i alt 12 ganger fra januar til april.

K&F, Risør ble spurt av årsmøtet om å arrangere en felles tur til Hillestad Galleri.

Laget har gitt gave til Psykisk Helse i Risør kommune. Gaven skulle brukes til kjøp av et drivhus og planter. De bevilget kr. 5000,- til dette formålet.

Laget hadde et innlegg i Aust Agder Blad og Agderposten 28.04.15. om "Nødvendig trygghet for mor og barn" vedr. nyfødtposten ved Sørlandet Sykehus Arendal som er foreslått nedlagt og overført til Sørlandet Sykehus Kristiansand.

På årsmøtet i januar kom det forslag om å markere forbundets 100 års jubileum med et arrangement i nærmiljøet. Lørdag 31.10.15 arrangerte laget et hyggetreff på Tjennasenteret for eldre. Arrangementet ble omtalt i Aust Agder Blad.

K&F, Risør har holdt ett bunadskurs våren 2015 med 7 deltakere og ett bunadskurs høsten 2015 med 10 deltakere.

Laget hadde pr. 31.12.15 4 medlemmer

K&F, Grimstad

Laget har holdt fem styremøter, ett årsmøte, deltatt på årsmøtet i kretsen, de har deltatt på italiensk kurs, deltatt på fellestur til Hillestad, hatt møte med Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) om beredskap og arrangert møte sammen med biblioteket om beredskap.

Laget har støttet SOS barnebyer med kr. 1800, kjøpt lodd i landslotteriet til forbundet for kr. 300 og har Oikos medlemskap kr. 150.

K&F, Vegusdal

Laget har hatt årsmøte og tre styremøter. De har vært medarrangører på Bingo, deltatt på museumsdag i Fjermedalen. Støttet Kulturforum med kjøp av 20 tangenter til nytt piano til kr. 250,- pr. stk. Årets tur gikk til København der 10 medlemmer hadde en kjempefin tur med mange opplevelser. Vi var 11 medlemmer fra laget som deltok på forbundets 100 års jubileum 17. – 20. september i Oslo.

Lagsmøter: I samarbeid med Vegusdal Bygdekvinne lag hadde de kafé på IL Gryns mimrekveld, Strikkekaffe/lagsmøter, museumsdag i Fjermedalen, Tyttebærfestival, de hjalp til under «Julemoro ved butikken», juleavslutning med flott julekonsert i Kilden med Sissel Kyrkjebø, arrangerte grøt fest for elever og lærere ved en lokal skole noe som ble et veldig vellykket arrangement. De har kjøpt lodd i landslotteriet og deltatt på fellestur til Hillestad.

Pr. 31.12.2015 var medlemstallet 13 stk.

K&F, Lillesand

Laget har ikke avholdt medlemsmøter men har hatt 6 styremøter.

De har deltatt på årsmøtet til Lillesand Eldresenter, kretsens årsmøte, blomsterbarnetog under Lillesandsdage og 100 års jubileet til forbundet.

De har arrangert 4 eldre treff på Eldresenteret på våren og 4 på høsten, samt 2 treff på Dovreheimen. De har også kjøpt lodd i landslotteriet og deltatt på fellestur til Hillestad.

Laget har gitt støtte til SOS barnebyer og gitt kr. 100 000 til COWA CVTS.

Kretsstyret takker alle for ett flott år.

Internasjonal kontakt takker K&F, Lillesand for kr. 10 000 og K&F, Aust Agder krets for kr. 20 000 til COWA CVTS.

Else Marie Holm

Kretsleder

Bergen og Midthordland krets

Kretsstyret har bestått av:

Postkontakt: Solveig Thomassen

Kasserer: Christine Andreassen

Sekretær: Anne Britt Bø

Studieleder: Trude Aarseth

Styremedlem: Kari Lahn Knudsen

Internasjonal kontakt/styremedlem:

Merethe B. Strømmen

Varamedlem: Anne-Kristine Bakke

Varamedlem: Ingrid Axelsen

Varamedlem: Brita Lund

Solveig Thomassen

Virksomhet i kretsen

Ingen lag er lagt ned i 2015. Kretsen har fremdeles 12 lag og har totalt 321 medlemmer, en nedgang på 26 medlemmer fra 2014.

Kretsstyret har hatt 7 ordinære styremøter. Heller ikke i 2015 har kretsen hatt kretsleder, men har fungert med et arbeidsstyre med postkontakt.

Kretsstyret med varamedlemmer består av personer fra 6 av våre lag. Vi har en meget god dialog oss i mellom og utenom styremøtene har vi jevnlig kontakt pr. e-post.

Bokkafé

Kretsen har arrangert to bokkaféer i 2015. Den første den 9. mars i forbindelse med Kvinnefestivalen og kvinnedagen 8. mars, og den andre på høsten.

Først var det forfatter Monika Nordland Yndestad som fortalte om sitt forfatterskap og den 19. oktober var det den unge forfatteren Anne Helene Guddal som fortalte om sitt forfatterskap. Begge arrangementene var godt besøkt, og vi takker Bergen offentlige Bibliotek for kjempegodt samarbeid og Kari Lahn Knudsen for hennes engasjement i bokkafé-arrangementene.

Årsmøtet 2015 ble avholdt 13. april på Dankert Krohn Seniorcenter med 19 stemmeberettigede tilstede. Totalt deltok 26 medlemmer.

Vi startet ved at forbundsleder Elisabeth Rusdal holdt et inspirerende innlegg. Besøk fra Oslo er alltid oppmuntrende. På årsmøtet ble det bl.a. vedtatt at kretsen skulle gi økonomisk støtte til medlemmene i forbindelse med forbundets jubileum.

Ospeli Barnehage:

Kretsstyret ble også gitt fullmakt til å jobbe videre med et eventuelt salg av Ospeli Barnehage, under forutsetning av at et brukbart tilbud ble mottatt.

Internasjonalt seminar 9. og 10. mai i Bergen:

Kretsen var med å arrangere internasjonalt seminar i Bergen hvor temaet var:

Jaktet i hjemlandet og uønsket i Norge, med undertitler:

- Livet i skjul i nytt land
- Mine erfaringer – et liv på flukt
- Asylbarna – rettigheter og muligheter
- Myndighetenes utfordringer

Dette er meget aktuelle temaer, kanskje enda mer i dag. Søndag 10. mai var det oppsummering av dagen før, og det ble sendt ut en pressemelding om dette temaet.

Representasjon

100 års jubileum 17. - 19. september i Oslo:

Forbundets 100 års jubileum ble feiret med brask og bram i Oslo. Kretsen var skikkelig representert med 26 medlemmer fra 7 av våre 12 lag. Dette ble en fantastisk opplevelse for oss alle. Mange av lagene som var representert hadde med seg «lapper» til lappeteppet, og dette resulterte i en verdensrekord. Hver av deltagerne ble sponset av kretsen med kr. 2000.

Lokalhistorisk Arkiv i Bergen (LAB):

Randi Krüger representerte kretsen på LABs årsmøte.

8. mars initiativet:

Solveig Thomassen er regnskapsfører for 8. mars komiteen i Bergen og sitter i arbeidsutvalget.

Sentralt:

Merethe B. Strømme er sekretær i Internasjonalt utvalg sentralt. Bjarnhild Hodneland er fylkesleder i KFB-Hordaland, sitter i Fylkesmannens beredskapsråd og i KFB sentralt.

På Landsmøtet 2014 ble Randi Støre Gjerde valgt inn i Prinsippprogram-komiteen, og Eldbjørg Gunnarson er varamedlem i samme komité.

Christine Andreassen er sentralstyremedlem.

Virksomhet i lagene

5 av våre 12 lag driver barnehager med varierende størrelse. Lagene har hatt 27 møter som varierer fra rene lagsmøter med foredrag og diskusjoner, til teaterbesøk og turer.

Lagene har et imponerende og variert program på møtene sine. Riktignok er nok aktivitetene litt færre enn tidligere, men fremdeles er det svært mange interessante og spennende foredrag og tilbud. Det kan nevnes; Trim for lagsmedlemmer/voksne, barnetrim, bading for førskole/barnehagebarn, pilates, eldre treff på dag- og kveldstid samt julemøter og basarer. Mange av lagene sliter dessverre med en tilårskommen medlemsmasse og har få unge medlemmer. Flere av styremedlemmene i lagene har sittet i samme posisjoner i veldig mange år. Fra lagene kan nevnes:

K&F, Hundvåkøy kjemper for Trolandshammer barneskule. De har også hatt møte med tema: Kvinnens helse. Også i år har de hatt ansvar for TV-aksjonen på øyen deres. I tillegg har de hatt basar til inntekt for samfunnshuset. I år fikk de inn kr. 137 000,-. Slikt står det respekt av.

K&F, Drøna/Rostøy er også et av lagene som engasjerer seg i TV aksjonen og går med bøsser. I tillegg driver de barnehage.

K&F, Os laget driver fremdeles sammen med den lokale Sanitetsforeningen «Jenteklubben» for psykisk utviklingshemmede damer, noe de har gjort i mange år. De har hatt mange møter både med teaterbesøk og omvisning i Audun Hetlands atelier.

Under årets TV-aksjon var laget med på bøsseinnsamlingen og var også ansvarlig for serveringen sammen med mange gode hjelpere.

K&F, Straumsgrend driver barnehage og nesten all aktivitet er knyttet opp mot dette. Det vil si at de arrangerer St. Hans feiring, høstbasar og juleverksted for barn mellom 3-12 år.

K&F, Nordås betaler fast hver måned for et barn i SOS Barnebyer.

K&F, Skjoldtun driver barnehage med 54 barn, arbeidsstue, barnetrim og har mange aktiviteter knyttet opp til barnehagen.

K&F, Laksevåg er et av de største lagene i landet og driver en stor barnehage med 83 barn og 26 ansatte.

Fremdeles holder de kurs med syng av Laksevågsbunaden. Disse kursene har gått over svært mange år.

K&F, Ulriken er et aktivt lag med et variert program på møtene sine. Laget har arrangert teaterkveld, strikke- og heklemøte, museumsbesøk og et spennende møte med tema: «Hushjelp, familiemedlem eller yrke». De har i år også hatt et møte ang. Kvinne- og familiepolitikk. Laget er også alltid representert på kretsens kafémøter.

K&F, Fyllingen og Varden har hatt 6 møter med variert program. Et medlem har fortalt om et barneprosjekt i Kenya som laget har støttet økonomisk. Laget støtter økonomisk «Håpet» i Brasil. Juleavslutningen dette året var Julekonsert i Grieghallen med Sissel Kyrkjebø.

K&F, Tertnes har i år ikke hatt vanlige medlemsmøter, men driver barnehage med 28 barn. Videre driver de en strikkekafe i samarbeid med Garnstuen og dette har resultert i 2 studieringer. SIM Kulturmestringssenter er knyttet til laget, og Torsdagstreffet/eldre treffet – som laget har drevet i mange år - fikk tildelt Åsane bydels Kulturpris for 2015. Laget har også et fond og deler ut penger 2 ganger i året til Tertnesbeboernes beste.

K&F, Prestestien/Skinstø driver Kunst og Kultur ringen og arrangerer mange veldig interessante og gode møter og foredrag.

Dette er selvfølgelig bare et lite utdrag fra lagenes årsmeldinger, men som det fremkommer så støtter lagene forskjellige tiltak i andre land som: Barnehjem, skoler, barnehager. Noen lag har også «fosterbarn» som det betales for.

Det er veldig imponerende å lese alle lagenes årsmeldinger og det står stor respekt av alt arbeidet som nedlegges.

Tusen takk til alle dere som stiller trofast opp slik at lagsmedlemmer og andre kan få gode opplevelser og ny kunnskap om forskjellige tema.

Solveig Thomassen

Postkontakt

Finnmark krets

Kretsens styre har bestått av

Kretsleder: Hedvig Hansen

Nestleder: Aslaug Ukvitne

Kasserer: Arnhild Hegge

Virksomhet i kretsen og i lagene

Det har vært et spesielt K&F-år for mange av oss, med store og gode opplevelser. Det spesielle dette året er knyttet til 100 års jubileet til forbundet. Takk til alle som gjorde det mulig, vi er stolte av vår leder og hennes medarbeidere.

Medlemsmassen vår er ikke stor men vi støtter forbundets arbeid ved å betale kontingenten med stor glede. Vi har et «mini lag» med 3 medlemmer som holder fast på å være et K&F lag. De holder kontakt med kretsen og er godt orienterte om forbundets arbeid. De utøver ikke minst mange viktige oppgaver i sitt lokalmiljø.

Alle har vi ulike aktiviteter: Arrangerer 17. mai feiring,

kulturdager, julemesser, tilstelninger, lokale matdager o.l. I tillegg gis det bidrag til diverse formål i lokalmiljøet. Etter evne støtter vi forbundets landslotteri, TV-aksjonen, SOS Barnebyer, barn i Murmansk i Russland i samarbeid med Røde Kors.

Kretsen ga kr. 5000 i gave i anledning forbundets 100 års jubileum.

Ved kongelig besøk i Finnmark fikk K&F, Mehamn overrekke selvkomponerte strikkevotter til kongeparet. Det var en stor opplevelse i et lite lokalsamfunn.

K&F, Vadsø feiret sitt 80 års jubileum sammen med mange tidligere medlemmer i tillegg til flere samarbeidspartnere fra kommunen og andre lag og foreninger.

De har også hatt et vellykket samarbeid med Lions om deres prosjekt «Mitt valg» et prosjekt mot mobbing i barnehage og skole, dette har fått god respons fra byens innbyggere og lokal presse.

Vi har ingen store visjoner i lagene, vi forsøker å fremme forbundets saker ved å delta i nærmiljøet der vi er godt synlige med vårt forbunds flotte logo.

Sist men ikke minst, takk til dere vi traff og snakket med under jubileumsfeiringen og for samarbeidet om prosjektet verdens største lappeteppe «Omsorg som varmer».

Hedvig Hansen
Kretsleder

Hedmark Krets

Kretsens styre har bestått av:

Kretsleder: Anne Lise Bryhn

Nestleder/Studieleder:

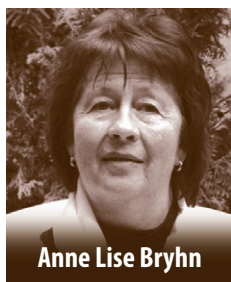
Jorunn Thoug

Kasserer: Anne Langdalen

Sekretær: Anne Lise Bryhn

Medlemmer: Berit Finnsen,

Målfrid Neerlandog Bitte Solberg

Anne Lise Bryhn

Virksomhet i kretsen

Nå er Forbundet i sitt 101. år og det består. At det er et viktig forbund er det ikke tvil om da man ser hvor mange saker som er nødvendige å trekke fram og jobbe med.

Kretsen som består av K&F, Nybergsund, K&F, Tørberget og K&F, Elverum, har hatt ett årsmøte den 11. april 2015 i Husmorlagets Hus.

Styret har hatt flere telefonsamtaler og også kontakt på nett.

17.-19. oktober var det stor feiring i Oslo da forbundet feiret sine 100 år med seminar på Grand Hotell i Oslo. Kretsleder deltok på feiringen den 18.oktober. Det var mange foredragsholdere med lærerikt innhold. Det ble også holdt festforestilling på Latter på Aker Brygge med Wenche Myhre og Hanne Krogh og vi fikk en god latter av komiker Cecilie Steinmann Neess.

Marie-prisen ble også utdelt der, den gikk til Tove Smaadahl ved Krisesentersekretariatet og Wanja Sæter fra Krisesenteret i Salten. Lørdag startet opp med nyde-

lig vær og vi gikk til Oslo Domkirke fra Grand Hotell. Etter gudstjeneste i Domkirken var det opptog med Kampen Janitsjar til Youngstorvet, hvor alle lappeteppene ble sydd sammen til ett stort teppe. Teppet ble målt og vi slo den siste rekord i Guinness rekordbok. Dette har vi strikket alle damer i Forbundet og vi klarte det...

På kvelden var det gallamiddag i Speilsalen på Grand Hotell og vår høye beskytter prinsesse Astrid fru Ferner var til stede. Dette var en stor opplevelse å få delta på. Forbundets jubileumsbok 2015, Arbeid for likeverd gjennom 100 år, kan bestilles på vår nettside eller ved å kontakte sekretariatet.

Miljødirektoratet går ut med: Nei til genmodifisert mais og mat i fremtiden.

Helsedirektoratet går ut med: Antibakterierestis- tens og god håndhygiene les medlemsblad nr. 2-2015.

Internasjonalt utvalg takker for alle bidrag i 2015.

Tidligere forbundsleder, nå æresmedlem, Ingunn Birkeland fylte 80 år i juni. Hun har klare meldinger og fokus på viktige saker.

Hedmark er av de heldige fylker som slipper så mye arbeidsledighet.

Altfor mange elever slutter på videregående, dette kan være en sak for oss, de unge er også vår framtid. Behovet for sykepleiere er stort, hele stillinger må til.

Diskriminering av kvinner, dette gjelder spesielt kvinner som opplever voldtekt eller seksuelle overgrep. Fødende kvinner er ikke en organisert gruppe, i flere år har det foregått nedleggelse av fødetilbud og det blir lenger reiseavstand. Dette skaper utrygghet.

Elverum sykehus består med sin fødeavdeling .

Omsorglønnen er i endring og vi må følge med. Dette kan gå utover kvinners pensjonspoeng.

Elverum videregående har begynt med havregrøt til skolens elever. Flott!

Les bladet vårt der står det mye om det internasjonale arbeidet vi holder på med.

Og andre viktige saker.

Jeg ønsker at vi får et nytt fint år i kretsen vår og takker for all den gode pågangsviljen som dere har. Sammen har vi laget et varmere samfunn med lappeteppene våre.

Anne Lise Bryhn
Kretsleder

Hordaland krins

Krinsens styre har bestått av:

Kretsleder: Sigrunn Strøm, K&F,

Strusshamn

Nestleder/BUA kontakt/Gruppeleder

Sunnhordland gruppe:

Haldri Karin Engenes

Kasserer: Liv Berit Solberg, K&F,

Kårevik

Sekretær: Irmelin Arnesen, K&F, Rubbestadneset

Studieleder: Margit Unneland, K&F, Langedalen

Sigrunn Strøm

Leder Askøy gruppe: Torill Drange
Kontakt for Sotra lagene: Kari Johnsen, K&F, Skogsvåg (leder for valgmennda)
Kontakt for Voss lagene: Anny Karin Forthun, K&F, Bolstadøyri (medlem av Prinsippprogramkomiteen)
Kontakt for Nordhordland lagene: Solveig Kloster, K&F, Langedalen
Kontakt for Hardanger lagene: Ingebjørg Bakke, K&F, Øystese
Internasjonal nemd i kretsen:
Leder: Tove Rognerud Hidle, K&F, Finnås
Kasserer: Haldri Karin Engenes, K&F, Finnås

Virksomhet i krinsen

Pr. 31/12-15 hadde kretsen 797 medlemmer og da er det noen få lag som ikke har sendt inn årsmeldinger. 3 lag har lagt ned virksomheten dette året. Dette gjelder K&F, Kysnesstrand, K&F, Ålvik og K&F, Sagvåg. Nå har vi 45 lag igjen i kretsen. Vi har kun Sunnhordlandgruppen igjen som har 14 lag.

Kretsen har avholdt 4 styremøter, der alle gruppekontakter og 1 gruppeleder har deltatt sammen med det valgte styret. På styremøte i november var sentralstyremedlem Christine Andreassen fra K&F, Laksevåg invitert.

2015 var et stort år for forbundet vårt. Vi feiret 100 års jubileum 17.-19. september, med stor feiring og mange representanter fra Hordaland. Kretsleder representerte kretsen og overrakte et bilde til glede for ledelse og de ansatte i sekretariatet i Oslo.

Årsmøte i kretsen ble holdt over to dager, da med innlagt 80-års jubileums feiring. Møtet ble holdt på Scandic hotell Kokstad. Vi hadde invitert sentralstyremedlem Olaug T. Pedersen. Hovedsaken vår var: «Fremtidig organisering av forbundet», dette i form av gruppearbeid som senere ble sammenfattet og sendt inn til forbundet. Vi hadde en fin feiring lørdag kveld, med tidligere kretsledere Solveig Vestrheim, Torill Handal, Kari Johnsen og undertegnede som gjester.

Virksomhet i gruppen

Den ene gruppen har hatt 4 styremøter. Gruppelederen deltar på styremøter i kretsen og innehar vervet som nestleder og BUA kontakt.

De andre gruppekontaktene deltar på styremøter og er en viktig støttespiller for kretsleder i forhold til å holde kontakt med lagene, for der igjen å formidle nytt fra lagene på styremøtene.

Virksomhet i lagene

Det er avholdt 263 medlemsmøter i tillegg til årsmøter. Temaer innen forbundets satsningsområder har vært: Strikking til prosjektet «Omsorg som varmer». Ca. 20 lag har rapportert at de har strikket lapper til dette prosjektet. Det er holdt strikke kaféer og strikkekurs. Flere lag har miljøtiltak i nærområdet, som kommer både barn, unge og voksne til gode. Mange støtter sin bygd med store pengesummer, noe som blir lagt merke til og er god markedsføring for laget. Det er f.eks. gitt blomster til eldre på pleiehjem, det er holdt grillkveld for eldre, «Stovegjester» på aldersheimen, kjøring til trim, gave til

Røde kors lokalt, julemesser, markedsdag i bygda, fest for innvandrere, ansvar for 17. mai feiring og lag har tatt del i «Friluftslivets dag». Det er gitt økonomisk støtte til en «leikeskog» ved en lokal barneskole. Det er strikket babyuer til Malawi og ett lag holder åpen barnehage for 26 barn. Lagene har ellers mange spennende aktiviteter i nærmiljøet:

Her kan nevnes «Historieformidlere» med tradisjonsbaking for 4. klasse, adventsfester, julegrantenning, pensjonistkafé, deltakelse i forskjellige arrangementer i bygdene, dugnadsarbeid i nærområdene og mange har som tradisjon å pynte i kirker til ulike anledninger. Flere lag har miljøtiltak som byttekveld, bruktmarked og rydding i nærmiljøet. Noen lag har dametrim/aerobic, basar og bingo, som er populært for å få inn penger til laget, quiz kveld er også på programmet og «Damenes aften» med aktuelt tema.

Tema på møtene i lagene har bl.a. vært demens, barnehjemmet Håpet, besøk av Enklere liv og ulike demonstrasjoner. Svært mange lag har spennende tematurer og reiser gjerne ikke så langt. Noen velger også å reise lengre.

Gaver/støtte til: Mange lag har fadderbarn i utlandet men gir likevel til landsdekkende foreninger og til lokal-samfunnet.

Tre lag har hatt jubileer i 2015: K&F, Kyte hadde 80-års jubileum og K&F, Rosslandsvåg og K&F, Tørvikbygd hadde 60-årsjubileum.

Studiearbeid i krinsen

Studieleder i krinsen har ikke holdt kurs i 2015. Ellers i krinsen har det vært avholdt 11 kurs fordelt slik: Sunnhordlandsgruppen 5 kurs på 120 timer og lagene i Hardanger 6 kurs på 147 timer. Dette er kurs som er meldt inn til Studieforbundet næring og samfunn og som dermed har fått kursstøtte. Det er ellers mange som har kurs rundt om som ikke søker om støtte, enten fordi de er for få påmeldte eller ikke godkjent hos SnS. Blant kurs som er avholdt kan nevnes: kurs i selvforsvar, lefsebaking, vårruller, kurs for pårørende, sykurs, hardangersømkurs, yogakurs m.m.

Aktiviteten i Sunnhordlandsgruppen og lagene i Hardanger er de som klarer å holde kursene i gang år etter år, det er flott! Disse kursene har vært svært varierte: Bunadskurs, litteratur, veving og spinning.

Studieleder har deltatt på styremøtene og årsmøtet i kretsen samt på årsmøte i Folkeakademiet og har fått støtte fra Folkeakademiet til årsmøtet 2015.

Margit Unneland

Studieleder Hordaland krins

Internasjonalt arbeid i krinsen

Krinsen har engasjerte medlemmer som driver innsamling og sending av klær, leker og pakker av ulike slag til U-land. Mange har fadderbarn og driver fjernadopsjon. Noen lag har egne tema på møtene som gjelder flyktning situasjonen, innvandrere o.l. Det står stor respekt av arbeidet dere driver.

Jeg vil på vegne av Internasjonal nemnd Hordaland tak-

ke hver og en av dere for alle gaver, store og små.
Hva 2016 vil bringe, det vil vise seg men endringer blir det nok for oss alle.

En stor takk til alle som har gjort vervene våre i Internasjonal nemnd i krinsen så rike. Det har gitt meg så veldig mye. Alle de kjekke menneskene vi har møtt, jeg ville ikke vært det for uten.
Tusen takk.

Tove Rognerud Hidle

Leder Internasjonal nemnd i Hordaland krins

Aktiviteter for barn og unge (BUA)

BUA-kontakt har sendt ut skjema for års rapportering i november. Dette er sendt til alle lagene i krinsen. Det har vist seg i ettertid at flere lag har drevet aktiviteter for barn uten å melde ifra om det. Jeg har allikevel klart å snappe opp en del tiltak fra lagenes ordinære årsmeldinger.

De som har sendt opplysninger om tiltak, kan skilte med flotte aktiviteter med stort engasjement der mange positive dugnadstimer er unnagjort. Mange barn og unge har fått god kunnskap samt hatt det sosialt sammen med jevnaldrende og med trygge voksne. Tenk på den kjempejobben du som arbeidsstue leder og medarbeider gjør. Mange unge, i tillegg til oss, setter stor pris på det.

Totalt har 115 barn deltatt i aktiviteter i arbeidsstueene. Både høst og vinter har det vært aktivitet hos enkelte lag. Timetallet er vanskelig å fastsette men med forberedelser, gjennomføring og etterarbeid, kan det nok bli over 100 timer. Totalt er det oppgitt 27 ledere i tillegg til ekstrahjelp, vikarer og foreldre.

Barna har vært på juleavslutning, tenning av adventslys og servering av pepperkaker, frukt og andre kaker. Ett lag har drevet aktiviteter for 50 barn en dag i «Ferieklubben» der det ble tur, grilling, fotball, hoppetau og ulike leker. Et lag bidrar til å gi penger til det lokale søndagsskolearbeidet slik at disse kan holde aktivitetsnivået oppe. Ett lag har laget lunsj i en barnehage. Ett lag har vært med i en 5. klasse på en skole og stekt «Klompkake». Ellers driver lagene med aktiviteter for innvandrerbarn, der språkopplæring er naturlig inkludert siden aktivitetene blir gjennomført sammen med norsktalende barn, dette skjer også på barnehagetrinnet.

Hva er blitt laget: Det er tegnet og malt, påskepynt, deco page på lys og servietter, maling på glass og baking. Ellers har barna lært å sy på maskin, lang sting og tungesting, de har så sydd bilder, handlenett og rispustearmer. Noen har tovet og lært om det unike og allsidige materialet som ull er. De har bl.a. laget tovet sitteunderlag og nålefilting. En har også kopiert fotografi over på tre fjøler, laget fugle- mater av tefat og kopper, termometer på rekved, minionsfigur boks av doruller, maling på glassfat, korgfletting i naturfarger, maling av legoansikt, perling, laget snømenn; redesign, mosaikklystaker, maling på plastflasker, laget bilde av trebiter, juledekorasjoner, andre dekorasjoner og diverse klipping og liming og ventearbeid er svært populært.

Vi takker for all innsats og håper at enda flere lag vil se verdien i å gi lignende tilbud til den oppvoksende

slekt. Vi setter stor pris på jobben dere gjør for barn og unge i hvert lag.

Jeg har også vært i kontakt med HFBU for å prøve å få våre medlemmer med på deres kurs, men de har vært fullbooket med egne medlemmer og har ikke hatt plass til flere deltakere.

Haldri Karin Engenes

BUA kontakt

Kretsleder takker dere alle for samarbeidet og er imponert over alt arbeidet som blir lagt ned i lagene. Lykke til med videre arbeid!

Sigrunn Strøm

Kretsleder

Hålogaland krets

Kretsens styre har bestått av:

Kretsleder: Trine Engmark

Nestleder: Ann-Kristin Evjen

Kasserer: Marie Tveita

Studieleder: Ann-Kristin Evjen

Styremedlem: Hansine Nystad

Internasjonal kont.: Myrthild Falch

Virksomhet i kretsen/lagene

Hålogaland krets har i 2015 bestått av 15 lag med 126 medlemmer. Beklageligvis er dette en nedgang på 2 lag og 25 medlemmer siden 2014.

Selv om det er nedgang i medlemsmassen, så er lagene aktive og kreative, og det skjer mye rundt om i kretsen. Tre lag har ikke oppgitt antall lagsmøter, men for de øvrige lagene ble det til sammen avholdt 65 møter.

Tradisjonen tro er mange aktiviteter knyttet til nærmiljøet så som: Lotteri, julemesser, lørdags kaféer, kirkekaffe og andre aktiviteter knyttet til stedets grendehus/samfunnshus, kirker og/eller servicesenter. Strandrydding og søppelplukking er det også noen som hjelper til med i lokalmiljøet. Det kurses også mye, -hovedsakelig er kursene i forskjellige håndarbeid og håndarbeidsteknikker. Det er avholdt kurs i lefsebaking, porselensmaling, fadder-kurs, sy-kurs og kurs i juletradisjoner. I tillegg har vi aktive vev- og strikkeringer.

Et lag eier duker og servise til utlån. Ett lag har feiret 8. Mars og arrangert fakkeltog mot nedleggelse av akuttberedskap samt servert mat til "klimapilgrimmen". Ett lag eier og har ansvar for bygdas lysløype. Ett lag eier og driver en barnehage med 25 plasser og 5 ansatte. De arrangerer også yoga-kvelder. To lag strikker velkomstsokker til bygdas nyfødte.

Tre lag har egne hus med ansvar og plikter. Naturligvis knyttes mye av aktivitetene opp mot drift og vedlikehold. Fadderordningene og økonomisk støtte til sos-barnebyer er også årlige aktiviteter for flere lag. De fleste av lagene ga strikketepper til verdensrekord-forsøket. Disse ble sydd sammen av to lag før videresending til Oslo. Til sammen ble det ca. 30 kg.

Noen av lagene er flinke til å arrangere turer for lagets medlemmer. Dette er viktig for å knytte nettverk,

og noen av lagene besøker hverandres lagsmøter.

Flere av lagene sendte medlemmer til forbundets 100-årsjubiléum i Oslo. Fra kretsens styre deltok Ann-Kristin Evjen.

Trine Engmark
Kretsleder

Nordmøre krets

Kretsstyret har bestått av:

Kretsleder: Anne-Lise Johnsen

Nestleder: Johanne Lillian

Kleven Avset

Sekretær: Lise G. Kleven

Kasserer: Jorunn Kittang Verlo

Styremedlem: Marit Lyngstad

Styremedlem: Mona Angell

Vara: Odlaug Lyse Kleven

Anne-Lise Johnsen

Virksomhet i kretsen og lagene

Verden endrer seg voldsomt på mange plan for tiden. Det gjør ikke vi på Nordmøre. Kretsens tre lag møttes i vår på Tustna, en perle på Nordmørskysten, til et trivelig kretsårsmøte. Vi delte våre erfaringer fra i fjor og ser at vi gjør det samme som vi har gjort i mange år. Det har en god grunn. Vi gjør det som lokalsamfunnene våre er vant til at vi gjør. Det som gleder dem rundt oss og er til nytte for mange både store og små. Leie av tid i svømmehallen, internasjonalt dag, utvekslingsprosjekt for ungdom, frokost på barneskolen, fokus på gamle håndverkstradisjoner, kirkekaffe og strikkekafé. Dette er noe av det vi gjør i tillegg til ulike engasjement i forbundssaker.

Vi er ikke helt sikker på hvordan forbundet bør være i fremtiden. Kretsleddet hos oss gjør nemlig ikke veldig mye. Valg er et evig tilbakevendende spørsmål. Egentlig blir det løst litt enkelt – alle gjenvelges i en eller annen funksjon i styret. Det skal vi slutte med. Vi må finne en vei videre. Om det skulle bli slutt på kretsleddet så har vi likevel lovet hverandre at vi skal fortsette å treffes en gang i året, og det blir da i tilfelle til en vårsamling uten budsjett og valg.

Det gleder oss å se at det er fokus på viktige forbundssaker. Skolemat, husmorvikar og fødesituasjonen både på landet og i byen. Det er viktig med et forbund som til en hver tid kan ha fokus på mennesket, stort eller lite, i et samfunn i rivende utvikling. Det er ingen uenighet om det. Vi har ikke løsningen på organiseringen, men vi vil gjøre vårt beste for at den skal fungere når vi har vedtatt den.

Beste hilsen

Anne-Lise Johnsen

Kretsleder

Nord-Trøndelag krets

Kretsens styre har bestått av:

Postkontakt: Anne M. Eggestøl

Nestleder: Liv Beate Elnan Garnvik

Kasserer: Trine Berg Fines

Sekretær: Liv Beate Elnan Garnvik

Studieleder: Jorid Klette Berg

Styremedlem: Inger Lise B. Røvik

Varamedlem: Astrid Opedal

KFB-kontakt: Jorid Klette Berg

Revisor: Solveig Løvli

Revisor: Astrid Opedal

Anne M. Eggestøl

Virksomhet i kretsen

Nord-Trøndelag krets av Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) ble stiftet 23. mars 1933.

Kretsen hadde pr. 31.12.15 95 medlemmer, 9 aktive lag og 3 hvilende lag.

Årsmøtet i 2015: Trøndertreff med kretsårsmøte 24.04.15 - 25.04.15. 5 medlemmer fra Nord-Trøndelag og 4 medlemmer fra Sør-Trøndelag deltok. Kretsleder Randi Hindseth ledet og inspirerte medlemmene gjennom Trøndertreffet.

Kretsen produserte eget programheftet med oversikt over lag og deres aktiviteter, kretsens årsmelding og litt om K&Fs saker.

Virksomhet i lagene

Styre- og medlemsmøter der forbunds saker ble diskutert, vedlikehold av husmor hus, drift av barnehage, besøk på sykehjem med kaffe, sang og musikk, gaver til treningssenter i lokalmiljøet, Basar til inntekt til forsamlingshus, ny komfyr til museet, juleverksted på museet, lørdagskafé, julegrøt for eldre, pyntet sommergata med blomster i bygda, deltakelse på Frivillighetsentral, strikkekvelder/kafé: Seks lag strikket mange lapper til det som ble kåret til verdens største lappeteppe i regi av forbundet sentralt. 10 medlemmer fra kretsen deltok på 100-års-jubiléet til forbundet. Lagene i Nord-Trøndelag deltok også i K&Fs landslotteri.

Anne M. Eggestøl

Postkontakt

Oppland krets

Styret har bestått av:

Postmottak: Elin Bolette Hansebråten,

Maria Regina Helerna Bennink

Kasserer: Marit Helmen

Virksomhet i kretsen:

Det har ikke vært mulig å få noen fra lagene til å ta verv i kretsstyret.

På kretsårsmøtet i 2014 på Hadeland kom det inn en sak om nedleggelse av kretsen, men dette var ikke mulig da kretsen har er over 5 lag.

På kretsårsmøtet i 2015 i Valdres kom det inn sak om å ha en sovende krets inntil landsmøtet 2016 har be-

stemt forbundets videre oppbygging. Det sittende styret fortsetter og får kr. 500 hver for 2014 og 2015.

Vedtak: Elin Hansebråten og Maria Bennink samarbeider og videresender saker fra forbundet til lagene. Marit Helmen fortsetter som kasserer.

Kretsårs møtet 2015 ble holdt på Kaffesalen på Tingvang, Heggenes i Østre Slidre med 15 stemmeberettigede og 2 observatører.

Elever fra Kulturskolen med leder spilte tradisjonelle melodier på langeleik til åpning før møtet ble satt. Elin fortalte at kretsstyret har funger som et arbeidsstyre. Vi har ikke hatt kretsstyremøter men hatt kontakt med hverandre på telefon og e-post.

Wenche Rolstad fra forbundets sentralstyre og Anne Enger fra jubileumskomiteen orienterte om saker og jubileumsfeiringen 17. til 19. september.

Kretsen har nå 6 lag. Fra Valdres: K&F, Beito, K&F, Midtre Hegge og K&F, Skattebu.

Fra Hadeland: K&F, Grindvoll og Lunner, K&F, Jevnaker og K&F, Vestre Gran.

Lagenes årsmelding ble lest opp av en fra hvert lag. KFB kontakt Wenche Rolstad fortalte om rollespill på Starum. Konferanse holdes i Oslo.

Kretsens regnskap var revidert og ble godkjent uten merknader.

Kr. 200 av loddsalget på kretsårs møtet ble gitt til ACWW.

Elin Hansebråten var kretsens representant på 100 års jubileumsfeiringen.

Virksomhet i lagene:

Alle lagene i kretsen har strikket mange meter med lapper til rekordteppet til forbundets 100 års jubileum. Noen deltok ved andakten i Domkirken lørdag og i Jubileumstoget etterpå. Mange hadde reist til Oslo for å se på monteringen og oppmålingen av rekordteppet "Omsorg som varmer". Teppet var fargesprakende og flott og varmet på flere måter.

Lagene er meget aktive i sine nærmiljøer og årsmeldingene fra 2015 viser at de jobber med stort sett det samme år etter år. lagene i kretsen ga gevinster og solgte lodd til forbundets jubileumslotteri. Et lag har bruktbokbu, et lag deltar på flere av Frivillighetsentralen sine tilbud som frivillige hjelpere som f.eks. Møteplassen for bevegelsehemmede, formiddagstreff for eldre, Torsdagskaffe på sykehjemmet, Duarn på Trivselshuset, og annet som Frivillighetssentralen spør om hjelp til. Noen gir blomster til sykehjemmene, arrangerer juletefest for småbarn og kirkekaffe ved utdeling av 4 årsbok og gir penger til kirkens SOS. Noen holder også kurs i Prinsippprogrammet. Lagene arrangerer også juletefester, juleavslutning, sommeravslutning og drar på turer. På Hadeland har lagene felles sommeravslutning. Lagene har i tillegg medlemsmøter eller andre aktiviteter samt årsmøter.

Takk til lagene og kretsstyret.

Marit Helmen
Kasserer

Oslo krets

Kretsstyret har bestått av:

Kretsleder: Liv Aasa Holm

Nestleder: Wenche Wangen

Sekretær: Unni Holmsen

Kasserer: Elisabeth Stubergh Nielsen

Styremedlem: Bjørg Enersen

Styremedlem: Tove Berger Jensen

Styremedlem: Eva Merete Rustad

Valgkomité: Randi Renden og Else Marie Martinsen

Revisor: Aase Dørum og Anne Jørgensen

Teaterkontakt: Wenche Tveit

Kontakt i kunstringen: Wenche Wangen

Internasjonal kontakt: Inger J. Johansen

Studiekontakter/kursleder: Wenche Wangen

Virksomhet i kretsen

Oslo krets har bestått av 7 lag. Kretsen hadde pr. 31.12.2015 211 medlemmer.

Et ekstraordinært årsmøte ble holdt 2015.01.06. Årsaken var at ett medlem av styret trakk seg og det var da kun 4 medlemmer igjen i styret. På det ekstraordinære årsmøtet ble styret utvidet til i alt 7 medlemmer.

Ordinært årsmøtet ble holdt 23.4.2015. Kretsstyret har hatt 5 styremøter i 2015.

KRETSLEDERS REPRESENTASJON I 2015

03. februar Årsmøte K&F, Røa

23. april Årsmøte K&F, Oslo krets

08. - 10. mai Kurs «Pensjonisttilværelsen», Klækken hotell

18. september Jubileum K&F - seminar

19. september Jubileumsgudstjeneste i Domkirken, jubileumsmiddag

19. november Kurs «Rus og Rolex», Høyres Hus

NESTLEDERS REPRESENTASJON I 2015

03. februar Årsmøte K&F, Røa

16. april Gustav Vigeland-museet v/Kunstringen

23. april Årsmøte K&F, Oslo krets

07. - 14. april Gresk påske på Kreta v/Kunstringen

08. - 10. mai Kurs «Pensjonisttilværelsen», Klækken hotell

18. august Busstur, Eidsfoss verk, Kolberg gård og Nøstetangen glasverk v/Kunstringen

11. september Konsert på Café Concert v/Kunstringen

18. september Jubileum K&F - seminar

19. september Jubileumsgudstjeneste i Domkirken, jubileumsmiddag

24. oktober Kvinnekonferanse, Krf.

19. november Kurs «Rus og Rolex», Høyres Hus

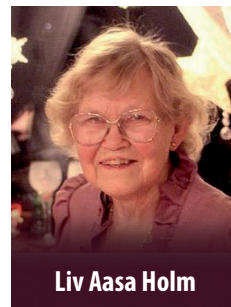
08. desember Julemøte K&F, Røa

REPRESENTANT FOR INTERNASJONALT ARBEIDE

Inger J. Johansen har vært kretsens representant i Internasjonalt utvalg.

Krets

Ordinært årsmøtet i Oslo krets ble holdt på Røa Eldresenter 23. april 2015 hvor K&F, Røa stod for bevertningen. Det ble ikke avholdt noe julemøte i kretsens regi i 2015.

Liv Aasa Holm

08. - 10. mai ble det arrangert et seminar om «Pen-sjonisttilværelsen» på Klækken hotell. Et interessant seminar med deltagere fra 5 av de 7 lokallagene.

Kretsen deltok på Forbundets 100 - årsfeiring 17. - 19. oktober i Oslo. Medlemmer i Oslo krets deltok på jubileumsseminaret, forestillingen på Latter, møtet i Domkirken, opptoget rett etter møtet i Domkirken til Youngstorvet og på jubileumsmiddagen.

Noen av medlemmene i kretsen bidro også til det store striketeppet som ble godkjent som verdensrekord i Guinness bok.

19. november arrangerte kretsen et seminar om «Rus og Rolex» i Høyres Hus. Også dette et meget interessant seminar med deltagere fra 5 av de 7 lokallagene. Alle kretsens arrangementer har hatt godt fremmøte.

Kretsen har også i 2015 støttet ulike organisasjoner med midler med i alt kr. 563.800:

Søker, formål, bevilget:

Badeenglenes Helsetrim, drift, bassengleie, sosiale tiltak kr. 10.000

Freestyle IL, aktivitetsleir for ADHD-barn kr. 50.000

Frelsesarmeen, Østensjø, Home start; tekstilverksted; innkjøp materiell kr. 20.000

Frelsesarmeen, Østensjø Home start; bakelunsj; norske tradisjoner; Folkemuseumsbesøk Kr. 5.000

Frelsesarmeen, Nordre Aker, Home start; aktiviteter for småbarnsfamilier kr. 20.000

Grefsen Kjelsås Husflidslag, garn etc.; innvandrerkvinner, demente, småbarnsmødre etc.; garnkjøp kr. 10.000

Hauketo-Prinsdal Fritidsråd, arrangement 17. mai kr. 10.000

JURK&S, retts hjelp for kvinner; brosjyrer kr. 10.000

K&F Int. Utvalg, COWA kr. 50.000

K&F Int. Utvalg, UMWA og MAFA kr. 20.000

K&F sentralstyret jubileum – opptogsutstyr kr. 50.000

Kirsti Rasmussen (landsmøtet), tappt arbeidsfortjeneste kr. 1800

Ormsund roklubb, diverse utstyr kr. 50.000

Oslo kriesenter, økonomisk støtte, prosjekter kr. 100.000

Prinsdal tennisklubb, Tenniskurs for barn kr. 10.000

Røa Idrettslag, undervarme på kunstgressbane kr. 10.000

Simensbråten – Ekeberg Seniorsenter, fryseskap kr. 17.000

Ullern G99 (basketlag), overtrekks drakter kr. 15.000

V. Aker frivillighetssentral, oppgradering av lokale kr. 25.000

LMS, trykking av brosjyre kr. 30.000

K&F, Jubileumsgave kr. 50.000

Virksomhet i lagene:

Lagene har til sammen hatt 46 lagsmøter i 2015.

K&F, Alunnsjø:

Lagets styre har bestått av:

Leder: Randi Renden, Repr. krets: Lagleder

Kasserer: Aase Dørum, Representant: Aase Dørum

Sekretær Unni Solberg, Vararepr.: Liv Johansen

Styremedlem: Bent Walbye, Vararepr.: Unn Weisz

Styremedlem: Gerd Bjerke, 1.revisor: Anne Jørgensen

Studieleder: May Sanden, 2.revisor: Unn Weisz

KONTAKTER:

Kunst: Berit Moa Bråten

Eldre: Anna Fjærvoll, Valerie Håland

Turkomité Berit Erichsen Inger Torgersen

Kaffekomité

Ledere: Wenche Hansen

Medlemmer: Berit Moa Bråten, May E. Helbostad, Liv

Johansen Signy Kampenhøi

Valgkomité: Styret

Laget har hatt 9 lagsmøter i 2015. Laget hadde 34 medlemmer i 2015.

Det ble holdt 11 styremøter.

Lagsmøtene ble holdt på Ammerud Skole i personalrommet. Desember møtet ble holdt i

Ammerudenga Barnehage.

- Vi har støttet Delta Internasjonalt, KFUK - KFUMs arbeid i Kenya, og vi er SOS barnebyfadder i Davao, Filippinene.

- Vi har støttet Ammerud skoles musikkorps med kr. 500,-,

- Formiddagstreffene i Café 19, Ammerudhjemmet blir besøkt av 6 - 8 medlemmer

hver andre onsdag i måneden. Det har også i år vært anledning til å svømme på Ammerudhjemmet. Vi er 10 som deltar mandag og torsdag fra kl. 09.00 til 10.00 - en ivrig gjeng.

- Hver mandag fra kl. 15.00 - 17.00 på Ammerud skole, har vi strikkekurs for barn fra

4. trinn og oppover. På vårkurset var det 6 - 10 barn og på høstkurset har det vært 12 - 15 barn hver gang.

- Julemøtet ble holdt i Ammerudenga Barnehage. Det var 27 medlemmer til stede. Det

ble servert fordrink, gryterett og Focacciabrød, kaker og kaffe. Vi tente også adventslys. Leif Sanden med trekkspill underholdt og spilte til julesangene og "nissen" kom på besøk med julepakker.

LAGSMØTER 2015.

Det har vært i gjennomsnitt ca. 20 medlemmer pr. møte.

Dato, tema, tilstede

8.1.2015 Før og etter NAV v/Edith Sandersen, 20 medlemmer

12.2.2015 Årsmøte, 16 medlemmer

5.3.2015 Allsang v/66+, 17 medlemmer

9.4.2015 Et eventyrlig liv. Fortellingen om Thor Heyerdahl v/Odd Georg Murud, 17 medlemmer, 2 ikke-medlemmer

7.5.2015 Åpent møte. Tema #Hagerømlinger - fra prydplanter til svartelistearter# v/Maren Rismyr, 20 medlemmer

6.6.2015 Sommertur ble avlyst pga. for få påmeldte -

3.9.2015 Edith Piaf v/Karin Dammen, 19 medlemmer og 1 ikke-medlem

8.10.2015 Høstens bøker v/Eva, Grorud Libris, 19 medlemmer

5.11.2015 Advent/Julens blomster v/ Christina Næss Valbye, 19 medlemmer og 2 ikke-medlemmer

4.12.2015 Julemøte, 27 medlemmer

Representasjon i 2015.

16.4.2015 Omvisning på Gustav Vigelands museet.
Fra laget deltok Gerd Bjerke, Frid Andersen og Anni Eidsøren

23.4.2015 Kretsens årsmøte på Røa Seniorsenter. Verter: Røa Kvinne- og Familielag.

Fra laget møttest: Randi Renden, Aase Dørum, Berit Walbye, May Sanden og Unni Solberg

8.-10. mai 2015 Krets seminar på Klækken Hotell. Fra laget deltok Randi Renden, Berit Moa Bråten.

18.8.2015 Busstur til Eidsfoss verk, Kolberg Gård og Nøstetangen Glass.

Fra laget deltok: Gerd Bjerke, Anni Eidsøren, Unn Weiz

11.9.2015 Kretsen inviterte til Aksel Kolstad galleri Cafe & Consert. Klassisk musikk i en spesiell innpakning. Fra laget deltok: Gro Keyser Johannesen, Annie Eidsøren, Unn Weisz og Aase Dørum.

19.9.2015 Forbundets 100 årsjubileum. På jubileumsmiddagen deltok: Aase Dørum, Berit Walbye, May Sanden og Anne Jørgensen

19.11.2015 Arrangerte Oslo Krets et halvdags seminar i Høyres Hus. Tema var: "Rus og Rolex" v/Olaf Olsvik.

Fra laget deltok: Randi Renden, May Sanden, Frid Andersen, Gerd Bjerke, Unn Weisz, Gro K. Johannesen, og Unni Solberg.

Revisorer: Aase Dørum og Anne Jørgensen er revisorer i Oslo Krets

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Varamedlem: Randi Renden er varamedlem i valgkomiteen i Studieforbundet Næring og Samfunn

Oslo 18. januar 2016

Anna Fjærvoll (sign.) Valeri Hfiland (sign.)

Eldrekontakter

K&F, Bekkelaget:

K&F, Bekkelaget har hatt 8 lagsmøter i 2015. Laget hadde 18 medlemmer i 2015 og det ble holdt 5 styremøter.

Tillitsvalgte i laget:

Leder: Inger J. Johansen

Studiering kontakt: Styret

Sekretær: Bjørg Enersen

Teater ring kontakt: Inger J. Johansen

Kasserer: Sissel Sørensen

Kunst ring kontakt: Inger J. Johansen

Styremedlem: Kristin Hansen

Blomsterhilsenkontakt: Marit Johnsen

Varamedlem: Marit Johnsen Revisor: Inger Thodesen

Varamedlem: Kari Sætha

Representanter til årsmøte 23/4-15 i Oslo Krets: Kristin Hansen, Inger J. Johansen

Oslo kretsårsmøte, vararepr.: Kari Sætha

Representanter til Frivillighetssentralens årsmøte 23/2-15: Bjørg Enersen, Reidun Stenvik

vara: Edith Thodesen

Representanter (2) til Bekkelaget Samfunnshus' årsmøte 27/5-15: Inger J. Johansen, Kari Sætha. Samfunnshus årsmøte, vara: EdithThodesen

Representant til styret i Oslo Krets: Bjørg Enersen

Representant til styret i A/L Bekkelagshøgda Samfunnshus: Bjørg Enersen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

Representant til styret i Frivillighetssentralen Inger J. Johansen

departementets 3 dagers seminar i Sandefjord for frivillighetssentralene på Østlandet.

Kristin Hansen, som prosjektleder i forbundets internasjonale utvalg, har deltatt på flere styremøter i utvalget og på flere seminarer. Hun har i år igjen vært i Afrika på prosjektbesøk. Hun sitter også som styremedlem i FOKUS og er leder i valgkomitéen og i kontrollkomitéen i Forbundet.

På Kretsens årsmøte deltok Bjørg Enersen, Kristin Hansen, Inger J. Johansen, Sissel Sørensen og Kari Setha. På årsmøtet i Frivillighetssentralen var Bjørg Enersen, Reidun Stenvik og Inger J. Johansen tilstede. På årsmøtet i A/L Bekkelagshøgda Samfunnshus ble det bare Bjørg Enersen fra oss som deltok. På årsmøtet i Teaterringen var det Sissel Sørensen som deltok. Det har vært 4 abonnementsforestillinger i 2015, 2 på våren og 2 på høsten, og 6 ekstraforestillinger fordelt med 3 på vår og høst, samt en julekonsert i Konserthuset. Den ene ekstraforestillingen i desember ble dessverre avlyst grunnet sykdom, men kommer tilbake j juni.

Kunstringen inviterte til hyggelig formiddagstur til Vigeland-museet torsdag 16. april. Her møtte Bjørg Enersen, Marit Johnsen, Inger J. Johansen, Inger Johanne Lunde og Sissel Sørensen opp. På Kunstringens sommertur til Kongsberg hadde dessverre ingen av våre medlemmer anledning til å være med. På Kunstringens tur til Malta i august hadde vi ikke anledning til å bli med. På Kretsens seminar på Klekken 8. - 10. mai deltok Bjørg Enersen, Inger J. Johansen, Inger Johanne Lunde, Reidun Stenvik og Sissel Sørensen.

I september var det feiring av Norges Kvinne- og familieforbunds 100 års jubileum. Fredag 18. september var det formiddagsseminar på Grand Hotell hvor Bjørg Enersen, Inger J. Johansen og Inger Johanne Lunde var tilstede. Om kvelden var det festforestilling på Latter, laget spesielt for oss K&F medlemmer, men her var ingen av våre medlemmer tilstede. På lørdag 19. september begynte dagen med gudstjeneste i Oslo Domkirke. Deretter stilte vi opp til tog med Kampen Janitsjar i spissen for å marsjere, rundet Domkirken og opp nedre del av Karl Johan og videre til Youngstorget. Her ble vårt store lappeteppe, strikket av 500 damer over hele landet, presentert og målt. I ettertid viste det seg at vi nådde vårt mål om å bli verdensmestre og å komme inn i Guinness Book of Records. Kl. 17.00 samme dag var Bjørg Enersen, Kristin Hansen og Inger J. Johansen tilstede under Festmiddagen i Speilsalen på Grand Hotell. Forbundets høye beskytter, Prinsesse Astrid fru Ferner var tilstede. Likeledes var Europapresidenten.

8. oktober var flere av våre medlemmer med ekte menn tilstede på Bekkelagshjemmet, hvor vår forening overleverte tre store og et lite lappeteppe til bruk i sykkeldrosjene på kjølige dager. De ble hjertelig mottatt, og vi ble traktert med kaffe og bløtkake. Teppene ble umiddelbart tatt i bruk, og noen av beboerne på hjemmet og ett av våre medlemmer ble tatt med på tur med syklene, som vår forening har vært med på å sponse. Det ble tatt bilder, og en rapport samt bilder ble levert

til Nordstrands Blad og Oslo Øst uten at dette er blitt tatt inn i avisene. Men vi skal vinkle det annerledes og prøve igjen.

Som erstatning for det tradisjonelle julemøtet til Kretsen, ble det holdt seminar i Høyres hus' lokaler i Stortingsgaten med påfølgende lunsj på Cafe Christiania den 19. november. Her deltok, vårt nye medlem, Anne-Marie Berntsen, Bjørg Enersen, Kristin Hansen, Inger J. Johansen, Inger Johanne Lunde, Reidun Stenvik, Sissel Sørensen og Edith Thodesen.

Medlemsmøter:

9.2.2015, Årsmøtet: Innkallelse og årsmelding ble sendt ut i god tid før årsmøtet. Revidert regnskap ble delt ut på årsmøtet. Årsberetning og regnskap ble godkjent uten noen kommentarer. Ved valget ble alle verv til styret og andre tillitsverv besatt med unntak av nestleder og ett styremedlem. Alle kandidatene var blitt forespurt på forhånd.

9.3.2015 Nordens dag og Kristin Hansen forteller fra Albaniareisen:

Medlemmene, som var i gang med å strikke lapper til Forbundets store lappeteppe, ble oppfordret til å ta med seg lappene så vi kunne komme i gang med å sy disse sammen. Nordens brev ble lest opp. Vi fikk så vidt snakket litt om beredskap, som også sto på programmet, men dette vil vi ta opp igjen senere.

13.4.2015 Vold mot eldre og Beredskap i hjemmet. Medlemmene tok aktivt del i begge disse sakene.

11.5.2015 Vigelandsparken. Denne turen ble utsatt grunnet dårlig vær.

11.6.2015 Sommerfest. Så var det tid for den årlige sommerfesten hos lagleder. Været var på vår side i år; så vi koste oss ute med en velkomstdrink, før vi gikk inn til spekemat.

10.9.2015. Vigelandsparken. Nok en gang ble denne turen utsatt grunnet dårlig vær og for få påmeldte. Derfor tok vi turen hjem til lagleder til et kombinert lags- og styremøte.

12.10.2015 Produkter for matallergikere v/Monica Hellmann. Monica, som selv har diabetes og matallergi, har startet eget firma og leverer sine produkter for disse kategoriene til NorgesGruppen. Hun hadde med seg smaksprøver og en del produkter som vi fikk til utlodning. Det ble en interessant og lærerik kveld.

16.11.2015 Bøkene våre. – Fortell om en bok som har gjort inntrykk på deg.

Vi lykkes ikke med å få en av bokhandlerne i distriktet til å komme grunnet midlertidig oppussing. Vi oppfordret derfor våre medlemmer til å snakke om bøker de hadde lest og som kunne være av interesse for oss andre. Det ble en hyggelig kveld, og særlig fordi vi koste oss med sommerfestens spekematrester.

14.12.2015 Julemøte. Så var tiden inne for vårt julemøte, som igjen ble holdt hos lagleder, for medlemmene våre sammen med glass- og porselensmalerne. Gløgg ble servert ved ankomst før vi fikk middag med pinnekjøtt og tilbehør. Lagleder ønsket velkommen, og ønsket vårt nye medlem Anne Marie velkommen. Bjørg Enersen underholdt med Prøysen historier. Sanger var selvsagt utdelt.

Den tradisjonelle gaveleken skapte humor og glede siden alle gikk hjem med en gave. Det ble loddsalg, og gevinstene ble mange, for våre medlemmer er utrolig flinke til å gi gaver til utlodningen. Som avslutning på kvelden sang vi Deilig er Jorden.

Så en hyggelig melding: Et av våre medlemmer vant gavekort på kr. 5.000,- i Forbundets lotteri. Så ikke å forglemme at vi sendte kr. 1040,- til COWA-prosjektet i 2015. Dette var loddpenger innkommet på Julemøtet i 2014.

Styret er veldig glad for å ønske nye medlemmer velkommen til vår forening. Vi håper og oppfordrer dere alle til å gjøre deres til at vi får flere medlemmer, slik at vi blir mer slagkraftige overfor politikerne når det gjelder å fremme Forbundets saker og saker lokalt.

K&F, Hauketo-Prinsdal:

Hauketo-Prinsdal har holdt 7 lagsmøter i 2015. Laget hadde 21 medlemmer i 2015.

Det ble avholdt 6 styremøter

Andre aktiviteter i 2015:

2015.1.06 Ekstraordinært årsmøte i kretsen. Else-Marie Martinsen og Kirsti Rasmussen deltok

2015.2.12 Årsmøte: 10 medlemmer deltok, de fleste fra lagets styre. Årsmøtet bevilget kr.

10.000 til Prinsdal Seniorsenter til aktiviteter for brukerne.

2015.3.12 Lagsmøte: Tupperware-party v/Elsa Fagervik. 9 deltagere

2015.4.24 Kretsens årsmøte. Kirsti og Else-Marie deltok.

2015.5.08 - 10. Kretsseminar på Klækken Hotell. Mona Bratbakk, Elsa Fagervik, Else-Marie Martinsen, Astrid Øye, Kirsti Rasmussen og Ardis Steffensen fra styret deltok. Tema: «Pensjonsalderen».

2015.5.21 Lagsmøte: Tema: «Turmuligheter i Prinsdal og omegn» v/Åse Julsvik fra Den norske Turistforening. 14 deltagere.

2015.6.11 Sommeravslutning på Skipperstuen i Drøbak. Hyggelig tur og deilig mat med 12 deltagere.

2015.9.06 Aktivitetsdag i Prinsdal i regi av Fritidsrådet. Styret stilte med stand og stod for salg av kaffe og kaker. Litt regn men likevel meget vellykket arrangement.

2015.10.8 Lagsmøte: Markering av forbundets 100-årsjubileum.

Foredrag v/to representanter for Regnskogfondet i forbindelse med TV-aksjonen. Servering av snitter og rosévin. 14 deltagere.

2015.10.18 TV-aksjonen: Astrid, Else, Kirsti og Ardis stekte vafler til årets bøssebærere.

2015.11.19 Kretsseminar på Høyres hus i Oslo. Foredrag om rusmisbruk v/Olaf Olsvik,

forfatter av boken «Rolex og rus» 10 deltagere fra lag og styre.

2015.11.26 Bokkveld på Deichmanske bibliotek på Holmlia. Tidligere leder av vold og sedelighetsforbrytelser ved Oslo-politiet, Hanne Kristin Rohde, fortalte om sitt liv og forfatterskap og presenterte sin siste bok «Kjemp for alt hva du har kjært». Presentasjon av en del av årets bøker ved bibliotekarene. Ca. 30 deltagere

2015.12.10 Adventsmøte i tradisjonell stil på lagshuset.

Meny: pinnekjøtt fra Kolben på Kolbotn. 14 deltagere.

Laget er tilsluttet Fritidsrådet i Prinsdal. Kirsti og Else fra styret deltar fast på møtene.

Lokalet vårt: Lokalet har hatt noe utleie i løpet av året. Kiwanis leier lokalet fast til sine møter. Vi har også hatt fast utleie for Grete-Roede-kurs en gang i uken. På uteområdet er det ryddet og godt vedlikeholdt. Lokalet holdes også godt vedlike og er i fin stand. Vi eier våre egne lokaler med utstyr og innbo samt lokalene til Lerdal barnehage. Lerdal barnehage drives av Oslo kommune ved Bydelsforvaltningen Søndre Nordstrand. Januar 2016, Styret.

K&F, Holmen:

Laget hadde 4 møter i 2015. Laget hadde 12 medlemmer i 2015. Grunnet liten interesse blant medlemmene ble det arrangert noe færre medlemsmøter enn i 2014.

Vi arrangerte i 2015:

- Fire KinoRing-kvelder med diskusjon om filmen over en matbit etterpå.

- Skrev referat fra vår tur til Albania som kom på trykk i K&Fs medlemsblad.

- Årsmøte i februar.

- Gjenbruk- og bytte-kveld; vi ryddet klær fra våre egne skap og gjemmer som vi tok med til møtet. Andre kunne kjøpe/få 'nye' klær, dette var et populært tiltak.

- Medisinsk Yogakurs over flere ganger.

- Tone C. R. Gulowsen ble med i Internasjonalt Utvalg for to år, som vara. Har deltatt i den forbindelse på noen møter og seminarer.

I 2015 ble det bevilget:

- kr. 50.000 til Internasjonalt Utvalgs prosjekter.

- kr.10.000 til Kragstokken Sandvolleyballklubb. En ideell lokal frivillighetsklubb.

K&F, Nordstrand:

Laget har hatt 1 møte i 2015 og har hatt 4 medlemmer i 2015.

Nordstrand Kvinne- og familielag har i de siste årene utelukkende vært opprettholdt for å drifte Eplekneika barnehage i Åsdalsveien 13 b.

Barnehagen ble i overgangen 2013/2014 opprettet som et samvirke etter henvendelse fra Brønnøysundregistrene. Ingen av medlemmene har vist interesse for å drifte laget og det har heller ikke vært noen aktivitet så lenge dette styret kjenner til. Som følge av denne inaktiviteten har styret foreslått å legge ned laget. Silje Hanssen har i forbindelse med innkallingen til årsmøtet kontaktet lagets medlemmer. Det har ikke vært interesse for videre engasjement fra medlemmenes side.

K&F, Røa:

Røa har hatt 8 lagsmøter i 2015. Laget hadde 91 medlemmer i 2015.

Det ble avholdt 9 styremøter. Røa, Kvinne- og familielag ble stiftet 17. mars 1931.

Laget har i 2015 ikke hatt lagleder, men i stedet et arbeidsstyre.

Styremedlemmer:

Kontaktperson: Hanne Dalbæk Bruknaap *Styremedlem:* Kari Hansen-Tangen

Kasserer: Hanne Dalbæk Bruknaap *Revisor:* Elisabeth Stuberg Nielsen

Sekretær: Ellen Agnes Haslerud *Teater ring:* Turi Holm

Styremedlem: Dorothy Ørnås *Turopplegg:* Mari Solgaard

Styremedlem: Bjørg Nummestad *Herring Valgkomité:* Inger Lise Apell Bohlin

Styremedlem: Tone Follerås *Solbakk Valgkomité:* Alfild Ødegaard Olafsen

Styremedlem: Turid Gro Stenwig

Planlegging og gjennomføring av lagsmøter

Styret informerer medlemmene om møter, turer og seminar på e-post og i brev.

Vår disponering av rom i Mølleplassen fortsetter. Kanvas leier, og betaler leien.

Lagsmøter 2015

3. februar Årsmøte, 10. mars Vincent Van Gogh v/Turid Borgå. «Fra Kors til Kneipe»

14. april «Hva er Fair Trade – Blant annet, viktig for U-land». v/Dorothy Ørnås

12. mai Internasjonalt arbeid i Norges Kvinne- og familieforbund.

Samt informasjon om vårt Forbunds 100 års Jubileum i Oslo v/Liv Holst.

8. September SOS Barnebyer – Også i Bergen. Overskudd av loddsalg gikk til SOS

Barnebyer. 13. oktober Politiet informerer. Det var en interessant, spennende og nyttig informasjon. v/Øistein Falk fra Majorstua Politistasjon. 10. november bokmøte ved Røa bokhandel. 4 forfattere talte, spennende og flott servering. 8. desember Julemøte med flott revy av Cabaret Fossil. Servering v/Nyt Smaken!

Turer

9. juni Sommertur: Buss/Båt – Til Fredrikstad og Strømstad v/Mari Solgaard

25. - 27. Oktober Lagets flotte tur med Stena Line til Frederikshavn. v/Mari Solgaard

Bevilgninger:

LYSTHARMONIKERNE kr 10.000

KOR X kr 7.000

Regnskogfondet kr 10.000

Musikkorpsene Huseby, Voksen og Lysejordet kr 20.000 hver: Totalt kr. 60.000

Styrets og medlemmers deltagelse i forskjellige aktiviteter

- 2 representanter fra styret, med stemmerett, deltok på Kretsens årsmøte.

Årsmøtet ble holdt på Røa. Vi stod for arrangementet. Flere av våre medlemmer deltok.

- Mange av våre medlemmer deltok på Oslo Krets Seminar på Klekken Hotell 8. -

10. mai. Tema: Pensjonisttilværelsen og gruppearbeid vedrørende lag/krets/forbund.

- Kretsseminar også 19. november ved Olaf Olsvik som

fortalte om sitt spesielle liv «Fra stoffmisbruk til et godt liv» nå også som forfatter.

- 17 medlemmer fra vårt lag deltok i den store feiringen av Forbundets 100 års jubileum 17. - 19. september, hvor også vår Høye beskytter Prinsesse Astrid Fu Ferner deltok. Laget støttet medlemmene som deltok med inntil kr. 1.500.

- Styret har fortsatt hatt ansvar for Lørdagscafé i Røa Seniorcenters lokaler 4 ganger i år. De fleste dager med musikere og allsang. Dessverre er det lite besøk av brukere av Røa Seniorcenter. Derfor besluttet styret å vente med å fortsette tiltaket.

- Teaterringen Røa, ledet av Turi Holm, har hatt 4 abonnement forestillinger og 7

ekstraforestillinger. Hun deltok på Årsmøte i Teaterringen. Medlemstallet i Teaterringen har dessverre gått ned.

- «Turopplegget» med ny leder, Mari Solgaard, gjennomførte 2 turer i 2015. Turen til

Frederikshavn, i oktober, var godt planlagt. Den var et samarbeid med 60 Pluss

gruppen. Opplegget for lagets sommertur til Fredrikstad og Strømstad var vellykket.

Laget støttet deltagende medlemmer med henholdsvis kr. 300 og kr. 420 pr. medlem.

Lagsmøter

Våre lagsmøter har vært godt besøkt. Vårt medlemstall er økende!

Simensbråten/Ekeberg

Laget har hatt 8 lagsmøter og har i 2015 hatt 31 medlemmer.

Laget har siden årsmøtet 11. februar 2015 hatt følgende styre og kontaktpersoner:

Lagleder Tove Berger Jensen, *Varamedlem* Edle Duus Clasen

Kasserer Brit Solberg, *Revisor* Eva Merete Rustad og Turid Pettersen

Sekretær Turid Lund, *Kunst ring* Eva Merete Rustad

Styremedlem Britt Marie Pedersen, *Bok ring* Eva Merete Rustad

Styremedlem Eva Merete Rustad, *Valgkomite* Randi Kolbjørnsen og Solveig Pedersen

Varamedlem Jean Seiergren

Program i 2015

14. januar Omvisning på flaskemuseet til Ringnes, midtdag på Brassieriet.

11. februar Årsmøte med valg.

11. mars Gjennomgang av den nye arveloven v/advokat Audhild Freberg Iversen

15. april Mannekengoppv. v/PM Manglerud

19. mai Tur til skimuseet. (avlyst)

9. september Arbeidsmøte på Rødstua

14. oktober En underlig kvinnehistorie v/Anne Fikkan, Byggmester Ellefsen fra Risløkka

4. november Mannekengoppv. v/PM Manglerud

9. desember Julemøte med grøt og opplesing fra Prøysen.

Laget er medlem av Østensjøvannets Venner – kr. 400. Boksirkelen har hatt 10 medlemmer.

Oslo krets/kunstringen.

De har hatt tre arrangementer + en utenlandstur. Vi er 22 medlemmer.
7. – 14. april. Tur til Kreta. Ingen fra laget var med.
16. april. Omvisning på Gustav Vigeland-museet + hans leilighet, 14 medlemmer var med.
18. august Busstur Eidsfoss verk, Kolberg gård og Nøstetangen glass. 20 medlemmer deltok.
11. september. Besøk på Galleri de cafe de Concert på Tjuvholmen. 6 medlemmer var med.
Det har vært god oppslutning fra medlemmene på Årsmøtet og seminar i Kretsens regi.
Norges Kvinne og familieforbunds 100 års jubileum 17. - 19. september 2015
Fredag: Seminar "Kvinner midt i hverdagen". Festforestilling, Latter Aker Brygge.
Lørdag: Andakt i Oslo Domkirke, Oppstilling og tog til Younstorget for oppmåling av lappeteppe for verdensrekordforsøk. Det ble verdensrekord. Om kvelden var det festmiddag på Grand Hotell.
Det var god oppslutning fra medlemmene.

Liv Aasa Holm
Kretsleder

Kunstringen Oslo krets

På kretsens årsmøte i 2012 ble det bestemt at kontingenten for Kunstringen ble øket til kr. 100,- og gjelder fra 1. mai til 1. mai neste år. Informasjon om arrangementer blir sendt til hvert lags kontaktperson, og disse videresender dette til sine medlemmer av Kunstringen. Undertegnende har stått for tre arrangementer og en utenlandstur.

7.-14. april Tur til Kreta. 15 medlemmer var med for å feire gresk-ortodoks Påske. Det ble mye regnvær og kaldt vær men humøret var på topp. Vi besøkte spennende spisesteder, hadde spasertur i ravinene og et fantastisk besøk i botanisk have.

16.4.2015 Omvisning på Gustav Vigeland-museet og i hans leilighet, 43 medlemmer deltok og betalte kr. 100,- hver. En veldig flott omvisning og veldig spesielt å se hans leilighet, hvilket de færreste hadde sett tidligere. Etter omvisningen (ledet av guide Wenche Wangen), samlet vi oss på konditoriet på Frogner plass, og hygget oss videre over en kaffekopp.

18.8.2015 Busstur Eidsfoss verk, Kolberg gård og Nøstetangen glass, 41 medlemmer deltok. Vi spiste på veldig koselige Eidsfoss kro, før omvisning på Verket i strålende sol. Kolberg gård må bare oppleves, morsomt. Vi hadde avslutning på Nøstetangen lille glassverk med glassblåsing og handel.

11.9.2015 Besøk på Galleri Café de Concert på Tjuvholmen. Dette var et samarbeid med Røa eldresenter hvor vi hadde fått 30 plasser. Aksel Kolstad underholdt med klassisk pianospill og deretter ble vi servert champagne og pølser. Et annerledes og morsomt arrangement. I 2015 har vi hatt 83 betalende medlemmer.

Wenche Wangen
kunstringleder

ROGALAND KRETS

Styret har i 2015 bestått av:

Kretsleder: Ingebjørg Rasmussen, K&F, Stavanger
Nestleder: Ingunn Thorsen, K&F, Stavanger
Sekretær: Kjellaug Fjelland, K&F, Kopervik
Kasserer: Rigmor Tveit, K&F, Kopervik
Soneleder Haugaland: Sylvia Stoknes Larssen, K&F, Grinde og Årek
Soneleder Jærsonen: Ingunn Kvelland, K&F, Stavanger
Vara Soneleder Haugaland: Gunnvor Saue, K&F, Kopervik
Vara Soneleder Jærsonen: Sissel Haga, K&F, Ganddal
Pressekontakt i Rogaland: Ingunn Thorsen, K&F, Stavanger
Revisorer: Gunnvor Saue og Ingjerd Jelsa Johnsen, K&F, Kopervik

Ingebjørg Rasmussen

Virksomhet i kretsen

I Rogaland krets var det pr. 31/12-15 194 aktive medlemmer og 8 aktive lag. Kretsstyret har i 2015 hatt 2 styremøter og behandlet 11 saker. Møtene har vært holdt vekselvis i Haugalandssonen og i Jærsonen. I 2015 ble årsmøtet holdt i regi av Jærsonen og arrangert på Fjordbris hotell i Østhusvik på Rennesøy, 21.- 22. mars. Det var 18 deltaker med på det to dager lange årsmøtet. Tema for årsmøtet var «ET VARMERE SAMFUNN». I forbindelse med årets tema hadde vi en engasjert foredragsholder fra Røde Kors, Anne Ferkingstad og hun holdt åpningsreplikken – «Vi skulle hatt husmorvikarordningen fortsatt». Hun mente vi måtte fortsette kampen vår om å få tilbake tilbudet for de som trenger det. Hennes organisasjon Røde Kors arbeider med forskjellige frivillige oppgaver, slik som Hjelpekorps, Besøktstjeneste, turer, leiopphold og ferier for ressursvake barn og voksne, i tillegg til integreringstiltak rettet mot innvandrere og norske barn og unge. Et meget inspirerende foredrag.

Vi fikk i tillegg høre om hvordan Havnaberg frisklivsentral i Haugesund drives. Her var det Edel Mikkelsen, K&F, Grinde og Årek som ga oss en interessant gjennomgang av senteret. Dette er et senter som drives av Haugesund kommune og hvor det er mange forskjellige aktiviteter i løpet av en uke. Senteret driver med hjemkjøring av middag til eldre som ikke så lett kommer seg ut, hjelper til med hagearbeid og andre oppgaver som en kan trenge i hverdagen. På senteret er det varmtvannsbasseng og trening, fotpleie, frisør og kafe som drives av en kokk. Edel stilte også spørsmål om senterets framtid. Alle laglederne/lagskontaktene som var tilsted på årsmøtet, fortalte hva laget hadde gjort i 2014. Her var det mye interessant å høre. Lørdagskvelden var det festmiddag med musikalsk følge av vår revisor Einar Halvorsen.

INTERNASJONALT ARBEID

Kretsleder Ingebjørg Rasmussen deltok på forbundets Internasjonale seminar i Bergen to dager i mai.

PRESSEKONTAKT

Ingunn Thorsen har vært aktiv og fått inn flere innlegg i avisene som omhandler forbundets arbeid.

STUDIEARBEID

Det har ikke vært avholdt noen studieringer relatert til K&Fs satsingsområder eller annet studiearbeid i 2015.

Rogaland Krets har ikke grupper.

Virksomhet i lagene

K&F, Ganddal

Styret i K&F, Ganddal har i 2015 bestått av:

Lagleder Susanne Røsholmen Roalkvam, nestleder Anne Siri Danielsen Korslund, sekretær Brit Gjersdal, studieleder Britt Solveig Brekken, kasserer Irene Skjæveland Kvaleberg, styremedlem Helen Pollestad og Møyfrid Andreassen.

Laget har en representant i kretsens styre: Sissel Haga K&F, Ganddal hadde pr. 31/12-15 17 medlemmer. Laget har gitt økonomisk støtte på kr. 20.000,- til organisasjonen «Hjelp oss å hjelpe Rogaland».

Laget har hatt 4 medlemsmøter og 4 styremøter og disse avholdes hos medlemmene etter tur. Årsmøte ble gjennomført på Gamlaverket i Sandnes. Her ble nytt styre for 2016 valgt. På kretsens årsmøte var det fire medlemmer til stede og på Forbundets 100-års jubileum var det 13 fra K&F, Ganddal som deltok.

Det har vært en del aktiviteter i forbindelse med K&Fs satsingsområder i 2015: Utpå tur for familie og barn, Jul i Ganddal for hele familien, Strikking av tepper til jubileet, stand på Ganddalsdagen. Det er foretatt innsamling av midler og gaver til «Hjelp oss å hjelpe Rogaland» og det er avholdt kurs i kransbinding.

På Ganddalsdagen i august sto laget som arrangør. Laget hadde stand hvor det ble utdelt nylaget informasjonsbrosjyre og mange var interessert i hva de driver med. Barnefamilier ble oppfordret om å bli med UT PÅ TUR hvor det er tre ruter som skal besøkes. Et av medlemmene hadde laget en kjempesfin brosjyre med kart og beskrivelse av turene. Det ble 47 påmeldinger og 17 som fullførte. Alle som fullførte fikk premie og var med i trekningen av et gavekort fra en sportsbutikk til en verdi av kr. 1000,-. Premiene ble utdelt på Jul i Ganddal. Her var det også hoppetau konkurranse for forskjellige aldersgrupper. Flere av lagets medlemmer sto på standen og fordelte oppgavene seg imellom.

K&F, Grinde og Årek

Styret har bestått av:

Kontaktperson og sekretær Sylvia S Larssen, kasserer Lilly Krunenes, studieleder Edith Dvergsnes, styremedlem Edel Mikkelsen, varamedlem Olaug Igland og Ingelev Andersson K&F, Grinde og Årek har 20 medlemmer. De har hatt 8 medlemsmøter og 4 styremøter i 2015.

Program for møtene i 2015 har vært: Museumsbesøk med omvisning på to museer, informasjon om Havnaberg seniorsenter med Edel Mikkelsen som er ansatt der, kåseri om Tysvær kommune gjennom 50 år ved tidligere ordfører. Hyttetur med lagsmøte, mat og utlodning. Feiring av avgått lagleder Randi Aursland.

Av aktiviteter i 2015 kan nevnes: Førre sanitetsforening inviterte til møte hvor to av lagets medlemmer deltok. Feiring av forbundets 100 årsjubileum med to til stede. Laget stod for kirkekaffe i Aksdal kirke ved utdeling av barnebibler til 4-åringene og laget hadde tre deltakere på kretsens årsmøte på Rennesøy.

Håndverkstedet for barn hadde vår-kurs for 8 barn i tillegg til juleverksted. Laget har også det siste året hatt 2 bunadskurs med 24 deltakere.

I løpet av året har flere av lagets medlemmer mottatt blomster og gaver til merkedager.

Randi Aursland har vært leder av Håndverkstedet og Sylvia Larssen har vært kasserer. Håndverkstedet ble nedlagt etter juleverkstedet. Pengene ble overført til laget etter nedleggelsen. Sylvia er også sonekontakt for Haugalandssonen. Edel Mikkelsen er vara til Prinsippogramkomiteen i forbundet. Laget er medlem av Foreningen Norden og ACWW.

K&F, Oгна

Styret har i 2015 bestått av:

Lagleder Sigrun Kleven, kasserer Magne Kleven, studieleder Sigrun Kleven, styremedlem Brit Eggen Kleven. K&F, Oгна har 5 medlemmer. Det har i løpet av året avholdt 2 arrangementer med til sammen ca. 200 deltakere. På årsmøtet i 2016 ble styret satt sammen slik som forrige år. En tradisjon på Jæren er at laget arrangerer pensjonistfest i januar, her var over 100 personer til stede. Det blir servert middag og kaffe/kake.

Laget har ukentlige samlinger for eldre i nabokommunene med temaer som kommunalpolitikk, erindringstimer, historiefortellinger og aktivt medborgerskap. Disse møtene samler rundt 20 personer 20 ganger i året. Det har også vært aktiviteter med K&Fs satsingsområder som tema: Flyktninger, innvandrere og Syria-tragedien

K&F, Kopervik

På årsmøtet ble styret for 2016 valgt.

Lagleder er Gunnvor Saue, nestleder Eli Kjølmoen, kasserer Rigmor Tveit, styremedlem Liv Jorunn Welde, styremedlem Reidun Håland, styremedlem Aud Vikane, varamedlem Kjellaug Fjelland og Ingjerd Jelsa Johnsen. K&F, Kopervik hadde 81 medlemmer pr. 31/12-15. Det har vært gjennomført 7 medlemsmøter og 8 styremøter i 2015. Laget har også dette året økt medlemsmassen med ca. 20 nye medlemmer.

Aktiviteter i forbindelse med K&Fs satsingsområder har vært: «Et varmere samfunn» med kafé på Kulturhuset, informasjon om ny kirke, hvor det er blitt samlet inn kr. 170 675,- til nytt flygel. Det er også blitt strikket mange lapper til Forbundets Guinness rekordteppe.

Møteaktiviteter i 2015:

De fleste møtene ble holdt på ungdomsklubben Anna Eggs treffsted. Styremøtene ble for det meste avholdt på en skole i nærmiljøet. Lagets aktiviteter har vært mange i løpet av året. Det ble feiret eget 30 årsjubileum og Forbundets 100 årsjubileum. Til Oslo var det 39 medlemmer som kjørte buss til jubileet og hadde fantastisk

helg sammen. Representasjon i 2015: Gunnvor Saue og Liv Jorunn Welde var lagets utsendinger til kretsens årsmøte. Rigmor Tveit er kretskasserer, Kjellaug Fjelland er sekretær i kretsen og Gunnvor Saue er vara for Haugalandsonen. Reidun Haaland og Aud Vikane har deltatt på informasjonsmøte på Kopervik Kulturhus.

K&F, Stavanger

Styret har bestått av:

Lagleder Ingunn Thorsen, nestleder Ingebjørg Rasmussen, kasserer Jorunn Elmblad sekretær Marie Kleppa, studieleder Dagny Pedersen Welle, styremedlem Anette Johannessen, styremedlem Torunn J. Aarrestad, valgkomite Evelyn Sunde og Inger Halvorsen, revisor Einar Halvorsen

K&F, Stavanger har 35 medlemmer. Det har vært avholdt 7 lagsmøter, de fleste på Øyane Bydelshus og 4 styremøter på samme sted.

Laget har flere medlemmer i kretsstyret, det er kretsleder, nestleder, soneleder for Jærsonen og pressekontakt. Et medlem er også medlem i forbudets sentralstyre.

Flere av medlemmene er med i forskjellige utvalg. En er styreleder på et sykehjem og vararepresentant i Stavanger bystyre, tre andre er med i stiftelsen på samme sykehjem. Et annet medlem er styreleder på et annet sykehjem og nestleder i funksjonshemmedes råd.

Det var to delegater fra laget med på kretsens årsmøte som ble avholdt på Rennesøy, i tillegg til styremedlemmene. Lagleder var med i 8.marskomiteen. Flere fra laget har stått på stand i sentrum og i nærområdet. Her ble det solgt mange lodd til landslotteriet 2015 og nye medlemmer ble vervet. På Nordens sommerkonferanse i Sverige deltok 5 medlemmer fra laget. Til Forbundets 100-årsjubileum har det blitt strikket lapper til det store teppet og 14 av medlemmene reiste til Oslo for å være med på den store feiringen.

Det ble gitt en del pengegaver i 2015; K&F landslotteri kr. 1000,-, 8. marskomiteen kr. 1000,-, TV aksjonen kr. 1500,-. S.O.S Barnebyer kr. 4800,- og Forbundsleders reise til New York kr. 8000,-.

I løpet av året har lagsmøtene hatt forskjellig tema: -Besøk fra distriktpsikiatrisk senter, brannsikring i hjemmet med representant fra brannvesenet, en flyktning som har bosatt seg i distriktet fortalte om sitt liv, opplevelsestur til Flor & Fjære og adventsfest på Mitt Mekka hvor vi fikk herlig mat og drikke.

K&F, Tananger

Styret har i 2015 bestått av:

Lagleder/kontaktperson: Synnøve Myklebust, kasserer og studieleder: Elly Due-Olsen, sekretær Anne Sofie Nilssen, styremedlem Lillian Mæland.

Tananger K&F-lag har 7 medlemmer.

Det ble avholdt 9 lagsmøter og 2 styremøter. De fleste møtene har vært på Tananger Bo og servicenter (TABO). Her var det årsmøte, fastelavnsmøte, julemøte med utlodning og medlemsmøter med sosialt samvær, samt vår avslutning på hotell. Alle treffene har godt oppmøte. I september var det flere fra laget som var på Øyane bydelshus og sydde sammen lappetepper til Forbundets jubileum. Det var 4 medlemmer som reiste til Oslo i sep-

tember. Et av medlemmene er frivillig hjelp på TABO.

K&F, Torvastad

Styret for Torvastad i 2015 var: Lagleder Aud Wold, kasserer Gunhild Grønningen, styremedlem Anita Schønning, styremedlem Anne Floen Stange.

K&F, Torvastad har i 2015 hatt 11 medlemmer. Laget eier et hus som leies ut til en privat barnehage.

Laget har avholdt 4 lagsmøter. Det hadde én utsending til 100 årsjubileet i Oslo. Laget støtter 2 SOS barnebyer i Gaza og Zambia.

K&F, Veavågen

Styret i K&F, Vedavågen 2015: Lagleder Marit Bakke, kasserer Bjørg Sund, styremedlem Else Østervik, styremedlem Annemor Helgesen.

Laget har i 2015 hatt 11 medlemmer. Det har vært avholdt 8 møter med forskjellig innhold.

På kretsens årsmøte på Rennesøy deltok Marit Bakke og Annemor Helgesen.

Det er gitt kr. 1000,- til årets TV innsamling.

Ingebjørg Rasmussen

Kretsleder

Sogn og Fjordane Krins

Krinsstyrets samansetting:

Krinsleiar: Aina Alfredsen Førde, K&F, Kjelkenes

Nestleiar/sekretær: Gunnvor Sunde, K&F, Breim

Kasserar: Kjersti M. Årberg, K&F, Florø

Styremedlem: Bjørg Meek, K&F, Florø

Studieleiar: Rita Holsen, K&F, Florø

Vara: Oddbjørg Veum, K&F, Øvre Årdal

Vara: Kårhild Melheim Rinde, K&F, Vik

Internasjonalt kontakt: K&F, Vik v/Eva Vatile Skeie.

Revisorar: Sigrid Solheim og Eva Ytrehus, K&F, Kjelkenes

Valnemnd 2015: K&F, Nedstryen, K&F, Øvre Årdal

Arbeid i krinsen

Krinsen hadde 19 lag og 184 medlemmer i 2015. Det ser ut som at det er betalende medlemmer i lag som vi har fått beskjed om at er lagt ned.

K&F, Øvre Årdal var arrangørar for krinsårsmøtet. Tema for årsmøte var: «Sjå meg – Høyr meg». Det var eit flott årsmøte med mange engasjerte damer. Vi hadde omvising på Gamleskulen Brukthandel og Aktivitetssenter. Frivillig sentralen i Årdal der Steinar Dregni fortalte om Årdal kommune. Nestleiar Gunnvor Sunde heldt foredrag: «Mat frå vogge til grav».

Krinsen har hatt 4 styremøter, det har vore handsama ca. 15 sakar. Sakar som har vore handsama: årsmøtekonstituering av styret, orienteringssakar, klargjering og oversending av resolusjonane frå krinsårsmøte, post frå forbundet, planlegging av nytt årsmøte mv.

100-årsjubileum:

K&Fs 100 års-jubileum vart feira i Oslo den 17.-19. september 2015. Det vart sett opp buss frå Sogn og Fjordane, som krinsen betalte. Vi var 22 medlemmar frå fylket.

Det var på Grand Hotell at det skjedde. Vi var på guida gåtur i Oslo. Nokon hjalp til med å sy saman lappeteppet. Vi hadde eige jubileumskor.

Seminar: Kvinner midt i kvardagen i Rococosalen.

-Verdisetjing av uløna omsorgsarbeid av forskar Charlotte Koren

-Kvinnfolkarbeid, har det noko verdi? v/seniorforskar Margunn Bjørnholt.

-Vegen mot 2025, presentasjon av Framtidspakken v/ Forbundsleiar Elisabeth Rusdal.

-Kvinner og vald nasjonalt og internasjonalt. Vald i nære relasjonar-kva no-kor gjeng vegen vidare? v/dagleg leiar i Krisesentersekretariatet, Tove Smaadal.

-Kvinner og born i konflikt: Kva kan Noreg gjera? V7 generalsekretærens spesialrepresentant for kvinner, fred og sikkerheit, Mari Skåre.

-Kvinner i framtidens globale verden, v/dagleg leiar i FO-KUS; Gro Lindstad.

Vi var også på festtilstelning på Latter, Aker Brygge, og der var det underhaldning av Wenche Myhre, Hanne Krogh, Cess og jubileumskoret i tillegg til utdeling av Marieprisen.

Laurdagen var det samling i Oslo domkyrkje, og etterpå gjekk vi i tog til Youngstorget, der verdens rekordforsøket på lappeteppet skulle målast opp.

Teppet vart 566,279 m2. Det vog 311,03 kg. og det vart brukt 6548 nøstar tråd. Vi er komet inn i Guinness rekordbok med verdens største strikka lappeteppe!

Prinsesse Astrid Fru Ferner er forbundet sin høge beskyttar. Ho var med oss på festmiddagen i Speilsalen. Det var ein del av landsmøtedeltakerane som fekk helse på prinsesse Astrid, frå Sogn og Fjordane var det Eva Vatle Skeie, ho hadde med seg kokeboka som K&F, Vik har laga, og prinsessa hadde fått med seg at det var eit lag som hadde laga kokebok.

Eit flott jubileum!

Arbeid i laga

Skei Kvinne og familielag vart lagt ned i 2015. 10 lag har sendt inn sine årsmeldingar. 9 lag har oppgitt: Det har vore avhalde 55 møter i laga (som vi har fått innmeldt til styret).

Noko av det laga arbeider med er: 17.mai feiring i bygda, veglys, yoga, lappeteppe, strikkekaféer, blomsterauksjon, Jonsokfeiring, basar, 1-2-3 klubb, baka knekkebrød, eldretreff, loppemarked, stryking/bringing av konfirmasjonskappar, babysokkar til nyfødde, medlemspleie, blomsterhelsingar, feiring av kvinnedagen, tema-tur til Singerheimen Bed & Breakfast, julebord, støtta TV-aksjonen, studieringar, internasjonal mat og strikking, bli kjend kveldar, gamalostfestival, blomsterplanting ved kyrkja, besøk på sjukeheim, vakt på ungdomsklubb, bakt flatbrød/natronkaker, bingo, bakemøte,

8.mars feiring, julebord for nye flyktningar, raspekakemiddag, gamalostseminar, Olsokfeiring, handverkstad for born og unge, juletreff, julemesse, krabbefestival, gjeve pengar til hønsehus/kaninhus på sjukeheim, vårtur, støtta bygdehus, strikkekafé.

Kunne heilt sikkert skreive meir detaljert, men dette er

noko av det vi arbeider med rundt om i laga.

Laga har no vore flinke til å betale inn krinslotterierstatninga.

Internasjonalt utval har eiga årsmelding.

Takk til alle lag for innsatsen i frivillig arbeid – stå på –det er bruk for oss!

Lykke til!

Aina Alfredsen Førde

Krinsleiar

Sunnmøre og Romsdal krins

Kretsstyret har bestått av:

Kretsleiar: Oddlaug Hovdenak

Nestleiar/Studieleiar: Anita J.

Kvalsund

Kasserar: Aud Marit Davik

Sekretær: Ingrid Sandøy

Medlem: Aase Tøndel

Arbeid i krinsen

I 2015 har kretsstyret avholdt 2 styremøte. I tillegg har styret hatt mykje kontakt via e-post og slik hatt sakar til uttale og gjort vedtak via e-post.

På årsmøtet 2015, 11. april på Fjellstova, Ørskogfjellet, møtte 15 medlemmar, av desse hadde 14 stemmerett. 9 av 19 lag var representert.

100-årsjubileet til forbundet – Oslo – 17-19. september: Frå vår krins deltok kretsleiar Oddlaug Hovdenak, Ingrid Sandøy, K&F, Sandøy, Erna Strømme, K&F,Vågstranda, Reidun Ellingsgård og Else Karin Tangen, K&F,Kleive.

Innmeldte /medlemstal frå gruppenes årsmeldingar, til saman 167. Krinsen hadde i 2015 17 lag, det er 2 lag mindre enn i 2014. K&F,Nerlandsøy og K&F,Remøy/Sævik vart nedlagt i 2015. Direktemedlemmer til krinsar, som betalar full kontingent, kan velges til verv i grupper og krins.

Arbeid i gruppene.

Romsdal gruppe er representert i krinsstyret, dei har hatt 1 styremøte og årsmøte. Årsmøtet samlar stort sett alle laga, og det er K&F, Molde som står for det praktiske opplegget. K&F,Kleive arrangerte gruppestevne der vi også hadde dugnad for å montere lappeteppene som laga i krinsen hadde strikka til forbundets rekordteppe.

Søre Sunnmøre gruppe har hatt 3 styremøter.

Arbeid i laga

Årsmeldingane frå laga viser at det er der den store aktiviteten foregjer. Det har til saman vært avhalde ca. 120 medlemsmøter, i gjennomsnitt 6-7 per lag.

Barn og unge

K&F,Kleive i Romsdal gruppe støttar Håndverkstedet for barn og unge og har stor deltagelse. Det same laget har småbarnstreff for mange barn og foreldre. Lag har juleverksted for barn, strikker plagg til prematurbarn ved sjukehus, besøker barnehager, har juletreffstar, steller konfirmantkappar, høsttakkefest der søndagsskule og

Oddlaug Hovdenak

barnekor deltar og flere andre tiltak for denne gruppen. Trivselstiltak for funksjonshemma barn og lag gir penge-gove til barnehagar og korps.

Eldre

Blomster til sjukeheim og omsorgssenter til advent/jul og påske, kaffe og kakar på omsorgssenter, kjøper utstyr og støtter tetak ved slike sentra. Hygjeveld for beboarane på eldresenter, medarrangør på eldredagar.

Andre aktivitetar

Mange lag gir pengegover til tetak i sine nærmiljø, noen gir også pengegover til flomlys ved kyrkje, grendalag og bedehus. Noen har St.Hansfeiring med rømmegrøtsal, Jonsokbasar, middagar, adventsfestar, tombola. Lag arrangerar ryddeaksjon. Middagsarrangement og fellesfrokost i regi av laga er godt motteke i nærmiljøa. Deltaging på fellesmøte med andre kvinneorganisasjoner i kommunen. Medarrangør ved kyrkjekaffe, pynter til høsttakkefest i kyrkjen og steller graver på kyrkjegardar, steller blomsterbed rundt kyrkje og steller ved minnestein. K&F, Runde arrangerte krigsminnemarkering. Basarar og andre inntektsgjevande arrangement er vanleg i mange lag. Mange lag er med på innsamlingar, som TV-aksjonen og liknande.

Aktivitetar for egne medlemmar

Her er det eit stort spekter: hobbykveldar, turar, ulike festar, felles matlaging til jul, og ikkje minst trivelege lagsmøtar med lagssakar, god mat og prat og av og til underhaldning. Turar for medlemmane. Tadisjonen med feiring av Nordens dag 10. mars blir holdt i hevd av nokon lag. Strikkekafe der også ikkje-medlemmar er med.

K&F sine satsingsområder

Nokon av laga melder inn sine aktivitetar i årsmeldingane, dei fleste melder ikkje inn, derfor har vi ikkje riktig antall.

«Ett varmere samfunn» mange av laga avslutta arbeide med rekord-lappeteppesom ble ferdig til 100-årsjubileet.

Studieaktivitet

Nokon få lag har bra studieaktivitet med tema fra Prinsippprogrammet, litteraturringar, kurs i ulike handarbeid/forming, baking m.m.

Oddlaug Hovdenak

Kretsleiar

Sør-Trøndelag krets

Kretsstyret har bestått av:

Kretsleder/ KFB/Beredskapskontakt:

Randi Hindseth, K&F, Oppdal

Nestleder: Herdis Kval

Kasserer: Marit Valseth Evavold

Medlem: Helen Blind Brandsfjell

Medlem: Guri Punde Moen

Virksomhet i kretsen

Kretsen består av tre lag; K&F, Li-

Randi Hindseth

nesøya, K&F, Brekken og K&F, Oppdal. Til sammen er vi ca. 40 medlemmer og har hatt 15 lagsmøter. I kretsen gjennomførte vi i 2015 et «Trøndertreff» sammen med Nord-Trøndelag krets, et treff vi anser blir en årlig foreteelse. Begge kretser avsluttet helgen med sine respektive årsmøter. Vi hadde også en ivrig strikkeperiode fram mot jubileet, hvor vi gjennom våre representanter fra K&F, Brekken, fikk levert tepper til Guinness-forsøket Verdens største strikkede lappeteppe. Her fikk vi også hjelp fra et ikke-medlem, som strikket et stort ullteppe.

Virksomhet i lagene

K&F, Brekken er vårt mest aktive lag, her er noen av deres aktiviteter:

Pr. årsskiftet hadde laget 29 medlemmer. Laget har avholdt 1 styremøte og flere telefoniske kontakter innad i styret samt årsmøte. 1 gruppemøte og 7 medlemsmøter med til sammen 84 personer fra laget til stede.

Foruten medlemsmøtene har vi hatt et særdeles aktivt år med mange praktiske gjøremål:

Året startet med to helger i januar med martnadsdugnad, på forhånd hadde tre medlemmer reist til Trondheim en dag og kjøpt inn stoff, innleggs puter og div. annet til martnaden. Fredag før dugnaden var flere av medlemmene i sving med saks for å forberede de neste dagens aktiviteter. Medlemmer sørget også for å trykke sko poser og bærenett. Dagene hadde bra oppmøte, og mye pent arbeid ble slutført. Igjen kan vi konstatere at martnaden er den største inntektskilden for laget.

3. januar hadde kommunen åpent diskusjonsmøte om kommunens delplan for samfunnsutvikling 2016-2020. Her deltok til sammen 6 medlemmer.

I mars var vi på gruppemøte i Galåen der Morten Kurås fortalte om Rausjødalen meieri som regnes som landets første andelsmeieri.

6. april var vi på det lokale sykehjemmet med kaker og kaffe, og musikk som ble besørget av Helge Solsten, Inge Gotland og Paul Ivar Sollie. 23. april var det både arbeidsmøte i laget for å starte arbeidet med å samle lagets historie, og åpent møte på skolen om hva frivillighetsentralen på Røros står for og arbeider med, i tillegg var det matlagingsdag på skolen. 9 medlemmer jobbet med lagets historikk, 2 var med på dessertlaging med elevene og 1 var til stede hos frivillighetsentralen.

24.-25. april var Guri Punde Moen og Marit Evavold i Stjørdalen på utvidet kretsmøte/ Trøndertreff.

Vi hadde i løpet av denne vinteren og våren strikket lapper som skulle settes sammen til et sengeteppe 200 x 180 cm. fordi vi var oppfordret av forbundet om å delta i et Guinness-rekordforsøk i anledning forbundets 100-årsjubileum. Dette ble sydd sammen før vi tok sommerferie.

Vår møtet la vi til Kalsa gård hos Tove G. Ryttervoll. 13 medlemmer deltok, Anne Sofie hadde plukket blomstrende kvitveis, og Tove gav oss «fingermat» av beste slag. Lemse med bl.a. tørket kjøtt, rømme og rødløk!

100-årsjubileet skulle markeres i Oslo 17.-19. september. Dit reiste Britt Westberg, Inger Marie Frostvoll og Randi Finborud Borgos. Det ble en opplevelsesrik tur

med interessante foredrag om kvinners situasjon rundt om i verden i dag, hyggelige samvær med underholdning på teaterscenen Latter, gudstjeneste i Oslo domkirke, opptog med Kampen Janitsjar fra kirken og til Youngstorget, sammensying av det store strikkete tepet som holdt mer enn godt nok til Guinness-rekord, og festmiddag i speilsalen på Grand Hotell med forbundets høye beskytter Prinsesse Astrid – tilstede.

Målene for det store tepet ble hele 558 kvadratmeter og 327 kg.

Så startet vi høstsesongen i oktober med 10 medlemmer til stede. Vi hadde alt i vår lagt planer for at vi skulle markere oss i lokalmiljøet i forbindelse med forbundsjubileet. Den 2. nov. hadde vi så et nytt arbeidsmøte der 9 medlemmer deltok. Vi planla hva som skulle skje på aktivitetdagen den 7. nov. og den påfølgende kaffe, kaker og dessert- ettermiddagen den 8. nov.

7. nov. annonserte vi med gratis aktivitetdag for store og små der vi skulle bake kaker, lage desserter, steke lemse og lage forskjellige håndarbeider. Astrid Nordfjell instruerte i ullarbeider. Ellers var medlemmene i sving i de andre gjøremålene. Til sammen 7 personer deltok, hvorav 5 var ungdommer. Deltagerne uttrykte stor tilfredshet med å være sammen med oss, så vi tror nok vi skal gjenta aktivitetdagen til neste år.

Ettermiddagskaffen den 8. nov. var meget vellykket med rekorddeltagelse! Dessertboller og kakefat var så godt som tomme alle sammen!

26. nov. skulle Brekken skole markere sitt 50 årsjubileum for den nye skolen på Brekkmoen, og vi var forespurt om matservering. Vi serverte påsmurt mat og varm sjokolade som jubileumsgave til skolen, noe de var svært takknemlige for.

På alle aktivitetene våre, utenom de faste møtene dette året, og martnadsdugnadene ikke medregnet, var 59 personer i sving som hjelpere, foruten at vi hadde mange kakebakere i tillegg. Det er all grunn til å takke alle for dugnadsinnsatsen i året som har gått!

På julemøtet var vi 8 personer som var samlet i pensjonistkjelleren med elggryte fra Vauldalen og karamellpudding, kaffe og kake og hyggelig prat.

Også i år har vi bidratt økonomisk til vårt fadderbarn og andre prosjekter. Vi nevner spesielt bidraget til fotballgruppa som skulle legge kunstgress på fotballbanen. De fikk kr. 25000. Barnehagen fikk penger til nytt, låsbart skap. Laget dekket også medlemmenes utgifter til bading på skolen, fotpleie og mammografi.

Da gjenstår det bare å takke alle for godt samarbeid og strålende dugnadsånd i året 2015!

Randi H. Hindseth
Kretsleder

Vest-Agder krets

Kretsstyret har bestått av:

Kretskontakt og redaktør
av Kontaktavis: Eva Ousbey
Kasserer: Monica Martinsen
KFB kontakt: Vera Ringdal Folkvord
Kontakt Folk og Forsvar: Elin Fjemeros

Eva Ousbey

Virksomhet i kretsen/lagene

Vest-Agder krets ble stiftet i 1925 og består i dag av 5 lag med ca. 60 medlemmer.

K&F, Vennesla skilter med medlemsøkning, mens alder besørger nedgang i medlemstall i andre lag. Aktiviteten gjenspeiles i medlemsfordelingen, og viser at ekspanderende lag trekker medlemmer. Andre beholder status quo og fortsetter med sin tradisjonelle virksomhet: Vevstue, svømmetrening, basarer, manekengoppvisning og ikke minst fellesturer og utflukter som alltid er populært. Kretsstyret besørger et populært og godt besøkt årsmøte for alle medlemmene og har ellers media-kontakt når det er nødvendig.

Eva Ousbey
Kretskontakt

VESTFOLD KRETS

Styret har i 2015 bestått av:

Leder/kontakt: (til juni 2015)
Unni Mortensen, fra juni:
Anne-Lene J. Spanthus
Sekretær: Anne-Lene J. Spanthus
Kasserer: Else Andersen
Styremedlemmer: Kari Hvalby og Frøydis Edh
Vara til styret: Eva Sæther og Marvel Gundersen
Rep. Int. arbeid: Else Bjørg Andersen
KFB kontakt: Frøydis Edh
Revisorer: Astrid Thoresen og Reidun Sundal

Anne-Lene J. Spanthus

Virksomhet i kretsen

Vestfold krets ble stiftet den 11.6.1926 og hadde pr. 31.12.2015: 77 medlemmer (etter kontrollert og bekräftet fra forbundet) - fordelt på 5 lag: Vestskogen og Teie Kvinne- og familielag, Bergan Kvinne- og familielag, Søndre Slagen Kvinne- og familielag, Sandar Kvinne- og familielag og Torød Kvinne- og familielag.

Kretsen har avholdt 4 styremøter og 1 årsmøte. Vertskap for årsmøte den 15. april 2015 var Sandar Kvinne- og familielag.

Virksomhet i lagene

K&F, Vestskogen og Teie har hatt:
2 lagsmøter, 3 styremøter, 1 årsmøte, 1 våravslutning og 2 teaterbesøk.
-Februar: årsmøte ble holdt 12.2.2015 med 8 personer til stede.

-Mars: 10 medlemmer møtte til lagsmøte hvor Bernt Christensen utkledd som «Svend Foyn» holdt et morsomt og informativt foredrag.

-April: Deltok på kretsens årsmøte med 6 medlemmer.

-Mai: 6 medlemmer hadde våravslutning med lunsj på restauranten Havariet.

-August: medlemmer fra laget sammen med K&F, Bergen, møttes og sydde sammen lapper som var strikket ifm. forbundets 100 års jubileum.

-September: 5 medlemmer deltok i Oslo på 100 års jubileet til forbundet. De deltok i Oslo domkirke og Youngstorget for å overvære måling av det enorme lappeteppet.

-Oktober: 9 medlemmer møtte opp til høstens lagsmøte.

-Desember: julemøte med K&F, Bergen 8.12, 8 medlemmer fra laget deltok. Det ble servert god mat, vi hadde en morsom opplesning og mange gevinster.

Laget har støttet SOS barnebyer med kr. 1 200,-.

K&F, Bergen:

Laget har hatt 2 lagsmøter, 3 styremøter og 1 årsmøte. Laget deltok på kretsens årsmøte 15. april 2015 med 2 delegater. Laget har hatt 9 kaffe besøk på Hjemsengv. Bo- og behandlingssenter. 4 medlemmer deltok på lunsjavslutning 12. mai i restauranten Esmeralda. Laget bidro med lapper til lappeteppet ifm. forbundets 100 års jubileum. 27. november ble det tradisjonelle juleverkstedet avholdt. Boller, kaker og saft ble servert, gevinster kjøpt inn som ble trukket på inngangsbillett. Mange frivillige deltok og hjalp til, noe som ble satt stor pris på. Julemøtet ble avholdt 8. desember og med andre inviterte ble det 20 personer til sammen som koste seg med koldtbord, kaffe og kaker.

K&F, Søndre Slagen

Laget har hatt 8 lagsmøter og 6 styremøter med stabilt og bra oppmøte. Laget mistet dessverre deres kjære Unni Mortensen i juni måned.

-Februar: årsmøte hvor Åshild Ulstrup, kjent fra NRK fikk ordet. Hun hadde intervjuet 100 åringer over hele landet og fortalte mye morsomt og interessant fra deres liv.

-Mars: Lagsmøte hadde besøk av Bodil Sjømæling, rådgiver i Helse Sør-Øst som holdt foredrag om barn og unge med spesielle behov; autisme, ADHD, Tourettes og narkolepsi – et meget interessant og lærerikt foredrag.

-April: Besøk av Anette Holt Bratsberg som skriver ned/fører i penn folks livshistorier.

-Mai: den årlige planteauksjon på siste møte før sommerferien. Ståle Sæthern var som vanlig på plass for å hjelpe til med planter og stiklinger sammen med Åse Haug.

-September: det ble lest minneord og 1 minutt stillhet over Unni Mortensen. Jorund Solli leste fra den irske romanen «Engelen på det 7. trinn».

-Oktober: Inger Bjar Kessler var gjest og fortalte om den kjente Tønsberg slekten Wilhelmsen.

-November: Quiz, rebus og sang – en hyggelig sammenkomst.

-Desember: Julemøte med besøk av Mildred Edøy som fortalte om sine turer til Equador og Galapagos – på møtet ble det også avholdt den tradisjonelle pakkeauksjo-

nen, her ble det mye latter og moro!

Laget har deltatt på andre lagsmøter og 8 medlemmer deltok på kretsens årsmøte.

2 medlemmer deltok i april på et kurs i regi KFB om psykisk helse. 8 medlemmer tok turen til Oslo ifm. forbundets 100 års jubileum, hvor de også overvar lappeteppe målingen.

Videre har laget vært med på Operagalla Nøtterøy Kulturhus, TV- innsamlingen i oktober, og avholdt studiefest med boken «Hele livet på en dag».

K&F, Sandar

Laget har hatt 20 medlemmer hvorav 18 aktive vev damer. 14 vever har vært i gang og står sjelden stille. I januar ble det avholdt årsmøte, styremøter ble avholdt i april og november. Julemøte i desember. Laget var vertskap for kretsens årsmøte i 2015; på «Forsmannsenteret» i Sandefjord.

Vevstua arrangerte åpen dag i oktober, med utstilling, salg av vev produkter, loddsalg og kafé. Her var det mange besøkende og de fikk god omtale i lokalavisen. I november var noen av medlemmene på arrangementet «Nettverk Vev» på Vindfjelltunet.

K&F, Torød

Laget har hatt 20 medlemmer.

-Mars: årsmøte

-Februar, mars og april: strikke kaféer på Grendehuset

-April: bruktmarked

-Våren ble det avholdt gresskar aksjon

-Mai: 17. mai salg av kaker/kaffe

-November: 13.-15. november julesalgsmesse. 29. november nisse tog

-Desember: barnas juleverksted på Grendehuset.

Laget står også ansvarlig for trening i gymsalen på Torød skole 2 ganger pr. uke. Mensendieck på tirsdager og aerobic torsdager.

Laget har fortsatt å støtte SOS barnebyer. De har også bidratt med penger til Torød skole for å reparere høyttalere i gymsalen samt nytt mixebord; kr 7 417,-. Kr. 10 000,- ble videre gitt for oppussing av skolens Kunst- og håndverksrom.

Anne-Lene J. Spanthus

Kretsleder

Øvre Buskerud krets

Kretsstyret har bestått av:

Postkontakt: Bente Kaugerud, K&F, Eggedal

Kasserer: Astrid G. Medgard, K&F, Nesbyen

Sekretær: Bente Kaugerud, K&F, Eggedal

Styremedlem: Bjørg Mari Klinge, K&F, Flå

Styremedlem: Ragnhild Andersen, K&F, Nesbyen

Varamedlem: Sigrid Dalen Haga

Kretsen har også kretskontakter for internasjonalt utvalg og KFB kontakt.

Bente Kaugerud

Virksomhet i kretsen

Vi har kun avholdt ett styremøte i 2015 men vi har hatt god kontakt pr. brev, e-post og telefon. Kretsårsmøtet ble avholdt i Eggedal og alle lag var representert. Vi hadde besøk av nestleder i forbundet, Sonja Kjørlaug, som fortalte om jubileet og andre aktuelle saker fra forbundet. Under møtet ble det samlet inn en pengegave til ACWW. Etter vanlige årsmøtesaker, diskuterte vi ny struktur i forbundet.

Trenger vi kretsen? Dette, sammen med medlemsverving, skulle diskuteres i lagene og tas opp igjen på neste kretsårsmøte. Etter en deilig middag ble det kaffe og kaker samt loddsalg med mange fine gevinster.

Virksomhet i lagene

Lagene har hatt ulike aktiviteter som f.eks.: Besøk på aldershjem med kaffe, kaker og blomster. Pyntet kirke med blomster ved gudstjenester, hyttetur, servert på fest for konfirmanter, elever fra Nes Ungdomsskole viste bilder og fortalte om tur til Polen. Ett lag har feiret sitt 90 års jubileum, invitert flyktinger i kommunen, bokkveld, juletreffest for beboere på sykehjem, deltatt på julekonsert, fjelltur, busstur til friluftsmuseet Maihaugen, strikket lappetepper til basar samt møte om korttidsavdelingen for rehabilitering på Elverhøy.

Lagene har støttet:

Lag har støttet skoleturer til Polen, har fadderbarn i Thailand og støtter Svalene – Norsk forening for utviklingsarbeid, gitt penger til årets TV-aksjon, gitt gevinst til forbundets landslotteri og alle lagene har kjøpt lotteri fra samme lotteri. Støttet festspillene i Nesbyen og støttet Nes Ungdomslag, støttet Hope Children Zimbabwe – et prosjekt for hjemløse barn, støttet oppussing av Sollys, betalt for mat til fest for konfirmanter, pengegave til ACWW, samlet inn penger til Flyktinghjelpen samt abonnement på forbundets medlemsblad til lokalt legesenter.

Inntekter:

Mottatt kulturmidler fra Flå kommune og pengegave fra Skue Sparebank samt loddsalg på medlemsmøtene.

Representasjon:

Alle lag er medlemmer i ACWW og i KFB. Vi har også medlemmer som er representanter i styret for samfunnshus.

Bente Kaugerud
Postkontakt

100-års jubileet, parade opp Karl Johan

Grålum Kvinne-og familielag

Lagsstyret har bestått av:

Kasserer: Kari Borgås Olsen

Hjelpekasserer: Ann Karin Vestheim

Sekretær: Inger Johanne Jarås

Styremedlemmer: Kitt Elinor Håggblom, Torill Fredrik-
sen, Kari Yven

Styremedlem. Vara: Eva Gretland, Inger-Lise Tvete

Studieleder: Aud Odsbu

Virksomhet i laget

26. jan. Årsmøte med pizza på Lande Bosenter, Bikube. 40 medlemmer var til stede.

29. jan. Østfold Krets hadde utvidet styremøte på Marshe Solli (Solli kro). Kretsen har 5 lag. Spydeberg, Larkollen, Trolldalen, Grålum og Rakkestad. Ingen fra Rakkestad møtte. Kretsen står uten styre. Sølvi S. Vedø var valgt som postmottager og ledet møte. Det jobbes med nedleggelse av kretsen. Trolldalen skal ha kretsårsmøte 12/3-15.

23. febr. Medlemsmøte på Lande Bosenter. Besøk av Solveig Rød som fortalte om «sterke kvinner» og om «Inga fra Varteig». 36 medlemmer var til stede.

12. mar. Årsmøte i Østfold Krets. K&F,Trolldalen var vertskap. Dette var et årsmøte om Nedleggelse av kretsen. Kretsen har en beholdning på kr. 139.474.49 som skal fordeles. Årsmøtet hadde forslag til bevilgninger. Enstemmig forslag var å gi kr. 50.000.- til forbundet sentralt og kr. 20.000.- til barneavdelingen på Sykehuset Østfold Kalnes. Når diverse andre utgifter er betalt skal resterende beløp fordeles lagene etter medlemsantall. K&F, Grålum hadde 66 medlemmer pr. 31/12-2014. Enstemmig ble også forslag om bankbeholdningen på kr. 11.186.8 i Østfold Krets som er øremerket internasjonalt arbeid overført til Internasjonalt utvalg i K&F.

23. mar. Mannekengoppvisning fra Triconella på Lande Bosenter. 102 var til stede.

27. april Medlemsmøte på Lande Bosenter. Besøk av prosjektleder Vegard R. Edgren som viste bilder og fortalte om det nye Helsehuset i Sarpsborg. 47 medlemmer deltok.

03. juni Sommertur til Tjolöholms slott 4 mil sør for Gøteborg. Vi fikk omvisning på slottet og ble senere servert middag og kaffe i Storstugan like ved. Vi var 41deltagere tilstede (34 medlemmer).

31. aug. Medlemsmøte på Lande Bosenter. Foredrags- holder ble holdt av Mona Bø fra Østfold. Fairtrade viste bilder og fortalte om «rettferdig handel». 36 medlemmer var til stede.

28. sep. Medlemsmøte på Lande Bosenter. Besøk av Dag Skottene. Han holdt et foredrag om «Livs- mot i hverdagen». 42 var til stede (36 medlem- mer).

26. okt. Eldrefest på Lande Bosenter. Thor Ramstad og Vidar Alfredsen spilte og sang. Ca. 84 var til stede (45 medlemmer).

30. nov. Julemøte på Tuneheimen hvor vi ble servert koldtbord med dessert. Senere ble det kaffe og konfekt. 32 medlemmer var til stede.

Bevilgninger gjort i 2015:

Romaniastøtten kr. 5000.-. Hannestadtunet kr. 2000.-. Marys venner: Vi støtter Sulochana Sylvester født 25. juni 2003. Betalt i 2014. Våre 2 gode hjelpere Odd og Cato har fått kr. 500.- hver. Arbeidsstyret har i årsperioden hatt 7 styremøter. Ved årsskifte har laget 62 medlemmer.

Larkollen Kvinne-og familielag

Lagsstyret har bestått av:

Lagleder: Anne-Marthe Russ

Kasserer Kristin Pauss Jønsson

Sekretær: Anne Mette Haulan Johansen

Styremedlem: Eva Callander

Styremedlem: Kari Veum

Virksomhet i laget

Representasjon: Anne Mette Haulan Johansen har vært møteleder for kretsens årsmøte

Orientering om Østfold krets: K&F, Østfold krets ble lagt ned i 2015. Det har vært et avviklingsstyre bestående av Kristin Pauss Jønsson K&F, Larkollen, Sølvi Skram Vedø, K&F, Grålum, Tone Holene, K&F, Spydeberg og Hanne Hansen, K&F, Trolldalen. Lagene i K&F, Østfold krets er nå enkeltvis tilsluttet Kvinne-og familieforbundet sentralt i Oslo og vi rapporterer direkte dit.

Virksomhet i laget:

Bingo i Larkolluka (juli) 120 personer deltok på arrangementet

Adventsfest for pensjonister i Larkollen (des.)60 personer deltok på arrangementet

Teater ring 30 personer deltar 4 ganger i året på dette arrangementet

Kvinner og Helse

Chi Gong på Nasle, 10 personer deltok en gang pr. uke Tur og Stav gruppe i samarbeid med Frivillighetssentralen i Rygge, 25 personer deltok hver uke

Nasle Aktivitetshus: Vi er ikke lenger representert i hus styret

Styret ønsker å takke alle som har hjulpet oss gjennom de ulike arrangementene i løpet av året

Anne Marthe Russ

Lagleder

Skien Kvinne-og familielag

Lagsstyret har hatt et arbeidsstyre som har bestått av:

Postkontakt: Wenche Ingulstad

Sekretær: Torgunn Bolstad Jensen

Kasserer: Synnøve Reinholdt

Studieleder: Aud Sivertsen

Styremedlem: Astrid Olderøy og Svanhild Haugen

Varamedlem: Ragnhild Haugen

Virksomhet i laget

Det er 13 medlemmer i laget. Vi har hatt årsmøte, 7 lagsmøter og vårtur.

7. jan.

Svanhild Haugen leste en julefortelling av Tolstoj og vi sang et par julesanger før vi forsynte oss av et godt julebord. Nyttårsbrevet fra forbundsleder minnet oss om at det blir storstilt feiring av forbundets 100 års jubileum i Oslo 17.-19. sept. Astrid Olderøy er vårt eldste medlem, hun har vært med oss siden 1965 og fylte 90 år 25. jan. Hun fikk blomster og gratulasjoner på forhånd.

4. feber.

Årsmøte: Gjennomvalg av arbeidsstyret med Wenche Ingulstad som kontakt, ledelsen av møtene fordeltes på alle i styret. Lederne for arbeidsstua ble gjennomvalgt, også valgkomiteen ble gjennomvalgt. Det ble vedtatt å gi kr. 3000 til barn som trenger støtte til fritidsaktiviteter. Kasserer Synnøve Reinholdt undersøker hvem som kan være den rette mottaker. Etter årsmøtet tok Svanhild Haugen oss med til Cuba på en 14 dagers tur i ord og bilder.

4. mars

Nordens Dag med flagg, lystenning og sanger. Det nordiske brevet var dette året fra Sverige. Tittel: Musikens positive betydelse, skrevet av musikk- og kunstterapeut Birgitta Anderson. Hun Bruker musikk i rehabilitering av syke og i eldreomsorgen, å synge sammen gjør godt. Laget har fått kr. 1000 i gave fra Sparebank 1, som ønsker å støtte et aktivt foreningsliv.

8. april

Aud Sivertsen underholdt med diktlesing og morsomme barnesitater, og så fikk vi et omfattende referat med flotte bilder fra en 2 ukers tur til Florida. Det ble bestemt at pengebeløpet som vi vedtok på årsmøtet skal gå til Røde Kors som har tiltak for barn som ikke har tilbud om sommerferie.

3. juni

Vårtur: Først besøkte vi Porselensmuseet i Porsgrunn, og fikk omvisning med innføring i fabrikkens 130 årige historie. Så kjørte vi til Synnøve Reinholdts hytte på Stretere og der fikk vi servert deilig fiskesuppe og kaffe med ostekake. Vi ble enige om å flytte møtedagen til 3. onsdag i mnd. fra høsten av.

16. sept.

Planlegging av høstens møter. Orientering om arbeidsstua, vevkurs og litteraturring.

21. okt.

Svanhild Haugen informerte om brev fra forbundet sentralt om oppsummering av 100 års jubileet. Det hadde vært en stor suksess. Astrid Olderøy ga oss et innblikk i Kiplings bok «Kim», en mangfoldig fortelling fra India. Wenche Ingulstad fortalte og viste bilder fra en overraskende fin by; Krakow. Byen er kjent bl.a. for trompeteren fra kirketårnet, gamlebyen og det jødiske kvarter. Svanhild Haugen fylte 70 år 18. okt. og fikk gave på etterskudd

2. des.

Torgunn leste en julefortelling av Tarjei Vesaas og forbundsleders brev til medlemmene. Forbundet er inne i en god periode med litt medlemsvekst. På 100 års jubileet ble forbundets pris, Marie prisen, utdelt for første gang. Prisen er til minne om forbundets grunnlegger Marie Michelet. Svanhild Haugen har, etter oppfordring fra forbundet, gitt tilbakemelding om våre erfaringer med direkte tilknytning til forbundet.

På arbeidsstuen har det deltatt 40 barn dette året. På litteraturringen har det deltatt 13 stk. sammenlagt for vår og høst. På vevkurs deltok til sammen 28 personer, på stor vev 14 stk. og på billedvev deltok 14 stk.

Torgunn Bolstad Jensen

Sekretær

Vikersund Kvinne-og familielag

Lagsstyret har bestått av:

Postmottak: Aud Strand

Medlem: Wenche Moen

Medlem: Bjørg Jorunn Stubberud

Medlem: Inga Kristiansen

Medlem: Jorunn Flattum

Virksomhet i laget:

Antall medlemmer 6. Vi har møte ca. en gang pr, måned, noen med tema, andre som rene styremøter med forbunds saker etc. Vi er flinke til å ha utflukter, særlig i nærmiljøet, og setter fokus på miljørelaterte saker overfor myndighetene.

Vi deltok alle på 100 års jubileet til forbundet. Det ble en hyggelig helg!

Vi har ingen aktivitet i forhold til fadderbarn lenger, da vi heller ikke har noe inntektsgivende aktiviteter. Det ble vedtatt å bruke penger til en gave fra lagets konto til Lindrende enhet ved det lokale sykehjemmet, vi ønsker å kjøpe en hvilestol el.

Aud Strand

Postkontakt

STATISTIKKER

Oversikt pr 31.12.15	Heldagsbarnehage	Halvdagsbarnehage	Tiltak for b/u under 26 år	Relatert til satsingsområde
Akershus**	5		2	7
Aust Agder			4	25
Bergen Midthordland	4		10	11
Finnmark*			3	27
Hedmark				9
Hordaland			Ca. 41	Ca. 37
Hålogaland	1		5	12
Nordmøre*			3	12
Nord-Trøndelag	1		1	7
Oppland*				
Oslo			15	35
Rogaland*			8	13
Sogn og Fjordane			4	39
Sunnmøre og Romsdal**			10	
Sør-Trøndelag*			8	6
Vest Agder*				
Vestfold			7	12
Øvre Buskerud			8	7
Lag uten krets				
Sum	11		133	239

* ikke levert årsmelding for 2015

** manglende informasjon

Tall for 2015	Antall medlemmer	Antall grupper	Gruppemøter	Antall lag	Antall lagsmøter
Akershus**	409			17	
Aust Agder	56			8	15
Bergen Midthordland	372			12	23
Finnmark*	40			4	24
Hedmark**	45			3	38
Hordaland	808	3	4	45	263
Hålogaland	177			15	65
Nordmøre	51			3	25
Nord-Trøndelag	98			9	32
Oppland*	54			6	
Oslo	215			7	46
Rogaland*	196			8	52
Sogn og Fjordane	183			19	55
Sunnmøre og Romsdal	159	2	6	17	120
Sør-Trøndelag	43			3	15
Vest Agder*	66			5	
Vestfold**	83			5	
Øvre Buskerud	43			5	26
Lag uten krets**	135			9	
Direktemedlemmer	196			10	
Sum	3429	5	10	210	799

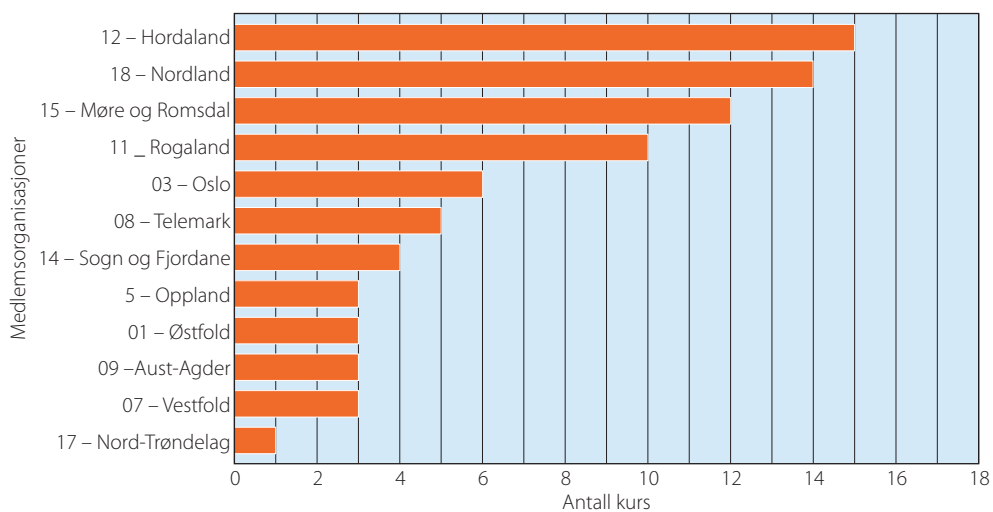
* ikke levert årsmeldingsskjema

** manglende informasjon

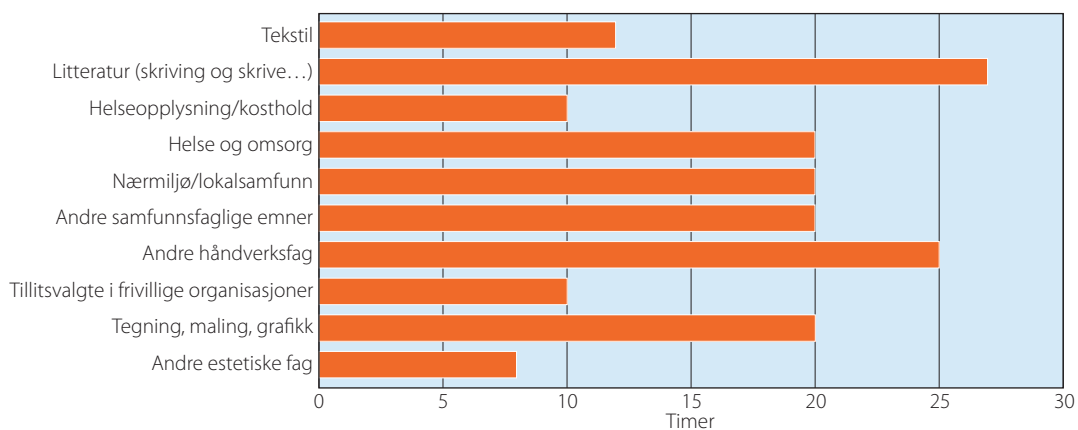
Grunnet nytt medlemsregister har det vært vanskelig å finne eksakte tall på betalende medlemmer fordelt på kretsene. Det korrekte tallet på betalende medlemmer pr. 31.12.2015 er 3453.

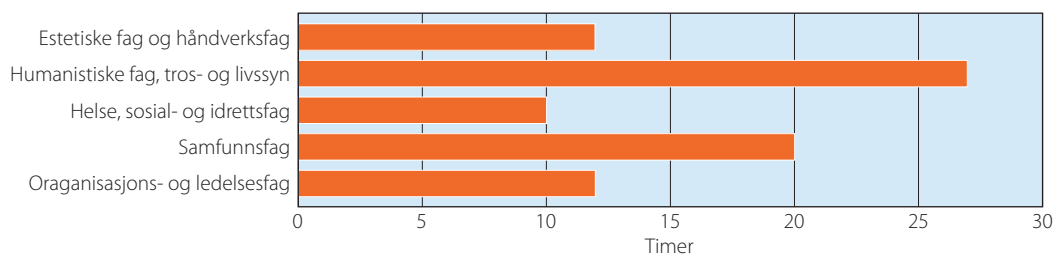
Studietimer 2015 Fylkesfordelt

Timer per emne

Timer per hovedemne

Norges Kvinne- og familieforbund
har vært tilsluttet følgende organisasjoner,
komiteer, institusjoner og råd i 2015.

Der vi har oppnevnt egne representanter er dette angitt
– også hvilken funksjon de har på våre vegne.

The Associated Country Women of the World (ACWW)	Elisabeth Rusdal, Christine Andreassen – vara 2. repr. Anne Marit Hovstad – medlem av prosjektkomiteén
Debio	Torill Malmstrøm – medlem styret
FN-sambandet	
FOKUS	Kristin Hansen – medlem av valgkomiteén
Frivillighet Norge	Mette Gunnari
Helse-og Rehabilitering	Mette Gunnari
Kvinner Frivillige Beredskap (KFB)	Grete Nordbæk – styremedlem Liv Holst - varamedlem
Nordens Kvinneforbund (NKF)	Elisabeth Rusdal - president Sonja Kjørskog - 2. representant Merethe B. Strømmen – vara 2. rep
Studieforbundet næring og samfunn	Anne Enger – medl. av styret Olaug Tveit Pedersen – medlem av valgkomiteen

Sentralstyret:

Forbundsleder
Nestleder
Medlemmer

Elisabeth Rusdal
Sonja Kjørtaug
Olaug Tveit Pedersen
Christine Andreassen
Wenche Rolstad
Liselotte Bjelke
Ann-Louis Nordstrand

Varamedlemmer

Kretsledere:

Akershus
Aust-Agder postkontakt
Bergen/Midthordland
Finnmark postkontakt
Hedmark
Hordaland
Hålogaland
Nordmøre
Nord-Trøndelag postkontakt
Oppland postkontakt
Oslo
Rogaland
Sogn- og Fjordane
Sunnmøre og Romsdal
Sør-Trøndelag
Vest-Agder Kontakt
Vestfold

Øvre Buskerud

Solvor Larsen
Else Marie Holm
Solveig Thomassen
Hedvig Hansen
Anne Lise Bryhn
Sigrunn Strøm
Trine Engmark
Anne-Lise Johnsen
Anne M. Eggestøl
Elin B. Hansebråten
Liv Aasa Holm
Ingebjørg Rasmussen
Aina Alfredsen Førde
Oddlaug Hovdenak
Randi H. Hindseth
Eva Ousbey
Unni Mortensen til 2. juli
Anne-Lene Spanthus etter 2. juli
Bente Kaugerud

Ledere av komiteer og utvalg:

Valgkomiteen
Prinsippogramkomiteen
Kontrollkomiteen
Internasjonalt utvalg
Beredskapsutvalget

Anna Solberg
Randi Støre Gjerde
Kristin Hansen
Anne Marit Hovstad
Bjarnhild Hodneland

K&Fs representanter i:

ACWW
Nordens Kvinneforbund

Elisabeth Rusdal
Sonja Kjørtaug

Ansatte:

Organisasjonssekretær

Sekretær
Redaktør
Administrasjonssekretær

Pernille Prøitz Jørgensen til 25. juni
Mette Gunnari fra 8.okt.
May-Britt Havnsund
Lene Gloslie
Grete Hallingstad

Hospitering:

Grafisk designer/ webdesigner

Roar Skaug Larssen til 1. okt.

Norges Kvinne- og familieforbund

Gode grunner til å velge Norges Kvinne- og familieforbund
En partipolitisk uavhengig organisasjon med ca. 200 lokallag over hele landet

Ditt medlemskap er viktig!

Våre satsingsområder i landsmøteperioden 2014-2016 er:

- Kvinner og pensjon
- Familien i sentrum
- Et varmere samfunn
- Inkluderende lokalmiljøer

Som medlem får du:

- Mulighet til å engasjere deg i nærmiljø, politisk påvirkningsarbeid, internasjonalt arbeid
- Medlemsbladet Kvinner&Familie 3 ganger i året
- Tilbud om kurs, konferanser, reiser m.m. gjennom ditt lokallag/krets
- Tilbud om advokatbistand
- Rabatt ved overnatting på Scandic, Thon og First hoteller

Norges Kvinne- og familieforbund
Stortingsgata 12
0161 Oslo
Tlf.: 22 47 83 80
E-post: post@kvinnerogfamilie.no
Besøk oss på: www.kvinnerogfamilie.no

